

Магістерська програма

з спеціальності 8.050114

"Оподаткування"

Магістерська програма з спеціальності 8.050114 "Оподаткування"
/Укладачі А.І.Крисоватий, А.Я. Кізіма, О.Б.Дем'янюк, О. Ю. Сидорович.–
Тернопіль, 2010. - 252с.

Відповідальний за випуск: Крисоватий А. І. - д.е.н., професор
кафедри податків і фіскальної політики ТНЕУ

Навчальне видання

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

з спеціальності 8.050114

"Оподаткування"

Рекомендовано до друку
кафедрою податків і фіскальної політики
Тернопільського національного економічного університету
(протокол № 16 від 02.03.2010 р.) та Вченою радою факультету фінансів
(протокол № 6 від 08.04.2010 р.)

Зміст

Вступ	4
Положення про магістерську програму	5
Робоча програма з дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень»	13
Робоча програма з дисципліни «Митно-тарифне адміністрування»	25
Робоча програма з дисципліни «Бюджетний менеджмент»	53
Робоча програма з дисципліни «Адміністрування податків»	69
Робоча програма з дисципліни «Податковий контроль»	89
Робоча програма з дисципліни «Податки і фінансова політика»	105
Робоча програма з дисципліни «Моніторинг податкових ризиків»	118
Робоча програма з дисципліни «Методологія наукових досліджень»	131
Робоча програма з дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень»	146
Робоча програма з дисципліни «Управління податковим боргом»	157
Робоча програма з дисципліни «Фінансова соціологія»	169
Програма стажування студентів в органах державної податкової служби	185
Орієнтовна тематика дипломних робіт	198
Методичні рекомендації до підготовки, оформлення та захисту дипломних робіт	203

ВСТУП

З огляду на значну потребу сьогодення у спеціалістах у галузі податкової справи та з метою поглибленої підготовки фахівців у сфері оподаткування підготовка спеціалістів з оподаткування для державної податкової служби є актуальною.

Головна мета розвитку спеціальності "Оподаткування" – удосконалення системи підготовки висококваліфікованих кадрів, здатних на високому професійному рівні адмініструвати податки та внески до цільових державних фондів, володіти сучасними технологіями податкового сервісу, здійснювати кваліфіковану податкову експертизу та консультування тощо.

Для навчання за спеціальністю "Оподаткування" створено сприятливі умови для здобуття студентами знань шляхом органічного поєднання фундаментальних теоретичних знань з практичним досвідом.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО МАГІСТЕРСЬКУ ПРОГРАМУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дане «Положення про магістерську програму» розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 р. № 2984, інших нормативно-правових актів, галузевих стандартів вищої освіти, вимог Болонського процесу, «Положення про організацію навчального процесу в умовах індивідуалізації та впровадження кредитно-модульної системи».

Положення визначає сутність і призначення магістерської програми з спеціальності «Оподаткування», підстави та порядок її запровадження, здійснення кадрового та навчально-методичного забезпечення, регулює порядок внесення змін та скасування програм, контроль за їх виконанням.

Положення впорядковує підготовку магістрів з спеціальності «Оподаткування» на денній та заочній формах навчання і не розповсюджується на другу вищу освіту.

I. СУТНІСТЬ І ПРИЗНАЧЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ

1.1. Магістерська програма з спеціальності «Оподаткування» є внутрішнім нормативним документом університету, який унормовує особливості реалізації та розвитку змісту освіти, встановленого Галузевим стандартом вищої освіти України «Освітньо-професійною програмою підготовки магістрів напрямку 0501 – «Економіка та підприємництво».

1.2. Магістерська програма з спеціальності «Оподаткування» створюється у межах спеціальностей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України в установленому порядку та направлені на формування у студентів компетенцій, необхідних для виконання фахових завдань, передбачених первинними посадами професіоналів.

1.3. Магістерська і програма з спеціальності «Оподаткування», спрямована:

1.3.1. На поглиблене оволодіння спеціальністю, що передбачає підготовку студентів до виконання спеціальних функцій або професійних завдань у сфері оподаткування окрім тих, що передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою. При цьому необхідно визначити спеціалізований об'єкт професійної діяльності магістра (об'єкт спеціалізації).

1.3.2. На розширення сфери професійної діяльності шляхом включення завдань, що традиційно виконуються у рамках інших спеціальностей. Магістерська програма інтегративного типу забезпечують розвиток економічних спеціальностей у напрямку їх об'єднання та формування широкої сфери професійної діяльності.

1.4. Магістерська програма покликана забезпечити органічне поєднання теоретичної та прикладної (включаючи практичну) підготовки студентів спеціальності «Оподаткування». Поглиблене наукове вивчення питань спеціальності здійснюється під час навчання в аспірантурі.

1.5. Магістерська освіта передбачає глибоку індивідуалізацію фахової підготовки студентів, що забезпечується вільним вибором магістерських програм, пакетів прикладних дисциплін, які можуть бути запропоновані в рамках магістерських програм, баз практики, тематики магістерських

дипломних робіт тощо.

1.6. Магістерська програма оформляється та видається друкарським способом як комплекс навчально-методичних матеріалів, до якого входять:

— освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра відповідної спеціальності, в якій вказуються:

- а) узагальнений об'єкт спеціальності;
- б) основні напрямки діяльності фахівця (функції спеціальності);
- в) перелік професійних завдань, які повинен виконувати магістр;
- г) перелік первинних посад, які може обіймати магістр;
- д) у разі створення кількох магістерських програм з певної спеціальності, для кожної з них визначаються компетенції професійної діяльності магістра (об'єкти спеціалізації);

— перелік нормативних і вибіркових дисциплін із зазначенням обсягів навчального часу, форм організації навчального процесу;

- ОПП і ОКХ на спеціальність і на програму;
- робочий навчальний план;
- робочі програми дисциплін;
- програма практики та методичне забезпечення її проведення;
- методичні рекомендації щодо виконання магістерської дипломної роботи, форми та порядку її попереднього захисту;
- контрольні заходи (ККР, тести) та програми державної атестації випускників.

2. ПІДСТАВИ ДЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ

Об'єктивними підставами для запровадження в університеті магістерської програми з спеціальності «Оподаткування» є:

2.1. Наявність на підприємствах та в організаціях спеціалізованих об'єктів діяльності випускників як відносно самостійних та достатньо цілісних груп функцій, а також класів професійних завдань, що їх мають виконувати магістри спеціальності «Оподаткування» після завершення навчання в університеті;

2.2. Державні або корпоративні замовлення на підготовку магістрів для певного виду економічної або юридичної діяльності;

2.3. Попит на ринку праці, зумовлений структурними змінами в економіці, змінами у політичному та соціальному житті країни, на законодавчому рівні;

Світові тенденції у підготовці фахівців магістерського рівня.

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Магістерська програма з спеціальності «Оподаткування» в університеті сформована з дозволу ректорату, а запроваджена у навчальний процес за рішенням Вченої ради університету.

3.2. Ініціатива щодо формування магістерської програми належить ректорату, Вченій раді факультету, Центру магістерської підготовки, випусковій кафедрі, провідним професорам, замовникам фахівців.

3.3. Пропозиції щодо формування магістерської програми готує відповідна випускова кафедра за власною ініціативою, за дорученням декана факультету, ректорату або за письмовим зверненням замовника.

3.4. Встановлений наступний порядок формування магістерської програми з спеціальності «Оподаткування»:

3.4.1. Випускова кафедра після обговорення питання на своєму засіданні подає обгрунтовані пропозиції щодо формування магістерської програми у формі службової записки деканові факультету для обговорення на Вченій раді факультету.

3.4.2. Після схвалення пропозицій кафедрою Вченою радою факультету, декан факультету подає у ректорат службову записку про доцільність формування магістерської програми і витяг із рішення Вченої ради факультету з цього питання.

3.4.3. Ректорат на своєму засіданні розглядає питання про формування магістерської програми і, в разі позитивного рішення, доручає деканові факультету організувати підготовку необхідних матеріалів.

3.4.4. За позитивного рішення ректорату кафедра формує магістерську програму у складі таких документів:

— Обгрунтування доцільності відкриття магістерської програми, у якому розкривається значення програми, мотиви її відкриття, перелік посад, на яких можуть працювати випускники, доповнення до освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра. В доповненнях розкривається спеціалізація об'єкту професійної діяльності випускників та особливості їх компетенційних можливостей;

— Проект навчального плану за магістерською програмою;

— Анотації навчальних дисциплін;

— Список викладачів, яких планується залучити до реалізації програми;

— Пропозиції щодо кандидатури керівника магістерської програми.

3.5. Підготовлені документи у повному комплекті кафедра передає у навчальне управління для експертизи на відповідність нормативним документам.

3.6. Магістерські програми, що охоплюють функції різних спеціальностей (інтегровані МП), розробляються та запроваджуються у навчальний процес за окремою процедурою.

4. ПОРЯДОК ЗАПРОВАДЖЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

4.1. Після отримання позитивного висновку навчального управління кафедра представляє магістерську програму на Вчену раду факультету для розгляду і схвалення.

4.2. Схваленою Вченою радою факультету магістерську програму кафедра подає на розгляд Вченої ради університету не пізніше, ніж за чотири місяці до закінчення поточного навчального року. До пакету документів, названих у п.3.4.4, додається експертний висновок навчального управління та рішення Вченої ради факультету.

4.3. Вчена рада університету ухвалює рішення про введення магістерської програми у навчальний процес та визначає дату, до якої кафедра повинна підготувати необхідний комплекс навчально-методичних матеріалів.

4.4. На підставі ухвали Вченої ради університету ректор університету наказом вводить магістерську програму в навчальний процес та призначає керівника магістерської програми.

4.5. На одній спеціальності може бути одна або більше магістерських програм, реалізація яких забезпечується однією або декількома випусковими кафедрами.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

5.1. До початку навчального процесу за новою магістерською програмою випускова кафедра зобов'язана підготувати до видання комплекс матеріалів, зазначених в п.1.6.

5.2. Керівником магістерської програми з спеціальності «Оподаткування» призначений висококваліфікований спеціаліст у сфері оподаткування, доктор економічних наук, професор Крисоватий Андрій Ігорович.

5.3. Керівникові магістерської програми з спеціальності «Оподаткування» надається право:

- брати участь у формуванні магістерської програми;
- відвідувати заняття, які проводять викладачі за навчальним планом магістерської програми;
- брати участь у засіданнях кафедри та Вченої ради факультету, на яких обговорюються питання якості навчального процесу;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення змісту магістерської програми та підвищення якості навчального процесу.

5.4. До обов'язків керівника магістерської програми з спеціальності «Оподаткування» належать:

- забезпечення магістерських програм навчальною літературою та методичними матеріалами;
- аналіз результатів поточного і підсумкового контролю знань студентів;
- консультування студентів з питань вибору навчальних дисциплін варіативної частини освітньо-професійної програми;

1. Опис дисципліни

«Методи економічних і статистичних досліджень»

Дисципліна — Методи економіко- статистичних досліджень	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS — 5	Напрямок підготовки 0501 «Економіка і підприємництво»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів — 3	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки — 1 Семестр — 2
Кількість змістових модулів — 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень — магістр	Лекції — 24/ 12 Практичні заняття — 12 / 8
Загальна кількість годин — 180		Самостійна робота — 126/160 Індивідуальна робота (ІНДЗ) — 18 год
Тижневих годин: 15 год, з них аудиторних — 3 год		Вид підсумкового контролю — залік.

2. Мета і завдання вивчення дисципліни

«Методи економічних і статистичних досліджень»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами методів економіко-статистичних досліджень, які застосовуються у фінансовій системі для знаходження оптимальних рішень. Ця дисципліна відноситься до циклу природничо-наукових та загальноекономічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх податківців.

Для успішного управління податковою системою професійні аналітики обов'язково повинні володіти досить добрим математичним апаратом економіко-статистичних методів, основу яких складають кількісні методи. Сучасні кількісні методи дають можливість розробити кількісне підґрунтя для прийняття фіскальних рішень в умовах невизначеності і, як наслідок, прийняти вигідне рішення.

Завдання даного курсу – дати майбутнім фахівцям базові знання про використання математичних методів у оподаткуванні. При цьому, головна увага зосереджена на моделюванні процесів, які забезпечують оподаткування та можливість використання їх у податковій системі.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання курсу – розглянути застосування кількісних методів у дослідженні прикладних задач галузі фінансів і на їх основі побудувати типові економіко-математичні моделі функціонування податкового механізму та його складових.

У результаті вивчення курсу «Методи економічних і статистичних досліджень» студенти повинні засвоїти:

— теоретичні засади використання методів економіко-статистичних досліджень;

— методичні підходи до побудови методів економіко-статистичних досліджень функціонування та розвитку економічних систем, кількісних методів розрахунку оптимальних управлінських рішень, узагальнення та використання статистичних даних для застосування методів економіко-статистичних досліджень;

— методологію побудови моделей податкового прогнозування та їх аналізу.

В результаті вивчення дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень» студенти повинні вміти:

— здійснювати аналіз економічних об'єктів і процесів функціонування та розвитку економічних систем з метою застосування кількісних методів;

— використовувати прогресивні інформаційні технології та програмні системи для моделювання та аналізу економічних явищ і процесів в сфері оподаткування;

— здійснювати аналіз з допомогою методів економіко-статистичних досліджень та приймати обґрунтовані економічні управлінські рішення.

2.3. Завдання проведення лекційних занять.

Мета проведення лекцій полягає в тому, щоб ознайомити студентів із основними методологічними та методичними питаннями кількісних методів економіко-статистичних досліджень і їх застосуванням у дослідженні прикладних задач у галузі оподаткування. На їх основі побудувати типові економіко-математичні моделі функціонування економічного механізму та його складових.

Завдання проведення лекційних занять полягає у:

— викладенні студентам відповідно до чинної програми та робочого плану основних питань застосування методів економіко-статистичних досліджень при прийнятті управлінських рішень та необхідність і можливість їхнього використання у практичній фаховій діяльності;

— формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу «Методи економічних і статистичних досліджень».

2.4. Завдання проведення практичних занять.

Мета проведення практичних занять полягає в тому, щоб виробити в студентів практичні навички кількісного аналізу економіко-статистичних досліджень в галузі оподаткування з метою їх використання в професійній діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

— засвоїти методику кількісного аналізу та техніку виконання

основних розрахунків;

— навчитись використовувати одержані результати у практичній діяльності;

— глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях;

— вміти використовувати для знаходження оптимальних рішень математичних моделей спеціалізовані програмні засоби.

3. Програма дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень»

Змістовий модуль 1

Вступ до дисципліни “Методи економіко-статистичних досліджень”.

Передумови виникнення та формування курсу “Методи економічних і статистичних досліджень”. Об’єкт, предмет, мета, завдання та структура навчальної дисципліни. Місце та роль економіко-статистичних методів у підготовці висококваліфікованих аналітиків. Взаємозв’язок курсу з іншими дисциплінами. Реалії та перспективи використання кількісних методів моделювання і прогнозування фіскальних відносин.

Література [1], [6].

Тема 1. Теоретичні засади математичних методів моделювання та прогнозування податкової системи.

Кількісні методи в економічних дослідженнях. Системний підхід і моделювання фіскальних процесів. Теоретичні засади математичного моделювання та класифікація моделей. Податкова система як об’єкт моделювання та прогнозування. Методологічні особливості економіко-статистичного моделювання фіскальних відносин.

Література [1], [4], [5], [6].

Тема 2. Кількісні методи прогнозування.

Кому й для чого потрібні прогнози? Основні функції прогнозування та їх етапи розвитку. Способи опису прогнозних моделей. Основні вимоги до прогнозних моделей. Класифікаційна система прогнозів. Класифікація методів прогнозування. Математичний інструментарій формалізованих методів прогнозування. Нейронні мережі як інструмент прогнозування. Використання програмних продуктів для розв’язування задач прогнозування.

Література [1], [6], [9].

Тема 3. Основні засади формалізації задач оподаткування.

Концептуальна схема процесів формалізації задач оподаткування та керування. Формування моделі складного податкового об’єкта. Синтез системи управління складним податковим об’єктом оподаткування. Еластичність і її використання в оподаткуванні.

Література [1],[6].

Змістовий модуль 2

Тема 4. Оптимізаційні моделі системи оподаткування.

Модель оптимізації ставки податку на прибуток підприємств. Моделювання сценаріїв податкових шкал. Податок на додану вартість за умов максимізації прибутку підприємства. Модель оптимізації ставки податку як інструмента державного регулювання. Моделювання взаємозв'язку ставки оподаткування та податкових поступлень.

Література [6], [7], [8].

Тема 5. Економетричне моделювання податкових надходжень.

Економетричне моделювання податкових надходжень від місцевих податків і зборів, податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб та інше. Моделювання та прогнозування рядів динаміки обсягів податкових надходжень Регресійна модель для оцінки загальної суми податкових надходжень. Формалізований аналіз факторів, які впливають на обсяг податкових надходжень Багатофакторні моделі прогнозування надходжень до бюджету за основними видами податків.

Література [7], [8].

Тема 6. Прийняття вигідних фінансових рішень в умовах нестійкого економічного середовища.

Основні кількісні критерії прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності. Прогнозування обсягів податкових надходжень із врахуванням ризику. Теорія ігор та моделі формування рішень з допомогою ігрових методів. Ігрова модель вибору стратегії податкової інспекції.

Література [1], [4], [6], [7].

Тема 7. Методи статистичної оцінки тіньової економіки.

Тіньова економіка: методи аналізу та оцінки. Методи статистичного вимірювання масштабів тіньової економіки. Методи оцінки та прогнозу обсягів тіньового виробництва в регіоні. Вплив тіньового сектору на економічний ріст. Моделювання аспектів ухилення від сплати податків. Моделювання "втеч" капіталу з України. Моделювання впливу податкової політики на тіньову економіку. Економетричне моделювання діяльності фінансових пірамід.

Література [8].

Тема 8. Прикладні моделі системи оподаткування.

Моделювання диференціації податків. Моделювання взаємозв'язку економічного росту і системи оподаткування. Податки, бюджетний дефіцит і виробництво. Фінансовий аспект динаміки боргу. Моделювання дії податкових регуляторів в умовах інфляції. Моделі та методи міжнародної податкової конкуренції і оптимізації.

Література [2], [6], [7], [8].

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Методи економічних і статистичних досліджень»**

Денна / заочна форми навчання

№ п/п	Назва теми	Денна форма					Заочна форма			
		Всього	У т. ч.				Всього	У т. ч.		
			Лекції	Практичні	Інд.робота	Сам.роб.		Лекції	Практичні	Сам ост. робота
Змістовий модуль 1.										
1	Вступ до методів економіко-статистичних досліджень. Теоретичні засади математичних методів моделювання та прогнозування розвитку податкової системи.	14	4	-	4	6	22	1	1	20
2	Кількісні методи прогнозування	26	2	2	2	20	23	2	1	20
3	Основні засади формалізації задач оподаткування	27	4	1	2	20	22	1	1	20
Змістовий модуль 2.										
4	Оптимізаційні моделі системи оподаткування	28	4	2	2	20	23	2	1	20
5	Економетричне моделювання податкових надходжень	28	4	2	2	20	23	2	1	20
6	Прийняття вигідних фіскальних рішень в умовах нестійкого економічного середовища	26	2	2	2	20	22	1	1	20
7	Методи статистичної оцінки тіньової економіки	16	2	2	2	10	22	1	1	20
8	Прикладні моделі системи оподаткування	15	2	1	2	10	23	2	1	20
	Всього	180	24	12	18	126	180	12	8	160

5. Тематика практичних занять

Заняття 1. Теоретичні основи кількісних методів.

1. Реалії і перспективи використання кількісних методів і моделей фінансового прогнозування.
2. Основні складові математичного моделювання.
3. Основні етапи моделювання.
4. Основні принципи побудови економіко-математичних моделей.
5. Основні напрямки використання математичних моделей в прикладних дослідженнях.
6. Особливості фінансової системи як об'єкта моделювання та прогнозування.
7. Моделювання взаємодії факторних характеристик фінансового об'єкта управління.
8. Основні засади формалізації задач оподаткування як керування складним об'єктом.
9. Класифікація моделей системи оподаткування.
10. Модель оптимізації ставки податку на прибуток підприємств.
11. Моделювання сценаріїв податкових шкал, їх види та властивості.
12. Податок на додану вартість за умов максимізації прибутку підприємства.
13. Модель оптимізації ставки податку як інструмента державного регулювання.
14. Моделювання взаємозв'язку ставки оподаткування та податкових поступлень.
15. Моделювання аспектів ухилення від сплати податків.
16. Еластичність і її використання в системі оподаткування.
17. Методи прогнозування обсягів податкових надходжень.

Заняття 2. Кількісні методи прогнозування.

1. Основні призначення прогнозів.
2. Основні фази динаміки функціонування систем.
3. Способи побудови прогнозів.
4. Функції прогнозування та їх етапи розвитку.
5. Принципи кількісного аналізу об'єкта прогнозування.
6. Способи опису прогнозних моделей.
7. Вимоги до побудови прогнозних моделей.
8. Класифікаційна схема прогнозів.
9. Принципи класифікації методів прогнозування.
10. Умовна схема класифікації методів прогнозування.
11. Нейронні мережі та їх основні складові.
12. Структурна схема взаємозв'язків біологічних нейронів.
13. Схематичне зображення моделі МакКоллока-Пітса.
14. Основні властивості нейронних мереж.
15. Основні стратегії навчання мережі.
16. Основні етапи побудови та функціонування самонавчаючих алгоритмів нейромереж.

17. Програмні продукти нейромереж.

18. Основні напрямки використання нейромереж в прикладних дослідженнях фінансових процесів.

Заняття 3. Оптимізаційні моделі системи оподаткування.

1. Модель оптимізації ставки податку на прибуток підприємств.
2. Моделювання сценаріїв податкових шкал.
3. Податок на додану вартість за умов максимізації прибутку підприємства.
4. Модель оптимізації ставки податку як інструмента державного регулювання.
5. Моделювання взаємозв'язку ставки оподаткування та податкових поступлень.

Заняття 4. Економетричне моделювання податкових надходжень.

1. Економетричне моделювання податкових надходжень від місцевих податків і зборів, податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб та інше.
2. Моделювання та прогнозування рядів динаміки обсягів податкових надходжень
3. Регресійна модель для оцінки загальної суми податкових надходжень.
4. Формалізований аналіз факторів, які впливають на обсяг податкових надходжень
5. Багатофакторні моделі прогнозування надходжень до бюджету за основними видами податків.

Заняття 5. Прийняття вигідних фіскальних рішень в умовах нестійкого економічного середовища..

1. Основні кількісні критерії прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності.
2. Прогнозування обсягів податкових надходжень із врахуванням ризику.
3. Теорія ігор та моделі формування рішень з допомогою ігрових методів.
4. Ігрова модель вибору стратегії діяльності податкової інспекції.

Заняття 6. Методи статистичної оцінки тіньової економіки.

1. Тіньова економіка: методи аналізу та оцінки.
2. Методи статистичного вимірювання масштабів тіньової економіки.
3. Методи оцінки та прогнозу обсягів тіньового виробництва в регіоні.
4. Вплив тіньового сектору на економічний ріст.
5. Моделювання аспектів ухилення від сплати податків.
6. Моделювання "втеч" капіталу з України.
7. Моделювання впливу податкової політики на тіньову економіку.
8. Економетричне моделювання діяльності фінансових пірамід.
9. Моделювання диференціації податків.

10. Моделювання взаємозв'язку економічного росту і системи оподаткування.

11. Податки, бюджетний дефіцит і виробництво. Фіскальний аспект динаміки боргу.

12. Моделювання дії податкових регуляторів в умовах інфляції.

13. Моделі та методи міжнародної податкової конкуренції і оптимізації.

6. Тематика самостійної роботи студентів – 126/160 год.

1. Реалії і перспективи використання кількісних методів і моделей фінансового прогнозування.

2. Системний підхід як основа моделювання економічних процесів.

3. Основні складові математичного моделювання.

4. Основні етапи моделювання.

5. Класифікаційні ознаки економіко-математичного моделювання.

6. Загальна схема класифікації математичних моделей.

7. Основні принципи побудови економіко-математичних моделей.

8. Основні напрямки використання математичних моделей в прикладних дослідженнях.

9. Особливості фінансової системи як об'єкта моделювання та прогнозування.

10. 10. Моделювання взаємодії факторних характеристик фінансового об'єкта управління.

11. 11. Основні призначення прогнозів.

12. Основні фази динаміки функціонування систем.

13. Способи побудови прогнозів.

14. Функції прогнозування та етапи їх розвитку.

15. Принципи кількісного аналізу об'єкта прогнозування.

16. Способи опису прогнозних моделей.

17. Вимоги до побудови прогнозних моделей.

18. Класифікаційна схема прогнозів.

19. Принципи класифікації методів прогнозування.

20. Умовна схема класифікації методів прогнозування.

21. Нейронні мережі та їх основні складові.

22. Структурна схема взаємозв'язків біологічних нейронів.

23. Схематичне зображення моделі МакКоллока-Пітса.

24. Основні властивості нейронних мереж.

25. Основні стратегії навчання мережі.

26. Основні етапи побудови та функціонування самонавчаючих алгоритмів нейромереж.

27. Програмні продукти нейромереж.

28. Основні напрямки використання нейромереж в прикладних дослідженнях фінансових процесів.

29. Основи інвестиційного моделювання.

30. Основні задачі інвестиційного моделювання.

31. Етапи процедури побудови інвестиційної моделі в матричній формі.

32. Модель формування оптимальної інвестиційної програми при

заданому бюджеті.

33. Статична модель синхронного інвестиційно-фінансового планування.

34. Модель оптимізації інвестиційної діяльності акціонерного товариства.

35. Моделювання конкурсів інвестиційних проектів.

36. Основні засади формалізації задач оподаткування як керування складним об'єктом.

37. Класифікація моделей побудови системи оподаткування.

38. Модель оптимізації ставки податку на прибуток підприємств.

39. Моделювання сценаріїв податкових шкал, їх види та властивості.

40. Податок на додану вартість за умов максимізації прибутку підприємства.

41. Модель оптимізації ставки податку як інструмента державного регулювання.

42. Моделювання взаємозв'язку ставки оподаткування та податкових поступлень.

43. Моделювання аспектів ухилення від сплати податків.

44. Еластичність і її використання в системі оподаткування.

45. Методи прогнозування обсягів податкових надходжень.

46. Бюджетна система та передумови її моделювання.

47. Динамічна модель зв'язку бюджетного дефіциту, державного боргу та темпів економічного росту.

48. Моделювання взаємозв'язку дефіциту бюджету та зовнішнього державного боргу.

49. Сценарії розвитку боргової моделі.

50. Моделювання фінансових процесів формування доходу регіону.

51. Моделювання фінансових процесів розподілу доходу регіону.

52. Імітаційне моделювання сценаріїв формування доходу регіону.

53. Кількісні методи аналізу та формування дохідної частини бюджету.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень» виконується самостійно кожним студентом на основі індивідуальних завдань. ІНДЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання ІНДЗ є оволодіння навичками застосування кількісного податкового аналізу. У процесі виконання ІНДЗ студент може використовувати прикладне програмне забезпечення ПК. Кожне з завдань оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка як середнє арифметичне цих оцінок. Виконання є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

8. Методи навчання

Навчальний процес побудований на проведенні: лекцій, у тому числі з використанням мультимедійного проектора та інших ТЗН; практичних занять з використанням ПК; індивідуальних занять; самостійної роботи під керівництвом викладача; виконання ІНДЗ.

9. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень» використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування й опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- підсумковий залік.

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою з дисципліни «Методи економічних і статистичних досліджень» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ враховуючи поточне опитування)
20	40	40
8 тиждень	11 тиждень	12 тиждень

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	2–8
2.	Електронний варіант лекцій.	1–8

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	Кількість примірників
1.	Івашук О.Т. Кількісні методи та моделі фінансового прогнозування: Навч. посібник.- Т.: ТАНГ, "Економічна думка," 2004. – 262 с.	300
2.	Івашук О.Т. Методи та моделі податкового прогнозування - Т.:ТАНГ, "Економічна думка," 2005.– 152 с.	100
3.	Івашук О.Т., Башуцька О.С. Програма та індивідуальні розрахункові завдання з дисципліни «Методи економіко-статистичних досліджень» — Тернопіль, 2005	50

Рекомендована література

1. Введение в экономико-математические модели налогообложения: Учеб. пособие / под. ред. Д. Г. Черника.-М: Финансы и статистика, 2000.-256с.
2. Вітлінський В. В. Моделювання економіки: Навч. посіб. – К. КНЕУ, 2003. – 408с.
3. Економічне прогнозування: Вступ / К. Холден, Д.А. Піл, Дж. Л. Томпсон.- К.: Інформтехніка- ЕМЦ, 1996.- 216с.
4. Івашук О.Т. Методи дослідження операцій в економіці: Навч. посібник. – Т.: ТАНГ, "Економічна думка", 2003.-332 с.
5. Івашук О.Т. Економетричні методи та моделі: Навч. посібник. – Т.: ТАНГ, "Економічна думка", 2003. – 348 с.
6. Івашук О.Т. Кількісні методи та моделі фінансового прогнозування: Навч. посібник.- Т.: ТАНГ, "Економічна думка", 2004. – 262 с.
7. Костина Н.И., Алексеев А.А. Финансовое прогнозирование в экономических системах: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ- ДАНА, 2002. – 285с.
8. Лондар С.Л. Моделі прийняття рішень з проблем вдосконалення податкової політики в умовах ринкової трансформації економіки України. – Львів: Львівський національний університет ім. І.Франка, 2001. – 274с.
9. Лук'яненко І.Г. Економетричні підходи до аналізу фінансових програм місцевих органів влади України. К. Видавничий дім "KM Akademia" 2001. 121 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «МИТНО-ТАРИФНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»

Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики

Укладач:
В.П. Мартинюк, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики

1. Опис дисципліни " Митно-тарифне адміністрування "

Дисципліна - Митно-тарифне адміністрування	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напря́м підготовки 0501 „Економіка і підприємництво”	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 “Оподаткування”	Рік підготовки — 1 Семестр – 2-3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр	Лекції – 24/12год. Практичні заняття – 12/4 год.
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота: 126/164 год. Індивідуальна робота (ІНДЗ) –18 год.
Тижневих годин: 2 семестр - 15 год., з них аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Митно-тарифне адміністрування"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на необхідність глибокого та ґрунтовного засвоєння студентами сукупності знань з питань управління митною справою держави та навчитися правильно їх застосовувати в практичній діяльності, а також ознайомитися з проблемами реформування тарифних інструментів впливу держави на зовнішньоекономічну діяльність в умовах переходу країни до сталого розвитку. Ця дисципліна відноситься до спеціалізованих економічних наук, які формують фаховий рівень майбутніх економістів, що будуть зайняті у сфері податкового та митного адміністрування. Курс "Митно-тарифне адміністрування" охоплює концептуальні, методологічні та практичні аспекти управління митною справою держави. Названий курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі управління та менеджменту.

Не менш важливим завданням є ознайомлення студентів з практикою адміністрування митних платежів в Україні та світі, митними режимами та умовами їх застосування. Окремі теми присвячено плануванню та прогнозуванню бюджетних надходжень від митних платежів, митно-

тарифному регулюванню, організації митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, тарифним преференціям, правоохоронній діяльності митних органів.

Вивчення курсу "Митно-тарифне адміністрування" передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (економічна теорія, митна справа, податкова система, фіскальне адміністрування, податковий менеджмент, митне регулювання), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу "Митно-тарифне адміністрування" студенти повинні:

- розглянути сутність, завдання та принципи управління митною справою держави;
- ознайомитися з методами планування та прогнозування надходжень від митних платежів;
- засвоїти методику макроекономічного аналізу впливу митних важелів на економічні процеси в державі в цілому та зовнішньоекономічну діяльність зокрема;
- вивчити механізм адміністрування митних платежів органами державної митної служби України.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із концептуальними, методологічними та практичними засадами управління митною справою держави, світовим досвідом та сучасним станом митного регулювання в Україні.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань регулювання економічних процесів за допомогою митних інструментів;
- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу "Митно-тарифне адміністрування".

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички щодо порядку нарахування та сплати митних платежів, планування та прогнозування митних надходжень з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти методику макроекономічного аналізу впливу митно-тарифних важелів на економічні процеси в державі;
- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни "Митно-тарифне адміністрування"

Змістовий модуль 1. Концепція митно-тарифного адміністрування

Тема 1. Теоретико-організаційні засади митного адміністрування

Сутність та завдання митного адміністрування. Предмет, метод та мета вивчення курсу. Нормативне та інформаційне забезпечення митного адміністрування. Організаційна структура адміністрування митних платежів в Україні. Співпраця контролюючих органів в процесі адміністрування митних платежів.

Тема 2. Митно-тарифне регулювання експортно-імпорتنних операцій

Сутність державної зовнішньоекономічної політики. Вплив тарифної політики на здійснення зовнішньоторгових операцій. Лібералізм та протекціонізм, їх прояви у системі тарифного регулювання. Підстави для протекціонізму чи лібералізму. Помилкові аргументи на користь протекціонізму (лібералізму). Тарифні та нетарифні засоби регулювання. Суть та класифікаційні ознаки мита. Економічний зміст митного тарифу. Простий і складний митний тариф. Єдиний митний тариф України. Економічна роль тарифів. "За" і "проти" митних тарифів. Митна територія та митний кордон держави. Суть та переваги застосування адвалерного мита. Суть та переваги застосування специфічного мита. Суть та особливості застосування комбінованого мита. Ввізне, вивізне та комбіноване мито. Необхідність використання сезонного мита. Різниця між автономним та конвенційним, конвенційним та преференційним видами мита. Суть та мета застосування антидемпінгового мита. Суть та особливості застосування компенсаційного мита. Антидемпінгове розслідування.

Тема 3. Макроекономічні аспекти митного адміністрування

Загальна характеристика економічних ефектів мита. Цінові ефекти імпортного мита. Ціновий ефект "Ціна зростає менше від розміру мита". Ціновий ефект "Ціна залишається без змін". Ціновий ефект "Ціна зростає до розміру мита" Оцінка чистого виграшу (збитку) країни від введення тарифу.

Тема 4. Оптимальний рівень митного навантаження на економіку

Вплив експортного мита на економіку країни. Номінальні та ефективні ставки мита. Тарифна ескалація. Тарифна квота.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти управління митною справою держави

Тема 5. Митна вартість товарів та методи її визначення

Митна вартість як база нарахування мита. Кодекс про митну вартість ГАТТ. Методи визначення митної вартості. Метод “За ціною угоди щодо товарів, які імпортуються”. Метод “За ціною угоди щодо ідентичних товарів”. Метод “За ціною угоди, щодо подібних (аналогічних) товарів”. Метод “На основі віднімання вартості”. Метод “На основі додавання вартості”. Резервний метод. Митна вартість товарів, що експортуються з України. Декларування митної вартості.

Тема 6. Вплив країни походження товару та класифікації товарів та процедури митного адміністрування

Основи визначення країни походження товару. Класифікаційні ознаки товарів, повністю вироблених в даній країні. Критерії “достатньої переробки”, “безпосередньої закупівлі”, “безпосереднього відвантаження”. Класифікація сертифікатів країни походження товару. Вплив визначення країни походження товару на застосування засобів тарифного регулювання в Україні. Основи класифікації товарів. Правила кодування товарів. Етапи визначення коду товару. Структура та застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 7. Митні платежі: порядок розрахунку і стягнення

Класифікація митних платежів. Механізм розрахунку і стягнення митних платежів. Порядок нарахування і сплати мита. Порядок нарахування і сплати митних зборів. Порядок нарахування і сплати податку на додану вартість. Порядок нарахування і сплати акцизного збору. Єдиний збір в пунктах пропуску через державний кордон України. Митні платежі в Україні як джерело надходжень до Державного бюджету.

Тема 8. Правоохоронна діяльність митних органів

Поняття, зміст і форми правоохоронної діяльності митних органів. Контрабанда та боротьба з нею митних органів. Особливі, контрольні поставки через митний кордон контрабандних наркотичних засобів та інших подібних речовин. Поняття та загальна характеристика порушення митних правил. Відповідальність за порушення митних правил. Порядок і терміни оскарження у справах про порушення митних правил.

4. Структура залікового кредиту дисципліни "Митно-тарифне адміністрування"

денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Концепція митно-тарифного адміністрування				
Тема 1. Теоретико-організаційні засади митного адміністрування	3/1	1/-	15/20	2
Тема 2. Митно-тарифне регулювання експортно-імпортних операцій	3/1	1/-	15/20	2
Тема 3. Макроекономічні аспекти митного адміністрування	3/1	1/-	16/20	2
Тема 4. Оптимальний рівень митного навантаження на економіку	3/1	1/-	16/20	2
Змістовий модуль 2.				
Практичні аспекти управління митною справою держави				
ТЕМА 5. Митна вартість товарів та методи її визначення	3/2	2/1	16/21	2
ТЕМА 6. Вплив країни походження товару та класифікації товарів та процедури митного адміністрування	3/2	2/1	16/20	2
ТЕМА 7. Митні платежі: порядок розрахунку і сплати	3/2	2/1	16/21	3
ТЕМА 8. Правоохоронна діяльність митних органів	3/2	2/1	16/22	3
Разом	24/12	12/4	126/164	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1. Теоретико-організаційні засади митного адміністрування.

Практичне заняття 2. Митно-тарифне регулювання експортно-імпортних операцій.

Практичне заняття 3. Макроекономічні аспекти митного адміністрування.

Практичне заняття 4. Оптимальний рівень митного навантаження на економіку.

Практичне заняття 5. Митна вартість товарів та методи її визначення.

Практичне заняття 6. Вплив країни походження товару та класифікації товарів та процедури митного адміністрування.

Практичне заняття 7. Митні платежі: порядок розрахунку і сплати.

Практичне заняття 8. Правоохоронна діяльність митних органів.

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання – 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни "Митно-тарифне адміністрування" виконується самостійно кожним студентом. Конкретний варіант індивідуального завдання визначає порядковий номер студента у списку академічної групи та його окремі персональні дані (рік, місяць та дата народження).

Індивідуальне завдання виконується упродовж семестру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є оволодіння навичками заповнення податкової декларації з податку на додану вартість. Індивідуальне завдання оформлюється за встановленою формою на бланку податкової декларації та захищається під час семестру у години, виділені для індивідуальної роботи. При виконанні та оформленні індивідуального завдання студент може використовувати наявну базу службової документації із кафедральної лабораторії, звітів про проходження виробничої практики та стажування в органах державної податкової служби України, електронну законодавчу базу. Виконання ІНДЗ оцінюється за 10-бальною шкалою.

7. Перелік питань для самостійної роботи – 126/164 год.

1. Суть та значення митного адміністрування для економіки країни, в умовах інтеграції її в глобальну економіку.

2. Завдання митних органів при реалізації митної політики.

3. Нормативно-правова база з питань митного адміністрування в Україні.

4. Принципи побудови системи митного адміністрування в Україні.

5. Предмет та мета вивчення курсу.

6. Метод митного адміністрування.

7. Завдання що покладаються на Верховну Раду України, Президента та Кабінет Міністрів України в сфері митного адміністрування.

8. Система митних органів України, їх роль у реалізації митної політики.
9. Митно-тарифна Рада, її склад та функції.
10. Місце і роль митною адміністрування в системі національної безпеки держави.
11. Зміст та завдання державної зовнішньоекономічної політики.
12. Складові елементи державної зовнішньоекономічної політики.
13. Сутність, переваги та недоліки політики протекціонізму. Форми протекціонізму.
14. Сутність, переваги та недоліки політики вільної торгівлі.
15. Підстави для введення митних тарифів.
16. Аргументи проти митних тарифів.
17. Мито як основний тарифний інструмент державного регулювання міжнародної торгівлі. Функції мита.
18. Класифікація нетарифних методів державного регулювання міжнародної торгівлі.
19. Зміст та складові частини кількісних обмежень.
20. Зміст і види прихованих методів торгової політики.
21. Зміст економічних методів нетарифного регулювання міжнародної торгівлі.
22. Митний тариф. Єдиний митний тариф України. Простий і складний митний тариф.
23. Зміст та методика розрахунку адвалерного, специфічного та комбінованого мита.
24. Експортне, імпортне і транзитне мито: економічний зміст та об'єкти накладання.
25. Різниця між номінальним та ефективним митом.
26. Необхідність та особливості використання автономного, конвенційного та преференційного мита.
27. Постійне, мінливе та сезонне мито: особливості використання на практиці.
28. Антидемпінгове мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
29. Компенсаційне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
30. Спеціальне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
31. Загальна характеристика цінових ефектів введення імпортного мита.
32. Ціновий ефект: "збільшення внутрішньої ціни на величину меншу, від розміру мита".
33. Ціновий ефект: "внутрішня ціна залишиться без змін".
34. Ціновий ефект: "збільшення внутрішньої ціни дорівнює величині мита".
35. Аналіз загальної рівноваги тарифних ефектів.
36. Тарифна квота.

37. Сутність та класифікація митних платежів.
38. Порядок нарахування і сплати мита.
39. Зміст та види митних зборів.
40. Порядок нарахування і сплати митних зборів.
41. Порядок нарахування і сплати ПДВ при переміщенні товарів (інших предметів) через митний кордон України.
42. Операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ;
43. Особливості застосування вексельної форми сплати ПДВ.
44. Порядок адміністрування ПДВ органами митниці.
45. Порядок нарахування і сплати акцизного збору.
46. Операції, що не є об'єктом обкладання акцизним збором.
47. Порядок адміністрування акцизного збору органами митниці.
48. Зміст та особливості адміністрування Єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через митний кордон України.
49. Порядок нарахування і сплати єдиного збору.
50. Преференції щодо сплати єдиного збору.
51. Ввезення та вивезення валюти України фізичними особами.
52. Ввезення та вивезення валюти України юридичними особами.
53. Переміщення іноземної валюти, чеків, банківських металів через митний кордон України.
54. Вивезення іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України фізичними особами, які виїжджають з туристичною метою та в приватних справах.
55. Вивезення іноземної валюти, чеків за межі України фізичними особами, які виїжджають у службові відрядження.
56. Увезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну фізичними особами.
57. Вивезення та увезення іноземної валюти в Україну юридичними особами на транспортних засобах.
58. Пересилання іноземної валюти та чеків в Україну та за її межі.
59. Порядок ввезення в Україну, митного оформлення та оподаткування особистих речей, що ввозяться громадянами.
60. Засоби та способи переміщення товарів (інших предметів) через митний кордон України.
61. Митні процедури на морському та річковому транспорті.
62. Митні процедури на авіатранспорті.
63. Митні процедури на залізничному транспорті.
64. Митні процедури на автомобільному транспорті.
65. Митні процедури на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі.
66. Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.
67. Особливості ветеринарного контролю на митному кордоні України.
68. Пропуск на митну територію України рослин.
69. Особливості екологічного, санітарно-гігієнічного та гемологічного контролю на митному кордоні України.

70. Митне оформлення гуманітарної допомоги.
 71. Контроль за експортом брухту і відходів чорних та кольорових металів
 72. Суть та види митних пілг.
 73. Поняття, зміст і форми правоохоронної діяльності митних органів.
 74. Контрабанда та боротьба з нею митних органів.
 75. Особливі, контрольні поставки через митний кордон контрабандних наркотичних засобів та інших подібних речовин.
 76. Поняття та загальна характеристика порушення митних правил.
 77. Відповідальність за порушення митних правил.
 78. Порядок і терміни оскарження у справах про порушення митних правил.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернет; виконання ІНДЗ.

9. Оцінювання

В процесі вивчення дисципліни "Митно-тарифне адміністрування" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- 48. підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- 48. ректорська контрольна робота;
- 48. оцінювання виконання ІНДЗ;
- 48. письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни "Митно-тарифне адміністрування" визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
15	25	20	40	100
Тиждень 8	Тиждень 11	Тиждень 12		

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок.

№	Найменування	Номер теми
1.	Митне адміністрування Навчальний посібник: Тернопіль, 2003. –187с.	1-8
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	5

Рекомендована література

1. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : Підручник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
2. Дудчак В.І., Мартинюк О.В. Митна справа: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2002. –310с.
3. Івашук І.О. Митні ініціативи в глобальному просторі : монографія. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 304 с.
4. Івашук І. Митна справа: Навчальний посібник. –Вид. 2-ге. – Тернопіль, ТАНГ, 2002.
5. Кунев Ю.Д., Коросташова І.М. Управління в митній службі : Підручник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 408 с.
6. Мартинюк В.П. Митна система та економічна безпека держави: монографія. – Тернопіль : Астон, 2010. – 256 с.
7. Мартинюк В. Митне адміністрування: Навчальний посібник. – Тернопіль, 2003. –187с.
8. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія і практичні рекомендації) : монографія. – Одеса : АТ "Пласке", 2009. – 628 с.
9. Регулювання митної справи : Підручник / За т.т. Войцещука А.Д. – Хмельницький : ІНТРАДА, 2007. – 312 с.
10. Терещенко С. Основи митного законодавства України: Питання

теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності: Навч. Посіб. Для студентів вищ. Та сер. Среє. Навч. Закладів. – К.: АТ “Август”, 2001. – 422с.

11. Френклін Р. Рут, Антон Філіпенко Міжнародна торгівля та інвестиції / Пер. з т. ... – К.: Основи, 1998. – 743с.

12. Конституція України прийнята на V сесії ВРУ 26.06.1996р.

13. Митний кодекс України від 11 липня 2002р.

14. ЗАКОН УКРАЇНИ Про митну справу в Україні (Відомості Верховної Ради (ВВР) 1991, № 44, т. 575) (Вводиться в дію Постановою ВР №1263-12 від 25.06.91, ВВР 1991, №44, т. 576) (Із змінами, внесеними згідно із Законом №3892-12 від 28.01.94, ВВР 1994. №20, т. 116)

15. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Єдиний митний тариф (Відомості Верховної Ради (ВВР) 1992, №19, т. 259) (Вводиться в дію Постановою ВР №2098-12 від 05.02.92, ВВР 1992, №19, т. 260) (Із змінами, внесеними згідно із Декретами №4-93 від 11.01.93, ВВР 1993, №12, т. 107 №36-93 від 23.04.93, ВВР 1993, №24, т. 270 Законом №303/96-ВР від 10.07.96 №170/97-ВР від 03.04.97)

16. ЗАКОН УКРАЇНИ Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України (Вводиться в дію Постановою ВР №164/96-ВР від 05.05.96).

17. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” № 959-ХІІ від 16.04.1991р.

18. ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ Про Єдиний митний тариф України (Відомості Верховної Ради (ВВР) 1993, №12, т. 107) (Із змінами, внесеними згідно з Декретом Кабінету Міністрів України №54-93 від 20.05.93, ВВР 1993, №28, т. 301, Законами України №3893-12 від 28.01.94, ВВР 1994, №20, т. 117 №29/96-ВР від 06.02.96, ВВР 1996, №8, т. 31 №506/96-ВР від 15.11.96, ВВР 1997, №3, т. 6 №608/96-ВР від 17.12.96 №337/97-ВР від 12.06.97 №535/97-ВР від 19.09.97)

19. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Про Державну митну службу України (В редакції Указу №216/98 від 23.03.98) (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента №1090/98 від 01.10.98)

20. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Про Положення про Державну митну службу України від 8 лютого 1997 року №126/97

21. ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ від 4 квітня 1997 року №181/97-ВР Про затвердження описів прапора та розпізнавального знака митних органів України.

22. Постанова НБУ “Про затвердження Змін до Інструкції про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України №54 від 12.02.2003р.

23. ПОСТАНОВА КМУ від 8 червня 1995 р. №407 Про формений одяг службових осіб митних органів України (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №296 від 04.03.96)

24. ПОСТАНОВА КМУ від 8 червня 1993 р. №426 Про затвердження

Положення про застосування спеціальних засобів і зброї службовими особами митних органів (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №296 від 04.03.96)

25. ПОСТАНОВА КМУ від 9 лютого 1993 р. №97 Про затвердження Положення про порядок і умови проходження служби в митних органах України

26. ПОСТАНОВА від, 12 березня 1997 р. №225 Про умови оплати праці працівників Державної митної служби (Офіційний вісник України, 1997 р., число 12, с. 131) (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №1571 (1571-98-п) від 01.10.98).

27. ПОСТАНОВА КМУ від 21 жовтня 1998 р. №1665- Про Порядок взяття проб і зразків товарів та інших предметів для проведення досліджень, необхідних для їх митного оформлення

28. ПОСТАНОВА КМУ від 3 листопада 1997 р. №1217 Про порядок ввезення на митну територію України мила, синтетичних миючих і поверхнево-активних засобів фізичними особами, які не є суб'єктами підприємницької діяльності.

29. ПОСТАНОВА КМУ від 1 жовтня 1997 р. №1104 Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення векселів, які видаються на суму податку на додану вартість при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України (Офіційний вісник України, 1997 р. число 41, с.26) (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №1076 від 13.07.98 №1336 від 25.08.98)

30. ПОСТАНОВА від 15 липня 1997 р. №748 Про перелік відомостей, що оголошуються громадянами за встановленою формою у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів.

31. ПОСТАНОВА КМУ від 9 червня 1997 р. №574 Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №643 від 07.05.98)

32. ПОСТАНОВА КМУ від 27 січня 1997 р. №66 Про затвердження Порядку справляння податку на добавлену вартість та акцизного збору у разі ввезення товарів на митну територію України (Офіційний вісник України, 1997р., число 5, с.135, число 14, с.87; 1998р.. №14.. т.518) (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №311 (311-97-п) від 04.04.97 №1336 (1336-98-п) від 25.08.98)

33. ПОСТАНОВА КМУ від 2 грудня 1996 р. №1446 Про впорядкування діяльності митних ліцензійних складів.

34. ПОСТАНОВА КМУ від 5 жовтня 1998 р. №1598 Про затвердження Порядку визначення митної вартості товарів та інших предметів у разі переміщення їх через митний кордон України

35. ПОСТАНОВА КМУ від 4 жовтня 1996 р. №1216 Про Положення про надання фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення.

36. ПОСТАНОВА КМУ від 29 червня 1996 р. №699 Про затвердження

Положення про порядок охорони і супроводження товарів митними органами із залученням у разі потреби підрозділів Міністерства внутрішніх справ.

37. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 11 червня 1996 року №412/96 Про створення Академії митної служби України.

38. ДЕРЖАВНИЙ МИТНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ – НАКАЗ №586 від 29.11.95 Про затвердження Положення про науково-методичну раду по роботі з кадрами при Державному митному комітеті України.

39. ПОСТАНОВА КМУ від 31 серпня 1998р. №1357 Про запровадження єдиного платіжного документа для зборів на митному кордоні України.

40. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ від 20 січня 1995 року (Указ втрапив чинність на підставі Указу Президента №126/97 від 08.02.97) Про Положення про Державний митний комітет України.

41. ПОСТАНОВА КМУ від 8 липня 1994 р. №465 Про створення територіальних митних управлінь (Із змінами, внесеними відповідно до Постанови КМ Н 690 від 6.10.94).

42. ПОСТАНОВА КМУ від 12 березня 1997р. №225 Про умови оплати праці працівників Державної митної служби (Офіційний вісник України, 1997р., число 12, с.131)(Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №1571 (1571-98-п) від 01.10.98).

43. ПОСТАНОВА КМУ від 29 листопада 1997 р. №1331 Про обсяги товарів та інших предметів, які можуть вивозитися (пересилатися) громадянами за митний кордон України без сплати мита і митних зборів.

44. ПОСТАНОВА КМУ від 4 листопада 1997 р. №1211 Про затвердження Порядку митного оформлення імпортованих товарів (продукції), що підлягають обов'язковій сертифікації в Україні.

45. ПОСТАНОВА КМУ від 7 лютого 1994 р. №62 Про Митно-тарифну раду України (Із змінами, пнесеними згідно з Постановами КМ №190 (190-94-п) від 30.03.94 №340 (340-95-п) від 15.05.95 №1031 (1031 -95-п) від 21.12.95).

46. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ від 22 червня 1992 року Про День митної служби України.

47. ПОСТАНОВА від 30 червня 1998р. №984 Про порядок продажу товарів безмитними магазинами.

48. ПОСТАНОВА КМУ від 2 квітня 1998 р. №417 Про затвердження Порядку внесення податку на додану вартість до бюджету під час ввезення (пересилання) товарів на митну територію України.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ»

Затверджено
кафедрою податків і фіскальної
політики

Укладач:
О.В. Бречко, к.е.н., доцент кафедри
податків і фіскальної політики

**1. Опис дисципліни
„Організація діяльності державних службовців”**

Дисципліна – „Організація діяльності державних службовців”	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напрямок підготовки 0501 „Економіка і підприємництво”	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 “Оподаткування”	Рік підготовки – 1 семестр – 1/2- 3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо - кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції – 24/12 год. Практичні заняття – 12/4 год.
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота – 126/ 164 год.
Тижневих годин: 1 семестр - 15 год., з них аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни „Організація діяльності державних службовців”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна „Організація діяльності державних службовців” призначена для вивчення: теоретичних, законодавчих, нормативно-правових засад організації, функціонування державної служби; управління державною службою та її ефективністю; державної служби як соціального інституту; загальних засад діяльності, статусу державних службовців; типів, видів, рівнів державної служби в Україні. Також в рамках даної програми передбачено вивчення теоретико-методологічних підходів до здійснення функціонального аналізу, контролінгу і аудиту в державній службі.

Метою вивчення дисципліни є освоєння теоретичних, законодавчих, нормативно-правових засад організації, проходження, функціонування державної служби; управління державною службою та її ефективністю; розуміння суті державної служби як соціального, економічного, культурного, правового інституту; загальних засад діяльності, статусу державних службовців; типів, видів, рівнів державної служби в Україні.

Основними завданнями дисципліни „Організація діяльності державних службовців” є: ознайомлення з системою державної служби як складової адміністративного менеджменту; вивчення системи організації діяльності державного службовця; розвиток практичних навиків і професійних вмінь рішення завдань державної служби; засвоєння видів державної служби та знання особливостей їх проходження; вміння давати оцінку державній кадровій політиці, розробляти нормативно-правову базу з метою її удосконалення, впроваджувати нові технології для забезпечення сервісних послуг населенню; освоєння і вміння використовувати на практиці зарубіжний досвід організації і функціонування державної служби; вивчення особливостей реалізації інструментарію функціонального аналізу, контролінгу і аудиту в державній службі.

Предметом вивчення дисципліни є механізм проходження державної служби на різних рівнях.

Вивчення дисципліни „Організація діяльності державних службовців” передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін із суміжних дисциплін („Державне управління”, „Менеджмент організацій”, „Етика”, „Кадровий менеджмент”, „Аудит і оцінювання адміністративної діяльності”), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завчань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями дисципліни „Організація діяльності державних службовців” є:

Ознайомлення з системою державної служби як складової — адміністративного менеджменту.

— Вивчення системи організації діяльності державного службовця.

— Розвиток практичних навиків і професійних вмінь рішення завдань державної служби.

— Засвоєння видів державної служби та знання особливостей їх проходження.

— Вміння давати оцінку державній кадровій політиці, розробляти нормативно-правову базу до її удосконалення, впроваджувати нові технології для забезпечення сервісних послуг населенню.

— Освоєння і вміння використовувати на практиці зарубіжний досвід організації і функціонування державної служби.

— Вивчення особливостей реалізації інструментарію функціонального аналізу, контролінгу і аудиту в державній службі.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у:

1) викладенні слухачам магістратури у відповідності з програмою та робочим планом основних питань теорії та практики державної служби, які передбачають засвоєння таких основних питань як:

- понятійний апарат дисципліни;
- конституційно-правові засади державної служби як соціального, економічного культурного та правового інститутів.
- цілі, принципи, завдання методи організації роботи державної служби.
- сутність ефективності державної служби.
- види та особливості державної служби в певних органах, бути здатним освоїти їх в разі необхідності.
- сучасні вимоги та обов'язки, які ставляться перед державними службовцями у професійній діяльності.
- про особливості відповідальності державних службовців та способів уникнення непрофесійного виконання своїх обов'язків.
- про обмеження, які пов'язані із перебуванням на державній службі.
- вимоги щодо проходження державної служби.
- вимоги до державної кадрової політики
- критерії та методи оцінки професійних досягнень державних службовців.
- етика державного службовця та дотримання моральних засад службової дисципліни.
- інструментарій функціонального аналізу.
- механізм проведення функціонального обстеження.
- методологічні підходи до реалізації адміністративного контролінгу.
- методи реалізації аудиту в системі державної служби;
- сучасні підходи до організації державної служби в зарубіжних країнах;
- напрями трансформації інституту державної служби в контексті інтеграції до ЄС.

2) формуванні у слухачів магістратури цілісної системи теоретичних знань з дисципліни;

3) виробленні практичного інтересу до проблем розвитку державної служби в Україні та її адаптації до ЄС.

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у слухачів магістратури практичні навички з метою їх використання в управлінській діяльності.

В результаті вивчення дисципліни слухачі магістратури повинні вміти:

- використовувати понятійний державної служби в професійній діяльності;
- дотримуватися вимог щодо проходження державної служби;
- декларувати власні доходи;
- складати план індивідуальної роботи;

- заповнювати бланк щорічної оцінки;
- проходити атестацію;
- давати факторно-кваліметричну оцінку роботи;
- проводити службове розслідування;
- проводити функціональне обстеження;
- використовувати програму аудиту адміністративної діяльності на практиці;
- використовувати інструментарій контролінгу;
- сприяти впровадженню нових функцій адміністративного менеджменту в систему державної служби

2.5. Завдання проведення самостійних занять та індивідуальної роботи

Самостійна робота є основним засобом засвоєння матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять без участі викладача. При вивченні дисципліни рекомендується проведення самостійної роботи за такими напрямками:

1) засвоєння теоретичного матеріалу (що передбачає опрацювання лекційного матеріалу, навчальної літератури, спеціальних джерел інформації, незалежних джерел та рекомендацій неурядових аналітичних центрів, офіційних сайтів органів державної влади);

1) оволодіння інструментарієм кадрової політики, оцінки ефективності функціонування державної служби та набуття умінь практичного використання набутих знань (для виконання індивідуальних завдань з тем курсу; розробка алгоритмів прийняття управлінських рішень та їх виконання та опрацювання методик розрахунків рекомендованих практичних завдань, управлінських ситуацій; закінчення виконання практичних завдань, розпочатих в аудиторії).

Індивідуальна робота проводиться під керівництвом викладача в позааудиторний час за окремим графіком з урахуванням потреб і можливостей слухача магістратури і передбачає активну і творчу його діяльність з оволодіння матеріалом та набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю.

При вивченні дисципліни використовуються наступні види індивідуальних завдань: консультації, виконання індивідуального завдання, зокрема, індивідуального навчально-дослідницького завдання (ІНДЗ). Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи. ІНДЗ є завершальною теоретичною та практичною роботою з дисципліни та виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та практичних занять і охоплює зміст навчальної дисципліни загалом.

3. Програма дисципліни "Організація діяльності державної служби"

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації державної служби

Тема 1. Зміст, завдання та принципи державної служби

Державна служба як комплексний соціально-правовий інститут. Сутність та завдання державної служби. Цілі та функції державної служби. Принципи організації діяльності державної служби. Реалізація принципів державної служби в практиці сучасного державного управління. Правове забезпечення роботи державних службовців. Становлення державної служби в Україні. Сучасний стан розвитку державної служби. Основні засади реформування державної служби в Україні.

Тема 2. Види та моделі державної служби

Види державної служби. Відмінності відкритих та закритих систем державної служби. Українська модель державної служби: переваги та недоліки. Концептуальні ідеї системи державної служби в Україні.

Тема 3. Поняття та правовий статус державних службовців

Поняття "державний службовець". Правовий статус державних службовців. Основні елементи правового статусу державних службовців. Вимоги до державних службовців. Присяга державних службовців як моральний стимулюючий чинник. Права та обов'язки державних службовців. Етика поведінки державного службовця. Професіоналізм та компетентність держслужбовців. Специфіка обмежень відносно державного службовця. Види юридичної відповідальності державних службовців. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців. Основні засади матеріального забезпечення та соціального захисту держслужбовців. Боротьба з корупцією та іншими зловживаннями в державному управлінні.

Тема 4. Кваліфікація посад державних службовців

Державна посада як первинна структурна одиниця органу державної влади. Поняття посад та посадової особи. Класифікація посад. Типи посад у сфері державного управління. Критерії класифікації посад державних службовців. Характеристика категорій посад державних службовців в Україні. Порівняльна характеристика вітчизняного та зарубіжного підходу до класифікації посад державних службовців.

Змістовий модуль 2.

Практичні аспекти проходження державної служби

Тема 5. Проходження державної служби

Добір персоналу та вступ на державну службу. Конкурс як основа відбору персоналу в сфері державної служби. Специфіка позаконкурсного прийому на державну службу. Правові засади призначення на посади керівників органів виконавчої влади. Процес адаптації працівника на новій посаді. Етапи процесу проходження державної служби. Види стажування державних службовців. Організаційна соціалізація державних службовців. Планування та розвиток державної кар'єри. Оцінювання ефективності діяльності держслужбовців. Формування кадрового резерву державної служби. Порядок проведення атестації державних службовців в Україні. Припинення державної служби, відставка державних службовців.

Тема 6. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців

Процес навчання державних службовців. Підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня персоналу державного управління. Складові системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Принципи організації підготовки персоналу державної служби. Система професійного навчання державних службовців в Україні. Підготовка фахівців для державної служби в зарубіжних країнах. Наукова програма дослідження розвитку державної служби та вдосконалення кадрового забезпечення державного управління.

Тема 7. Державна кадрова політика та кадрове забезпечення функціонування державної служби

Поняття державної кадрової політики. Цілі, задачі, основні риси, пріоритети. Засоби та технології реалізації державної кадрової політики: кадрове планування, добір, формування кадрового резерву, просування по службі (ротация кадрів), система підготовки перепідготовки та підвищення кваліфікації, стажування, мотивація (позитивна) (фінансова та не фінансова) та негативна (санкції).

Кадрове забезпечення державної служби: принципи, методи, технології, механізми.

Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та керівників державних підприємств, установ та організацій.

Тема 8. Управління державною службою

Сутність поняття "управління людськими ресурсами". Суб'єкти та об'єкти кадрової політики. Особливості вітчизняної кадрової політики в сфері державного управління. Кадрова робота. Основні складові кадрового розвитку. Діяльність кадрових служб. Система управління державною службою. Функціонування незалежних органів в сфері державної служби. Завдання та функції Головного управління державної служби України.

4. Структура залікового кредиту дисципліни "Організація діяльності державної служби"

денна заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації державної служби				
Тема 1. Зміст, завдання та принципи державної служби	2/1	1/-	20/20	4
Тема 2. Види та моделі державної служби	2/1	1/-	20/20	2
Тема 3. Поняття та правовий статус державних службовців	4/4	2/-	20/20	2
Тема 4. Кваліфікація посад державних службовців	4/1	2/-	20/20	2
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти проходження державної служби/20				
Тема 5. Проходження державної служби	4/1	2/-	10/20	2
Тема 6. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців	2/1	2/2	10/20	2
Тема 7. Державна кадрова політика та кадрове забезпечення функціонування державної служби	4/2	1/-	15/30	2
Тема 8. Управління державною службою	2/1	1/2	11/14	2
Разом	24/12	12/4	126/164	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1. Зміст, завдання та принципи державної служби

Практичне заняття 2. Види та моделі державної служби

Практичне заняття 3. Поняття та правовий статус державних службовців

Практичне заняття 4. Кваліфікація посад державних службовців

Практичне заняття 5. Проходження державної служби

Практичне заняття 6. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців

Практичне заняття 7. Державна кадрова політика та кадрове забезпечення функціонування державної служби

Практичне заняття 7. Управління державною службою

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни "Організація діяльності державної служби" виконується самостійно кожним студентом. Конкретний варіант індивідуального завдання визначає порядковий номер студента у списку академічної групи та його окремі персональні дані (рік, місяць та дата народження).

Індивідуальне завдання виконується упродовж семестру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

7. Перелік питань для самостійної роботи -126/164 год.

1. Поняття державної служби.
2. Основні ознаки державної служби.
3. Мета і завдання державної служби.
4. Функції державної служби.
5. Види державної служби.
6. Моделі державної служби.
7. Поняття і значення принципів державної служби.
8. Класифікація принципів державної служби.
9. Правове регулювання державної служби в Україні.
10. Поняття "державний службовець".
11. Поняття правового статусу державних службовців.
12. Основні елементи правового статусу державних службовців.
13. Права і обов'язки державних службовців.
14. Специфіка обмежень відносно державного службовця.
15. Види юридичної відповідальності державних службовців.
16. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців.
17. Основні засади матеріального забезпечення та соціального захисту державних службовців.
18. Державна посада як первинна структурна одиниця органу державної влади.
19. Поняття посадової особи.
20. Типи посад у сфері державного управління.
21. Критерії класифікації посад державних службовців.
22. Характеристика категорій посад державних службовців в Україні.
23. Порівняльна характеристика національного та зарубіжних підходів до класифікації посад держслужбовців.
24. Етапи процесу проходження державної служби.
25. Конкурс – основна складова відбору персоналу в сфері державної служби.
26. Специфіка позаконкурсного прийому на державну службу.
27. Правові засади призначення на посади керівників органів виконавчої влади.
28. Процес адаптації працівника на новій посаді.
29. Види стажування державних службовців.
30. Кар'єра – неодмінна складова професійного росту держслужбовця.

31. Специфіка формування кадрового резерву державної служби.
32. Система оцінювання показників діяльності державних службовців.
33. Порядок проведення атестації державних службовців в Україні.
34. Підстави припинення державної служби.
35. Відставка державних службовців.
36. Сутність поняття "управління людськими ресурсами".
37. Суб'єкти та об'єкти кадрової політики.
38. Кадрова політика.
39. Основні засади проведення державної кадрової політики у сфері державної служби України.
40. Кадрова робота.
41. Основні складові кадрового розвитку.
42. Діяльність кадрових служб.
43. Система управління державною службою.
44. Функціонування незалежних органів за дотриманням правил у сфері державної служби.
45. Завдання та функції Головного управління державної служби України.
46. Процес навчання державних службовців.
47. Підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня персоналу державного управління.
48. Складові системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів.
49. Принципи організації підготовки персоналу державної служби.
50. Система професійного навчання державних службовців України.
51. Підготовка фахівців для державної служби в зарубіжних країнах.
52. Основні ланки системи підвищення кваліфікації державних службовців в Україні.
53. Наукова програма дослідження розвитку державної служби та вдосконалення кадрового забезпечення державного управління.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернет; виконання ІНДЗ.

9. Оцінювання

В процесі вивчення дисципліни "Організація діяльності державної служби" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування та тестування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання індивідуальної роботи студента;

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної

складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (Ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20	30	10	40	100
Тиждень 6	Тиждень 11	Тиждень 12		

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною Шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік навчних матеріалів та методичних вказівок.

№	Найменування	Номер теми
1.	Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни " Організація діяльності державної служби".	1-7

Основна література

1. Желюк Т.Л. Державна служба: Навчальний посібник.– К.: ВД „Професіонал”, 2005.– 576с.
2. Оболенський О. Ю. Державна служба: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 344 с.
3. Лазор О. Д., Лазор О. Я. Державна служба в Україні: Навчальний посібник. – Львів, 2007.
4. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика. Навчальний посібник.– К.: Атіка, 2003. – 160 с.
5. Мельник А. Ф. Державна служба в 2-х томах. – Луганськ: Східноукраїнський університет, 2000. – 338 с.

Додаткова література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28.06.96р. – К.: Преса України, 1997. – 80с.
2. Закон України «Про арбітражний суд» № 1142-ХІІ від 04.06.91р.
3. Закон України «Про конституційний суд» № 2400-ХІІ від 03.06.92р.
4. Закон України «Про державну службу» від 16.12.93р., № 3723-ХІІ // Голос України. – 1994. – 5 січня.
5. Закон України «Про державну податкову службу» № 509-ХІІ від 04.12.90 із змінами і доповненнями № 83/98-ВР від 05.02.98р.
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року № 586-ХІV.
7. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 року № 2493 ІІІ.
8. Закон України «Про дипломатичну службу» від 26 квітня 2001 року.
9. Кримінальний кодекс України № 2341-ІІІ від 5.04.2001р.
10. Про державну митну службу. Указ Президента України № 216/98 від 23.03.98р.
11. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні (Розд. ІІІ) Затверджено Указом Президента України від 22 липня 1998 року N 810/98.
12. Про систему центральних органів виконавчої влади. Указ Президента України від 15 грудня 1999 року № 1574/99.
13. Про склад КМУ. Указ Президента України. Указ Президента України від 15 грудня 1999 року № 1574/99.
14. Положення про Головне управління державної служби України. Указ Президента України від 2 жовтня 1999 року № 1272/99.
15. Положення про Координаційну раду з питань державної служби при Президентові України. Затверджено Указом Президента України від 21.03.2000 року № 473/2000.
16. Положення про Міністерство внутрішніх справ України. Затверджено Указом Президента України від 17 жовтня 2000 року № 1138/2000.

17. Про концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу. Указ Президента України від 5 березня 2004 року № 278/2004.

18. Указ Президента України "Про внесення змін до Положення про Головне управління державної служби України" від 06.11.2004 № 1375 <http://www.center.gov.ua/ua/publication/content/142.htm>

19. Указ Президента України "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 березня 2005 року "Про засади реформування системи центральних органів виконавчої влади" від 15.04.2005 № 658 /

20. Указ Президента України «про концепцію розвитку законодавства з державної служби» від 20 лютого 2006 року N 140/2006 <http://www.center.gov.ua/ua/publication/content/147.htm>.

21. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2004 № 746 "Про затвердження Програми розвитку державної служби на 2005-2010 роки".

22. Постанова КМУ від 10 вересня 2003 р. N 1444 Про затвердження Програми підготовки та залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, створення умов для її професійного зростання (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1095 (1095-2005-п) від 16.11.2005).

23. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2006 року № 614 "Про затвердження Програми запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади".

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2006 року № 1673 "Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів".

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 року № 1767 "Про затвердження комплексної програми профілактики правопорушень на 2007-2009 роки".

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 р. N 268. Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів

27. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 року № 657-р "Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції подолання корупції в Україні "На шляху до доброчесності" на період до 2010 року".

28. Модернізація програми розвитку державної служби на 2005-2010 роки в рамках Постанова КМУ від 3 вересня 2008 року № 776.

29. Наказ Мінстату України від 26.12.95 № 343 "Про затвердження форми особової картки кандидата на посаду державного службовця та інструкції по її заповненню".

30. Наказ Голодержслужби України від 23.10.00 № 58 "Про затвердження Загальних правил поведінки державного службовця".

31. Наказ Мінфіну України від 09.04.01 № 175 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення державними службовцями та особами, уповноваженими на виконання функцій держави, "Декларації про доходи, зобов'язання фінансового характеру та майновий стан

державного службовця та особи, яка претендує на зайняття посади державного службовця, щодо себе та членів своєї сім'ї".

32. Наказ Головного управління державної служби України "Про затвердження Порядку проведення функціонального обстеження органів виконавчої влади" від 29.07.2005 № 189, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.08.2005 за № 901/11181.

33. Наказ Головного управління державної служби України від 26 грудня 2007 № 337 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань запобігання та протидії корупції в державній службі».

34. Концепція державної цільової соціальної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://guds.gov.ua/>

35. Кабанець А. Г. Державна служба: Навчальний посібник. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2004. – 176 с.

36. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Організація державної служби в Україні: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Юридична література. 2002. – 256 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**Затверджено
кафедрою фінансів**

**Укладач:
О.В. Дишкант, к.е.н.,
доцент кафедри фінансів**

1. Опис дисципліни „Бюджетний менеджмент”

Дисципліна – бюджетний менеджмент	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напря́м підготовки 0501 „Економіка і підприємництво”	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 8.050114 “Оподаткування”	Рік підготовки – 1 семестр – 2
Кількість змістових модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр	Лекції – 24/14 год. Практичні заняття – 12 / 4 год.
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота – 126 / 162 год. Індивідуальна робота (ІНДЗ) – 18 год.
Тижневих годин: 1 семестр – 15 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання вивчення дисципліни „Бюджетний менеджмент”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування системи знань в галузі методики та організації бюджетного менеджменту, набуття навичок підготовки та оформлення результатів моніторингу касового виконання бюджету та прийняття відповідних рішень в бюджетному процесі.

Оволодіння цією дисципліною повинно виробити навички застосування методики бюджетного менеджменту при підготовці управлінських рішень, вміння організувати і проводити інформаційні дослідження, оформляти та формувати результати моніторингових процесів в галузі державного управління бюджетними ресурсами.

“Бюджетний менеджмент” є дисципліною спеціалізації для підготовки магістрів з економіки за фахом “Оподаткування”. Її вивчення ґрунтується на засвоєнні блоку економічних та профільюючих дисциплін базової фінансової освіти: “Фінанси”, “Місцеві фінанси”, “Бюджетна система”, “Податкова система”, “Облік виконання бюджетів”, “Фінансовий менеджмент”, цілеспрямованої роботи над опрацюванням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях і практичних заняттях, самостійної

ти та виконання індивідуальних завдань.
Але це визначає мету даної навчальної дисципліни – вивчення діяльності податкових, фінансових органів, законодавчої та виконавчої влади щодо бюджету та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають в процесі руху бюджетних потоків. Тільки на засадах розмежування функцій між вказаними органами, чіткої організації бюджетного процесу державі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Дисципліна має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані вона покликана поглибити знання стосовно організації бюджетного менеджменту в державі; у прикладному — сформувати навички проведення операцій з управління формуванням та виконанням бюджету держави.

У результаті вивчення дисципліни „Бюджетний менеджмент” студенти повинні:

- засвоїти теоретичні та організаційні основи бюджетного менеджменту; механізм визначення наявності бюджетних коштів на єдиному казначейському рахунку у часі та їх використання за фінансовими зобов'язаннями розпорядників коштів;

- набути навички використання теоретичних знань на практиці по управлінню бюджетними коштами загального та спеціального фондів;

- вміти формувати облікову інформацію за проведеними операціями з бюджетними коштами державного та місцевого бюджету;

- проводити контрольню-аналітичну роботу за цільовим витрачанням грошових коштів;

- здійснювати моніторинг за проведеними операціями з руху грошових коштів бюджету, з метою отримання узагальнюючої інформації та прийняття управлінських рішень щодо касового виконання бюджету;

- формувати вихідну інформацію, звітність для надання її користувачам, суб'єктам оперативного управління бюджетним процесом.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекційних занять полягає у формуванні системи знань з бюджетного менеджменту, прийняття управлінських рішень на стадії планування, виконання, обліку та контролю загального та спеціального фонду бюджету.

Мета викладення лекційного матеріалу полягає у:

- викладенні студентам згідно з програмою та робочим планом основних питань, що стосуються організації бюджетного менеджменту, управління доходами, витратами, офіційними трансфертами, державним боргом та операціями пов'язаними з ним;

- формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу „Бюджетний менеджмент”.

2.4. Завдання проведення практичних занять

Метою проведення практичних занять є вироблення у студентів практичних навиків в оволодінні бюджетним менеджментом для прийняття відповідних управлінських рішень.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти механізм проведення операцій з бюджетними ресурсами, здійснення управлінських функцій в бюджетному процесі, прийняття рішень щодо оперативного управління доходами, витратами, офіційними трансфертами, державними боргом;
- навчитися використовувати набуті теоретичні знання з бюджетного менеджменту;
- закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни “Бюджетний менеджмент”

Змістовий модуль 1. Основи бюджетного менеджменту

Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту

Бюджетний менеджмент та його роль у бюджетному процесі. Визначення бюджетного менеджменту. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту. Предмет бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни. Складові елементи організації бюджетного процесу. Органи управління бюджетом. Етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі.

Складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету.

Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління

Сутність та структура бюджету як об'єкта управління. Бюджет як економічна категорія. Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондовий характер концентрації державних коштів. Бюджет як фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків. Методи, джерела і принципи формування доходів. Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами. Склад і структура бюджетної системи України.

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом

Міністерство фінансів України — центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Законодавчі документи,

якими керується Міністерство фінансів України у своїй діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату міністерства. Фінансові управління обласних державних адміністрацій. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня. Структура фінансового управління. Міські та районні фінансові відділи в Україні: головні завдання, функції, права, структура.

Законодавчі документи, якими керуються фінансові управління обласних державних адміністрацій, міські та районні фінансові управління.

Державне казначейство, його призначення та функції. Структура управління Державного казначейства України. Вертикальна структура органів державного казначейства.

Тема 4. Бюджетне планування

Економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова частина фінансового, його зміст, принципи і завдання. Методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Організація бюджетного планування. Підготовча робота до складання проекту бюджету. Визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету. Підготовка, розроблення та аналіз бюджетних запитів і формування пропозицій проекту Державного бюджету України.

Бюджетний кодекс, його зміст, завдання та засади побудови. Схвалення або взяття до відома Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період. Відповідальність Міністерства фінансів України і фінансових органів за порушення бюджетного кодексу.

Завдання і методологія планування доходів бюджету. Інформаційне забезпечення планування доходів.

Бюджетні запити і планування видатків на економічну діяльність держави. Планування державних дотацій та субсидій.

Розгляд проекту Державного бюджету в Кабінеті Міністрів і прийняття постанови щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд в комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. Порядок внесення доповнень і зауважень до проекту бюджету. Затвердження Державного бюджету. Закон про Державний бюджет, його зміст.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету. Доходи що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування і враховуються при визначенні обсягів між бюджетних трансфертів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Інформація для складання проектів місцевих бюджетів. Розгляд проекту бюджету в

органах виконавчої і законодавчої влади, внесення до нього поправок і зауважень. Затвердження місцевих бюджетів.

Кошторисне планування. Основи кошторисного планування. Норми і нормативи кошторисного фінансування. Структура кошторису.

Тема 5. Виконання бюджету

Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними.

Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі та виконанні бюджету.

Система справляння доходів бюджету. Розрахунки юридичних і фізичних осіб з бюджетом. Документообіг, пов'язаний із мобілізацією доходів.

Податковий менеджмент. Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування встановлення і справляння податків. Облік платників і надходжень податків. Порядок та форми розрахунків із бюджетом.

Звірка доходів між податковими органами і органами Державного казначейства.

Поняття бюджетного фінансування та його організація. Основні принципи фінансування витрат бюджету. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки. Ступені розпорядників коштів по Державному і місцевим бюджетам.

Методи і види фінансування із Державного бюджету.

Організація фінансування із місцевого бюджету. Документообіг у процесі фінансування із місцевого бюджету.

Касове виконання бюджету. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська, змішана. Органи, які беруть участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Касове виконання дохідної частини бюджету. Грошові кошти бюджету. Джерела формування та напрямки використання грошових коштів бюджету. Касове виконання видаткової частини бюджету.

Регулювання міжбюджетних потоків.

Бюджетні трансферти. Субвенції, дотації; порядок їх виділення та перерахування. Бюджетні позички, порядок їх видачі та погашення. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення та порядок проведення. Документообіг.

Взаємозалік коштів з фінансування в рахунок погашення недоїмки з належних до бюджету платежів. Мета і порядок їхнього проведення. Документообіг. Проведення вексельних взаєморозрахунків.

Вилучення коштів на користь Державного бюджету.

Тема 6. Облік виконання бюджету

Завдання бухгалтерського обліку бюджету у фінансових органах. Функції бухгалтерських служб фінансових органів в організації обліку

виконання бюджетів і кошторисів видатків установ. Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва (контролю) виконання бюджету.

Бухгалтерські документи, порядок їх складання, перевірки й обробки. Облікові реєстри, їх роль у бухгалтерському обліку виконання бюджету. Хронологічний і систематичний записи. Порядок зберігання бухгалтерських документів і облікових реєстрів.

Баланс виконання бюджету, його будова. План рахунків поточного бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів України. Характеристика рахунків.

Облік грошових коштів і доходів бюджету. Рахунки, призначені для обліку грошових коштів і доходів Державного бюджету, Республіканського бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів. Аналітичний облік грошових коштів і доходів бюджету.

Облік видатків бюджету. Облік грошових коштів, перерахованих розпорядникам коштів у фінансових органах. Облік витрат, які здійснюють розпорядники коштів. Облік видатків бюджету на капіталовкладення. Облік касових видатків бюджету в фінансових органах. Облік бюджетних коштів, які призначені для оплати рахунків і видачі готівкою.

Облік взаємних розрахунків у період виконання бюджетів з переданих та одержаних коштів. Рахунки, призначені для обліку взаємних розрахунків і коштів переданих та одержаних.

Облік бюджетних позичок. Синтетичний і аналітичний облік видачі та погашення бюджетних короткострокових позичок.

Визначення результатів виконання бюджету. Річні заключення рахунків поточного обліку виконання бюджету, підготовча робота. Рахунки, призначені для відбиття результатів виконання бюджету. Складання заключного балансу з виконання бюджету.

Особливості обліку виконання сільських і селищних бюджетів.

Тема 7. Звітність про виконання бюджету

Організація, види та форми бюджетної звітності. Періодичність бюджетної звітності. Склад документів бюджетної звітності, порядок їх складання, подання та затвердження.

Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність установ банків із касового виконання бюджетів. Склад документів і порядок їх подання.

Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.

Тема 8. Контроль за виконанням бюджету

Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у виконанні бюджету. Види, форми та методи бюджетного контролю.

Органи бюджетного контролю, їх повноваження. Рахункова палата України, її функції, права і завдання. Структура Рахункової палати. Державна податкова адміністрація, її функції, права та структура. Державна контрольно-ревізійна служба в Україні, її завдання. Контрольно-ревізійне управління, його функції та структура.

Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки. Камеральні перевірки податкових декларацій і звітів. Документальні перевірки правильності розрахунків із бюджетом. Оформлення результатів податкових перевірок.

Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підкацизних товарів.

Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями. Організація і планування ревізій і перевірок. Порядок проведення ревізій фінансових органів щодо складання і виконання бюджету. Оформлення і реалізація результатів ревізій.

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Ринкова економіка і бюджет держави. Суспільні блага в системі змішаної економіки. Еволюція бюджетної практики і бюджетної процедури. Концепція фіскального обміну і бюджет. Альтернативна методологія реалій та ідеалів.

Управління бюджетним процесом в розвинутих країнах. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів. Політичний механізм бюджетних рішень. Органи оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю.

Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування. Методи програмного аналізу і раціоналізації розробки бюджетів. Програмно-цільові бюджети. Складання бюджетів «на нульовій основі». Планування інвестицій за методом «затрати-вигоди».

Виконання бюджету і бюджетний контроль. Методи контролю. Ревізійні органи законодавчої влади. Контроль за видатками. Забезпечення виконання намірів парламенту. Ефективність використання коштів. Регулювання міжбюджетних відносин.

4. Структура залікового кредиту дисципліни "Бюджетний менеджмент"

денна/заочна форма навчання

№ п/п	Назви теми	Лекції	Практ. заняття	Самос. робота	Індив. робота
1	Сутність та складові бюджетного менеджменту	2/2	-	20/20	2
2	Структура бюджету держави як об'єкта управління	4/-	2/-	20/20	2
3	Органи оперативного управління бюджетом	2/2	2/2	20/20	2
4	Бюджетне планування.	4/2	2/-	20/20	2
5	Виконання бюджету	4/2	2/-	6/20	2
6	Облік виконання бюджету	2/2	-2	8/20	2
7	Звітність про виконання	2/2	-	6/20	2
8	Контроль за виконанням	4/-	2/-	6/20	2
9	Світовий досвід бюджетного-менеджменту	-	2/2	20/2	2
Всього годин		24/12	12/6	126/162	18

5. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

Практичне заняття 1.

Структура бюджету держави як об'єкта управління

1. Сутність бюджету, як економічної категорії.
2. Бюджет як фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків.
3. Структура бюджетної системи.
4. Бюджетний дефіцит, його причини, наслідки та межі.
5. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками.
6. Розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами.
7. Гарантії щодо виконання боргових зобов'язань.

Практичне заняття 2. Бюджетне планування

1. Бюджетне планування як складова частина фінансового, його зміст, принципи і завдання.
2. Управлінські рішення і їхня роль у бюджетному менеджменті на етапі прогнозних розрахунків доходів і видатків бюджету.
3. Організація бюджетного планування. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету. Розгляд проекту Державного бюджету в Кабінеті Міністрів.

4. Затвердження Державного бюджету. Закон про Державний бюджет, його зміст.

5. Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету стосовно до між бюджетної реформи в Україні.

6. Затвердження місцевих бюджетів..

7. Основи кошторисного планування.

Практичне заняття 3. Облік виконання бюджету

1. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва виконання бюджету.

2. Організація обліку виконання бюджету в органах Державного казначейства України.

3. Облік касового виконання доходів і видатків Державного бюджету казначейською системою.

4. Визначення результатів виконання бюджету. Складання заключного балансу з виконання бюджету.

5. Облік операцій по виконанню місцевих бюджетів в органах казначейства.

6. Облік річного заключення рахунків по місцевих бюджетах.

Практичне заняття 4. Звітність про виконання бюджету

1. Звітність про виконання бюджету, як складова бюджетного менеджменту.

2. Організація, види та форми бюджетної звітності.

3. Склад документів бюджетної звітності, порядок їх складання, подання та затвердження.

4. Звітність розпорядників коштів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

5. Оперативна звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету.

6. Порядок затвердження звіту про виконання Державного бюджету України.

Практичне заняття 5. Контроль за виконанням бюджету

1. Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у бюджетному менеджменті.

2. Органи бюджетного контролю, їх повноваження за дотриманням бюджетного законодавства.

3. Аудит державних фінансів.

4. Рахункова палата України, її функції, права і завдання в організації контролю за виконанням бюджету.

5. Державна контрольно-ревізійна служба в Україні, її завдання.

6. Податковий контроль та його організація в Україні.

7. Контроль Державного казначейства України за виконанням бюджету.

8. Митні органи України, їх функції та повноваження.

Практичне заняття 6. Світовий досвід бюджетного менеджменту

1. Ринкова економіка і бюджет держави
2. Управління бюджетним процесом в зарубіжних країнах.
3. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів.
4. Органи оперативного управління бюджетом.
5. Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування.
6. Програмно-цільові бюджети, бюджети «на нульовій основі».
7. Планування інвестицій за методом «затрати-вигоди».
8. Виконання бюджету і бюджетний контроль.

Заочна форма навчання – 14 год.

Практичне заняття 1.

Структура бюджету держави як об'єкта управління.

1. Сутність бюджету, як економічної категорії.
 2. Бюджет як фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків.
 3. Структура бюджетної системи..
 4. Бюджетний дефіцит, його причини, наслідки та межі.
 5. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави.
- Організація і завдання управління бюджетними потоками.
6. Розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами.
 7. Гарантії щодо виконання боргових зобов'язань.

Практичне заняття 2. Облік виконання бюджету

- 1.Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва виконання бюджету.
- 2.Організація обліку виконання бюджету в органах Державного казначейства України.
- 3.Облік касового виконання доходів і видатків Державного бюджету казначейською системою
- 4.Визначення результатів виконання бюджету. Складання заключного балансу з виконання бюджету.
- 5.Облік операцій по виконанню місцевих бюджетів в органах казначейства.
- 6.Облік річного заключення рахунків по місцевих бюджетах.

Практичне заняття 3.

Світовий досвід бюджетного менеджменту

- 1.Ринкова економіка і бюджет держави
- 2.Управління бюджетним процесом в зарубіжних країнах.
- 3.Демократичний вибір бюджетних пріоритетів.
- 4.Органи оперативного управління бюджетом.
- 5.Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування.
- 6.Програмно-цільові бюджети, бюджети «на нульовій основі».
- 7.Планування інвестицій за методом «затрати-вигоди».
- 8.Виконання бюджету і бюджетний контроль.

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання – 18 год.

Для студентів як денної, так і заочної форм навчання особливе значення має виконання індивідуальних завдань з дисципліни “Бюджетний менеджмент”. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується самостійно кожним студентом і охоплює всі основні теми дисципліни. Виконання ІНДЗ студентами має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з основ бюджетного менеджменту, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань на практиці.

7. Тематика самостійної роботи студентів – 126/162 год.

1. Сутність зміст та об’єкти бюджетного менеджменту.
2. Нормативно-правова база та предмет бюджетного менеджменту
3. Взаємозв’язок функцій і складових бюджетного менеджменту.
4. Опишіть основні задачі оптимального планування.
5. Охарактеризуйте поняття економіко-математичної моделі.
6. Визначення та схвалення Основних напрямів бюджетної політики та її роль в управлінні бюджетним процесом.
7. Бюджетний Кодекс, його зміст, завдання та засади побудови.
8. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права.
9. Державне казначейство, його призначення та функції в управлінні бюджетним процесом.
10. Структура та функції Контрольно-ревізійної служби України в управлінні бюджетним процесом.
11. Рахункова палата України та її функції в управлінні бюджетним процесом.
12. Бюджетне планування як складова бюджетного менеджменту.
13. Управлінські рішення і їхня роль у бюджетному менеджменті на етапі прогнозних розрахунків доходів і видатків бюджету.
14. Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв’язок із проектом Державного бюджету.
15. Завдання і методологія планування доходів бюджету. Інформаційне забезпечення планування доходів.
16. Планування видатків на економічну діяльність держави.
17. Поняття та принципи виконання бюджету.
18. Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень.
19. Документообіг, пов’язаний із мобілізацією доходів та його роль в бюджетному менеджменті.
20. Бюджетне фінансування та його організація.
21. Документообіг у процесі фінансування із Державного бюджету.
22. Організація фінансування із місцевого бюджету. Документообіг у процесі фінансування із місцевого бюджету.
23. Системи касового виконання бюджету.
24. Касове виконання дохідної та видаткової частини бюджету.
25. Завдання бухгалтерського обліку виконання бюджету у фінансових

органах.

26. Визначення результатів виконання бюджету.

27. Облік і звітність виконання бюджету в органах Державного казначейства України як складова бюджетного менеджменту.

28. Облік касового виконання доходів і видатків Державного бюджету казначейською системою.

29. Звітність про виконання бюджету, як складова бюджетного менеджменту.

30. Звітність розпорядників коштів як складова бюджетного менеджменту.

31. Оперативна звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету і її роль в прийнятті управлінських рішень.

32. Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у бюджетному менеджменті.

33. Органи бюджетного контролю, їх повноваження.

34. Внутрішній контроль за використанням бюджетних ресурсів.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції з використанням мультимедіапроектора та інших технічних засобів навчання; практичні заняття; індивідуальна та самостійна робота під керівництвом викладача; робота в Інтернеті, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

9. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни "Бюджетний менеджмент" використовуються наступні методи оцінювання роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни "Бюджетний менеджмент" визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

%

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ПНДЗ враховуючи поточне опитування)
20	40	40
8 тиждень	11 тиждень	12 тиждень

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D(задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FХ(незадовільно) з можливістю повторного складання)
1-34		F(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання	1-9
2.	Навчально-методичні матеріали до вивчення курсу "Бюджетний менеджмент" для студентів спеціальності 8.050104 "Фінанси".- ТНЕУ, 2009	1-9

Рекомендована література

1. Андрущенко В. Камералістика: витоки фіскально-адміністративної науки // Вісник податкової служби України. – 2003. Квітень – травень. – С. 46-53.

2. Андрущенко В.Л. Фінансова думка заходу в ХХ столітті: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). – Львів: Каменяр, 2000. – 302 с.

3. Балабанов Й. Т. Основи фінансового менеджмента. Как управлять капиталом?: Научное издание. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 384с.

4. Бріггем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Пер. з англ. — К.: Молодь, 1997.—1000с.

5. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л.Сафонова та ін.; За заг. ред В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.

6. Василюк О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: НІОС, 2004. – 608 с.

7. Германчук П.К., Стефанік І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит. – К.: НВП "АВТ", 2004. – 424 с.

8. Классики теории государственного управления: американская школа / Под ред. Дж. Шафритца, А.Хайда: Пер. с англ. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 2001..

9. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента / Пер. с англ. — М.: Дело, 1993. — 702 с.

10. Финансы: Учеб. пособие / Пер. с англ.; научная редакция Е. Н. Лобанова. — М.: Олимп-бизнес, 1998. — 556 с.

11. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: навчальний посібник. - К.: НІОС, 2000.- 400 с.

12. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 590 с.

13. Юрій С.І., Стоян В.І., Даневич О.С. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 818 с.

Законодавчо-нормативна база

1. Закон України "Про Державний бюджет України" на відповідний рік // Відомості Верховної Ради.

2. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" № 509 – ХП від 04.12.90 р. / електронна версія "Право".

3. Закон України "Про систему оподаткування" ” 1251-ХП від 15.07.91р. / електронна версія "Право".

4. Закон України "Про Рахункову палату Верховної Ради України" 315/96-ВР від 11.07.1996 р. // Відомості ВРУ. - 1996. - №45.

5. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність а Україні" № 996 - XIV від 16.07.1999р. // Відомості ВРУ. - 1999. - № 40.

6. Закон України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" № 1490-III від 22 лютого 2000 року / електронна версія "Право".

7. Закон про місцеве самоврядування в Україні. – Серія "Кодекси і закони України" – К.: Видавничий дім "Скіф", 2006. – 68 с.

8. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року. – К.: Атіка. – 2001. – 80с.

9. Митний кодекс країни // Урядовий кур'єр. – 2002.– 14 серпня. - № 148.

10. Кодекс про адміністративні правопорушення. – Серія "Кодекси і закони України" – К.: Видавничий дім "Скіф", 2006. – 200 с.

11. Постанова Кабінету Міністрів України № 1232 від 21.12.2005р. "Питання Державного казначейства України" / електронна версія "Право".

12. Указ Президента України від 28.11.2000 р. № 1265/2000 "Про затвердження Положення про Головне контрольно-ревізійне управління України".

13. "Порядок взаємодії між органами Державного казначейства України та органами державної податкової служби України в процесі виконання державного та місцевих бюджетів за доходами", затверджений наказом Державного казначейства України та Державної податкової адміністрації України 25.04.2002 р. №74/194.

14. Наказ Державного казначейства України від 22.01.2001 р. №3 "Про затвердження порядку касового виконання Державного бюджету за видатками".

15. Наказ Державного казначейства України від 19.12.2000 р. №131 "Про затвердження Порядку виконання державного бюджету за доходами".

16. Наказ Державного казначейства України від 19.10.2000р. №103 "Про затвердження Порядку обліку зобов'язань розпорядників коштів бюджету в органах Державного казначейства".

17. Наказ Державного казначейства України від 28.11.2000 р. №119 "Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державного казначейства України".

18. Наказ Міністерства фінансів України від 27.12.2001 р. №604 "Про бюджетну класифікацію та її запровадження".

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ»

Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики

Укладач:
А.Я.Кізима, к.е.н., доцент
кафедри податків і
фіскальної політики

1. Опис дисципліни «Адміністрування податків»

Дисципліна – Адміністрування податків	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 5	Напря́м підготовки 0501 «Економіка і підприємництва»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки - 1 Денна – 1 Заочна - 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 1-2
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 год Заочна - 16 год Практичні заняття: Денна – 12 год Заочна – 8 год
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота: Денна – 126 год Заочна - 156 год Індивідуальна робота (ІНДЗ) - 18 год.
Тижневих годин: 1 семестр - 15 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Адміністрування податків".

2.1 Мета вивчення дисципліни.

Програма та тематичний план дисципліни сформовані з метою формування у студентів мотиваційних засад щодо глибокого та ґрунтовного вивчення теоретичних, методологічних та практичних основ адміністрування податків в Україні, які спираються на здобутки вітчизняної та світової фіскальної науки. Такий підхід до вивчення дисципліни сприятиме глибокому засвоєнню майбутніми фахівцями у галузі оподаткування навиків організації податкової роботи в державі.

Дисципліна відноситься до наук прикладного характеру, які формують необхідний для подальшої професійної діяльності рівень знань фахівців у сфері управління оподаткуванням. Курс "Адміністрування податків" розкриває теоретичні та практичні основи оподаткування; основні положення нормативно-правової бази України у сфері справляння податків; функціональні обов'язки, права та повноваження податкових органів під час здійснення податкової роботи; права та обов'язки платників податків щодо виконання власних податкових зобов'язань; діючі податкові технології, які використовуються у вітчизняній практиці адміністрування податків тощо. Даний курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців-управлінців у галузі оподаткування.

Мета курсу – надати студентам знання з основ адміністрування податків в Україні.

Дисципліна базується на отриманих систематичних та ґрунтовних знаннях по таких курсах: "Фінанси", "Фінансове право", "Ревізія і контроль", "Бухгалтерський облік у галузях", "Податкова система", "Податкові системи зарубіжних країн", "Фіскальне адміністрування" та інших і цілеспрямованій роботі студентів над вивченням спеціальної літератури, активній участі на лекційних та практичних заняттях, продуктивній самостійній та індивідуальній роботі згідно програми курсу.

2.2 Завдання вивчення дисципліни.

У процесі вивчення дисципліни вирішуються наступні завдання:

- з'ясовуються теоретико-організаційні засади адміністрування податків;

- вивчаються положення нормативно-правової бази з питань адміністрування податків;

- набуваються навички організації податкової роботи щодо реєстрації та обліку платників податків у податкових органах, формування необхідних реєстрів платників податків, здійснення розрахунків належних до сплати сум податків та заповнення форм податкової звітності. Окрім того – верифікування різноманітних форм податкових звітів та розрахунків на предмет їх узгодженості та правильності заповнення складає невід'ємну частину курсу, як і правильність заповнення та ведення особових рахунків платників податків податковими органами;

- опановуються сучасні контрольні заходи податкової служби та інших державних органів в сфері адміністрування податків та вивчається відповідальність платників за вчинення податкових правопорушень.

У результаті вивчення курсу "Адміністрування податків" студенти повинні:

- засвоїти теоретичні основи оподаткування, науково-поняттєвий та категорійний апарат адміністрування податків;

- оволодіти навиками організації податкової роботи;

- вивчити сучасні технології адміністрування податків та особливості їх використання в Україні;

- набути навички використання здобутих знань на практиці.

2.3 Завдання лекційних занять.

Основні завдання лекційних занять полягають у тому, щоб у сучасній науковій та практичній інтерпретації, із врахуванням засад плюралістичної демократії, ознайомити студентів із реаліями оподаткування та адміністрування податків, які вирізняються багатством теорій, методик та методологічних підходів.

Мета проведення лекцій полягає у досягненні максимальних продуктивних результатів під час оцінювання знань студентів за рахунок:

- викладання студентам згідно програми та робочого плану дисципліни найважливіших питань щодо сучасної теорії та практики адміністрування податків, акцентуючи увагу на світових здобутках у фіскальній практиці, а також актуальних проблемах оподаткування;

- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних та практичних знань з курсу "Адміністрування податків".

2.4 Завдання проведення практичних занять.

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб ознайомити студентів із теоретико-організаційними та практичними особливостями адміністрування податків в Україні, що сприятиме виробленню у майбутніх фахівців практичних навичок реалізації податкової роботи.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти теоретичні аспекти адміністрування податків;

- навчитися в практичній діяльності застосовувати набуті знання та опановані податкові технології для досягнення цілей економічної діяльності;

- під час дискусій та вирішення практичних задач урізноманітнити та глибше засвоїти знання, набуті на лекційних заняттях.

3. Програма дисципліни "Адміністрування податків".

Змістовий модуль 1. Організація процесу адміністрування податків податковими органами та адміністрування непрямих податків

Тема 1. Теоретико-організаційні засади адміністрування податків

Поняття та сутність категорії "Адміністрування податків".
"Адміністрування податків" у вузькому та широкому розумінні слова.

Концептуальні основи адміністрування податків.

Чинники, що впливають на рівень адміністрування податків у державі: нескладна та чітка нормативно-правова база; дієва організаційна структура податкових органів України; точні та ефективні процедури (операційні та управлінські); належний рівень фахової підготовки кадрів податкових органів; відповідний рівень винагороди за працю службового персоналу та керівного складу податкової служби; досконалий рівень забезпечення необхідними ресурсами для провадження професійної діяльності; ефективне координування діяльності податкової служби з іншими інституціями у процесі адміністрування податків; ефективна та дієва судова система; інформаційне забезпечення адміністрування податків; податкова культура населення.

Тема 2. Управлінські технології щодо мобілізації податку на додану вартість до бюджету

Реєстр платників ПДВ. Перелік документів, що подаються для реєстрації платниками ПДВ (реєстраційна заява ф. № 1-ПДВ). Термін розгляду поданих документів органами податкової служби.

Індивідуальний податковий номер. Свідоцтво платника ПДВ (ф. № 2-ПДВ). Термін дії свідоцтва платника ПДВ для окремих категорій платників податку. Критерії віднесення платників податку до категорії великих. Вартість державних послуг щодо видачі свідоцтва платника ПДВ. Книга обліку продажу товарів (робіт послуг), книга обліку придбання товарів (робіт послуг). Право виписки податкових накладних.

Внесення змін (доповнень) до реєстраційної заяви платника ПДВ. Перереєстрація платника податку. Виключення платників податку на додану вартість із державного реєстру платників ПДВ (заява про анулювання реєстрації платника ПДВ ф. № 3-ПДВ). Повідомлення про видачу свідоцтва платникам ПДВ із зазначенням причин зміни місцезнаходження (місця проживання) чи віднесення (виключення) платників до (з) категорії великих (ф. № 4-р). Акт про анулювання реєстрації платника ПДВ (ф. № 6-ПДВ). Інвентаризація платників ПДВ. Інші облікові та реєстраційні форми, які використовуються в адмініструванні ПДВ: форма № 1-РС; форма № 2-РС; форма № 3-РС; форма № 4-РС; форма № 2-РК; форма № 2-РЖ; форма № 6-РЖ.

Підстави для ведення обліку ПДВ (податкові декларації; виписки по бюджетному рахунку ПДВ; копії платіжних доручень платників податку; протоколи МФУ чи ГУДКУ; документи, що підтверджують відшкодування платникам ПДВ із бюджету).

Порядок обліку надходжень податку. Картки особових рахунків (ф. № 5, ф. № 5а). Порядок відкриття та ведення карток особових рахунків платників ПДВ (списки платників податку).

Визначення податкового періоду у картках особових рахунків платників ПДВ. Облік нарахованих сум платежів. Розпорядження про внесення змін у визначену платником суму податку, що підлягає нарахуванню. Механізм нарахування фінансових санкцій за прострочення внесення у дохід бюджету належних сум податку на додану вартість.

Пільги по ПДВ. Довідник пільг. Верифікація заявлених пільг з податку у різних формах податкової звітності (звіт по ф. № 1- ПП та декларації по ПДВ).

Визначення належних до відшкодування з бюджету сум ПДВ. Перевірка правильності заявлених до відшкодування з бюджету сум ПДВ. Порядок та правильність відшкодування з бюджету сум переplat по ПДВ. Способи відшкодування ПДВ із бюджету. Висновок про суми відшкодування податку на додану вартість. Заява про порядок сплати пені, нарахованої на користь платника за несвоєчасне відшкодування йому ПДВ.

Форми декларації по податку на додану вартість. Скорочена та повна декларації. Декларації для окремих категорій платників податку.

Тема 3. Акцизний збір в Україні та особливості його адміністрування

Реєстрація платників акцизного збору у податкових органах. Формування списків платників акцизного збору на підставі установчих документів та наявних ліцензій на право виробництва та реалізації підакцизних товарів. Реєстр платників акцизного збору. Верифікація реєстру платників акцизного збору на підставі одержаної інформації від органів митної служби України.

Загальна характеристика, призначення та особливі ознаки марок акцизного збору на окремі види підакцизних товарів. Порядок оформлення попередньої заявки-розрахунку про потребу в марках акцизного збору та заявки-розрахунку на придбання марок акцизного збору (форма А, форма Г). Вартість марок акцизного збору. Особливості реалізації та контролю за використанням марок акцизного збору: правильність наклеювання марок, детекторна перевірка марок, оголошення про викрадені марки акцизного збору. Відповідальність платників акцизного збору за використанням підроблених марок акцизного збору для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Особливості адміністрування акцизного збору за виробництво та реалізацію спиртів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів (форма № 1-РС; форма № 2-РС; форма № 3-РС).

Механізм визначення належних до сплати в бюджет сум акцизного збору: оподатковувані та неоподатковувані обороти; тверді, відносні та валютні ставки; порядок і терміни сплати для окремих платників.

Порядок обліку надходжень акцизного збору до бюджету (додаток № 7 до положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору; додаток № 8 до положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору). Формування карток особових рахунків платників, порядок їх ведення та заповнення. Форми розрахунку акцизного збору для окремих платників збору (додаток № 1 до положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору; форма № 1-ОТ; форма № 1-ОА) та порядок їх заповнення. Розшифровка оподатковуваних та неоподатковуваних оборотів (додаток № 1 до порядку здійснення контролю за цільовим використанням спирту етилового, що застосовується для виготовлення лікарських засобів; додаток № 2 до порядку здійснення контролю за цільовим використанням спирту етилового, що застосовується для виготовлення лікарських засобів; додаток № 3 до порядку здійснення контролю за цільовим використанням спирту етилового, що застосовується для виготовлення лікарських засобів; додаток № 4 до порядку здійснення контролю за цільовим використанням спирту етилового, що застосовується для виготовлення лікарських засобів). Розшифровка оборотів із продажу підакцизних товарів, обчислених за максимальними роздрібними цінами, що встановлені виробником або імпортером. Порядок складання розрахунку акцизного збору платниками, які видають податковий вексель. Подання уточнених

розрахунків акцизного збору. Порядок видачі та використання довідки органів державної податкової служби про взяття на облік платника акцизного збору.

Пільги по акцизному збору. Довідник пільг. Верифікація заявлених пільг (звіт по ф. № 1- ПП).

Змістовий модуль 2.

Організація процесу адміністрування податків податковими органами та адміністрування прямих податків

Тема 4. Адміністрування податку на прибуток

Реєстрація платників податку на прибуток в органах податкової служби. Формування реєстрів платників податку (форма № 1-РПП). Реєстр неприбуткових організацій і установ (форма № 1-РН).

Порядок відкриття карток особових рахунків платників податку. Ставки податку. Строки сплати податку (форма повідомлення платника податку про прийняття рішення щодо сплати консолідованого податку на прибуток підприємства).

Особливості визначення належних до сплати в бюджет сум податку по операціях із дивідендами, процентами, роялті, валютними цінностями, цінними паперами і борговими зобов'язаннями. Оподаткування орендних і лізингових операцій. Оподаткування прибутків нерезидентів, що мають походження з України та прибутків резидентів України, отриманих за кордоном (довідка-підтвердження статусу податкового резидента України). Оподаткування неприбуткових та благодійних організацій, громадських організацій інвалідів та їх підприємств, спільної діяльності, страхових організацій, банківських організацій та небанківських фінансових установ, виробників сільгосппродукції, підприємств СЕЗ, грального бізнесу та інших категорій платників.

Форми декларації з податку на прибуток та додатків до неї. Розрахунок авансових платежів.

Пільги по податку на прибуток. Довідник пільг. Верифікація заявлених пільг (звіт по ф. № 1- ПП).

Тема 5. Мобілізація до бюджету податку з доходів фізичних осіб

Реєстрація та облік платників податку. Порядок формування державного реєстру фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів (форма № В 1; форма № В 2; форма № В 3; додаток № 4 до порядку внесення відмітки до паспорта громадянина України щодо ідентифікаційного номера фізичної особи-платника податків та інших обов'язкових платежів). Створення реєстру фізичних осіб-суб'єктів підприємництва.

Об'єкт оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Загальний оподатковуваний дохід. Поняття податкового кредиту. Податкові соціальні пільги (заява про застосування соціальної податкової пільги; заява про відмову від застосування соціальної податкової пільги).

Механізм визначення належних до сплати в бюджет сум податку. Ставки податку.

Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості нарахування з метою оподаткування окремих видів доходів: оподаткування доходів від надання нерухомості в оренду (суборенду), житловий найм (піднайм); оподаткування процентів; оподаткування дивідендів; оподаткування роялті; оподаткування виграшів та призів; оподаткування інвестиційного прибутку; оподаткування благодійної допомоги; оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування; оподаткування іноземних доходів; оподаткування сум надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлений строк; оподаткування доходів нерезидентів; оподаткування доходів суб'єктів підприємництва та осіб, що сплачують ринковий збір; оподаткування операцій, що пов'язані із іпотечним житловим кредитуванням; оподаткування операцій із продажу нерухомості; оподаткування операцій із продажу або обміну рухомого майна; оподаткування спадщини; оподаткування подарунків; оподаткування операцій із заміщення втраченої власності.

Порядок сплати податку до бюджету. Права, обов'язки та повноваження осіб, відповідальних за нарахування, утримання та перерахування податку до бюджету (форма № 2; форма № 3; звіт про суми нарахованого, утриманого та компенсованого податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу; довідка про сплату податку з доходів фізичних осіб платником податку-резидентом, який виїжджає за кордон на постійне місце проживання, або про відсутність податкових зобов'язань з цього податку).

Звітність з податку: звіт по ф. № 1-ДФ; річна декларація про майновий стан і доходи; декларація про доходи; податковий розрахунок резидента, що виплачує дивіденди платникам податку з доходів фізичних осіб.

Тема 6. Особливості адміністрування майнових податків

Формування бази даних про платників податків-власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів. Координація діяльності із органами, що здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів, митними органами, органами МВС та ДАІ. Облік платників.

Використання Гармонізованої системи опису та кодування товарів в адмініструванні податків на рухоме майно в Україні. Об'єкти оподаткування та їх групування з метою спрощення визначення суми податкових зобов'язань. Механізм визначення належної до сплати в бюджет суми податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів. Податкові пільги.

Строки сплати та подання звітності по податку з власників транспортних засобів.

Плата за землю в Україні. Грошова оцінка землі. Інформаційне

забезпечення адміністрування плати за землю: відомості органів місцевого самоврядування щодо виділення у користування земельних ділянок, їх розміри та місце розташування. Формування списків та реєстрів платників податку. Облік платників податку.

Особливості адміністрування плати за землі: сільгосппризначення, населених пунктів, промисловості, транспорту, зв'язку, оборонного та іншого призначення, природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, лісового і водного фондів.

Механізм нарахування та сплати податку: пільги в земельному оподаткуванні та порядок їх надання; строки нарахування та сплати податку. Порядок відшкодування переplat по податку та стягнення сум податкової заборгованості. Строки подання та форми звітності з плати за землю.

Тема 7. Місцеві податки та особливості їх адміністрування

Місцеві податки в Україні. Права та повноваження органів державної виконавчої влади щодо запровадження місцевих податків. Формування списків платників місцевих податків та використання їх з метою формування реєстру платників.

Особливості адміністрування комунального податку: ставка податку та її граничні розміри; об'єкт оподаткування; механізм нарахування та сплати податку. Звітність з комунального податку: порядок та строки подання. Строк сплати податку.

Податок із реклами: об'єкт оподаткування; механізм нарахування; ставки; строк сплати та подання звітності. Форма звітності.

Проблемні аспекти адміністрування місцевих податків.

Тема 8. Адміністрування альтернативних податків

Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки для окремих платників податків.

Особливості реєстрації платників податків, що перейшли на спрощені моделі оподаткування. Реєстри платників єдиного та фіксованого податків.

Єдиний податок. Свідоцтво платника єдиного податку: порядок видачі та подання необхідних документів. Ставки податку. Механізм нарахування та сплати податку до бюджету. Розподіл сум мобілізованого податку органами Державного казначейства України. Строки сплати податку та подання звітності. Форми податкової звітності.

Патенти на право здійснення деяких видів підприємницької діяльності: призначення та роль у державному регулюванні підприємництва.

Торговий патент: порядок придбання та використання. Патенти на право здійснення діяльності з надання побутових послуг. Патентування діяльності із здійснення операцій щодо торгівлі готівковими валютними цінностями. Порядок придбання та використання торгового патенту на здійснення операцій із надання послуг у сфері грального бізнесу.

Особливості адміністрування надходжень, одержаних від продажу торгових патентів.

Податок на промисел.

3. Структура залікового кредиту дисципліни

"Адміністрування податків".

Денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Організація процесу адміністрування податків податковими органами та адміністрування непрямих податків				
Тема 1. Теоретико-організаційні засади адміністрування податків	2/2	2/2	28/30	4
Тема 2. Управлінські технології щодо мобілізації податку на додану вартість до бюджету	4/2	2/2	14/18	2
Тема 3. Акцизний збір в Україні та особливості його адміністрування	2/2	2/2	14/18	2
Змістовий модуль 2. Організація процесу адміністрування податків податковими органами та адміністрування прямих податків				
Тема 4. Адміністрування податку на прибуток підприємств	4/2	2/2	14/18	2
Тема 5. Мобілізація до бюджету податку з доходів фізичних осіб	4/2	2/-	14/18	2
Тема 6. Особливості адміністрування майнових податків	2/2	-	14/18	2
Тема 7. Місцеві податки та особливості їх адміністрування	2/2	-	14/18	2
Тема 8. Адміністрування альтернативних податків	4/2	2/-	14/18	2
Разом	24/16	12/8	126/156	18

4. Тематика практичних занять.

Практичне заняття 1

Тема 1. Теоретико-організаційні засади адміністрування податків

План

1. Концептуальні основи адміністрування податків.
2. Факторний вплив на рівень адміністрування податків в Україні.

Практичне заняття 2

Тема 2. Управлінські технології щодо мобілізації податку на додану вартість до бюджету

План

1. Реєстрація платників ПДВ податковими органами.
2. Методика визначення індивідуального податкового номера платника ПДВ.
3. Процедура видача свідоцтва платника ПДВ.
4. Перереєстрація платників ПДВ.
5. Скасування державної реєстрації платників ПДВ.
6. Облік податкових надходжень від ПДВ.
7. Форми декларацій з ПДВ. Верифікація податкових пільг.

Практичне заняття 3

Тема 3. Акцизний збір в Україні та особливості його адміністрування

План

1. Формування списків платників акцизного збору в Україні.
2. Маркування підакцизних товарів.
3. Процедура одержання марок акцизного збору
4. Контроль за обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів.
5. Порядок включення акцизного збору в ціну товарів.
6. Розрахунок належної до сплати в бюджет суми акцизного збору.
7. Строки сплати збору та звітність платників. Верифікація податкових пільг.
8. Відповідальність платників податку за порушення норм податкового законодавства.

Практичне заняття 4

Тема 4. Адміністрування податку на прибуток

План

1. Облік платників податку в органах ДПСУ.
2. Формування окремих реєстрів платників податку на прибуток.
3. Валові доходи. Валові витрати. Скоригований валовий дохід.
4. Пільги в оподаткуванні: умови застосування окремих пільг. Верифікація податкових пільг.

5. Правила обліку надходжень податку.
6. Декларування оподатковуваного прибутку.
7. Форми декларації та додатків.

Практичне заняття 5

Тема 5. Мобілізація до бюджету податку з доходів фізичних осіб

План

1. Облік платників податку з доходів фізичних осіб податковими органами.
2. Реєстр платників.
3. Формування ідентифікаційного номеру платника податків.
4. Оподатковувані та неоподатковувані доходи.
5. Правильність застосування податкових пільг.
6. Облік надходжень податку та порядок ведення карток особових рахунків платників.
7. Форми звітності з податку з доходів фізичних осіб.

Практичне заняття 6

Тема 6. Особливості адміністрування майнових податків

План

1. Реальний стан та проблеми адміністрування майнових податків.
2. Податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів:
 - а) формування реєстру платників податку;
 - б) облік сум податкових зобов'язань та надходжень податку;
 - в) порядок, правильність та повнота подачі розрахунку по податку власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.
3. Плата за землю:
 - а) реєстр платників земельного податку;
 - б) адміністрування податкових пільг;
 - в) особливості обліку сум податкових зобов'язань, надходжень податку та подачі звітності.

Практичне заняття 7

Тема 7. Місцеві податки та особливості їх адміністрування

План

1. Фіскальний федералізм та адміністрування місцевих податків.
2. Податок з реклами.
3. Комунальний податок.

Практичне заняття 8

Тема 8. Адміністрування альтернативних податків

План

1. Єдиний податок.
2. Фіксований податок.
3. Податок на промисел.

5. Тематика самостійної роботи студентів – 126/156 год.

1. Поняття та сутність категорії “адміністрування податків”.
2. Концептуальні основи адміністрування податків.
3. Характеристика чинників, які впливають на рівень адміністрування податків у державі.
4. Реєстр платників ПДВ.
5. Індивідуальний податковий номер платника ПДВ.
6. Критерії віднесення платників податку до категорії великих.
7. Перереєстрація платників податку на додану вартість.
8. Виключення платників податку на додану вартість із державного реєстру платників ПДВ.
9. Інвентаризація платників ПДВ.
10. Картки особових рахунків (ф. № 5, ф. № 5а).
11. Верифікація заявлених податкових пільг.
12. Форми декларації з податку на додану вартість.
13. Реєстрація платників акцизного збору у податкових органах.
14. Загальна характеристика, призначення та особливі ознаки марок акцизного збору на окремі види підакцизних товарів.
15. Особливості адміністрування акцизного збору на виробництво та реалізацію спиртів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів (форма № 1-РС; форма № 2-РС; форма № 3-РС).
16. Реєстрація платників податку на прибуток в органах податкової служби.
17. Формування реєстрів платників податку на прибуток (форма № 1-РПП).
18. Реєстр неприбуткових організацій і установ (форма № 1-РН).
19. Форми декларації з податку на прибуток та додатків до неї.
20. Розрахунок авансових платежів по податку на прибуток.
21. Порядок формування державного реєстру фізичних осіб-платників податків та інших обов’язкових платежів.
22. Поняття податкового кредиту з податку з доходів фізичних осіб.
23. Податкові соціальні пільги.
24. Звітність по ф. № 1-ДФ.
25. Річна декларація про майновий стан і доходи.
26. Декларація про доходи.
27. Податковий розрахунок резидента, що виплачує дивіденди платникам податку з доходів фізичних осіб.
28. Формування бази даних про платників податків-власників

транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів.

29. Координація діяльності із органами, що здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів, митними органами, органами МВС та ДАІ.

30. Використання Гармонізованої системи опису та кодування товарів в адмініструванні податків на рухоме майно в Україні.

31. Грошова оцінка землі.

32. Інформаційне забезпечення адміністрування плати за землю.

33. Місцеві податки в Україні.

34. Права та повноваження органів державної виконавчої влади щодо запровадження місцевих податків.

35. Формування списків платників місцевих податків та використання їх з метою формування реєстру платників.

36. Особливості адміністрування комунального податку.

37. Податок із реклами.

38. Проблемні аспекти адміністрування місцевих податків.

39. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки для окремих платників податків.

40. Особливості реєстрації платників податків, що перейшли на спрощені моделі оподаткування.

41. Реєстри платників єдиного та фіксованого податків.

42. Адміністрування єдиного податку.

43. Свідцтво платника єдиного податку: порядок видачі та подання необхідних документів.

44. Розподіл сум мобілізованого єдиного податку органами Державного казначейства України.

45. Строки сплати єдиного податку та подання звітності.

46. Форми податкової звітності з єдиного податку.

47. Патенти на право здійснення деяких видів підприємницької діяльності: призначення та роль у державному регулюванні підприємництва.

48. Торговий патент: порядок придбання та використання.

49. Патенти на право здійснення діяльності з надання побутових послуг.

50. Патентування діяльності із здійснення операцій щодо торгівлі готівковими валютними цінностями.

51. Порядок придбання та використання торгового патенту на здійснення операцій із надання послуг у сфері грального бізнесу.

52. Особливості адміністрування надходжень, одержаних від продажу торгових патентів.

53. Податок на промисел та особливості його адміністрування.

54. Адміністрування податкових пільг.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання: – 18 год.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни "Адміністрування податків" виконується самостійно кожним студентом із послідуочим захистом і включає в себе дві частини:

— теоретична частина – у вигляді реферативної роботи (мультимедійної презентації) згідно із запропонованими варіантами індивідуальних завдань;

— прикладна частина – у вигляді заповнення окремих облікових форм та форм податкової звітності.

ІНДЗ охоплює всі теми дисципліни "Адміністрування податків" та окремі питання самостійної роботи студентів. Метою виконання ІНДЗ є набуття студентами практичних навиків проведення розрахунку сум податкових зобов'язань та складання облікових форм та форм податкової звітності.

ІНДЗ оформлюється згідно встановлених вимог. Виконання ІНДЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу.

8. Методи навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна та індивідуальна робота.

9. Методи оцінювання.

У процесі вивчення дисципліни "Адміністрування податків" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування та тестування;
- підсумкове тестування по кожному змістовному модулю;
- оцінювання виконання індивідуальної роботи студента.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) навчальної дисципліни "Адміністрування податків" визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту,

%:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
10 %	25%	25%	40%	100%
тиждень (8)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів.

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-8
2.	Індивідуальні науково-дослідні завдання для самостійного виконання (електронний варіант, паперові носії)	1-8
3.	Варіанти тестових завдань (електронний варіант, паперові носії)	1-8
4.	Форми податкової звітності (електронний варіант, паперові носії)	2-8

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№ п/п	Найменування	Кількість примірників
1	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу "Адміністрування податків" для студентів спеціальності 8.050114 „Оподаткування”. – Тернопіль: "ПП Боднар О.В.". – 2009. – 40 с.	100

Рекомендована література

1. Андрущенко В.Л. Фіскальне адміністрування як наука і мистецтво// *Фінанси України*. – 2003. – №6. – С. 27.
2. Аронов А.В., Кашин В.А. Налоговая политика и налоговое администрирование: учебное пособие. – М.: Экономист, 2006. - 591 с.
3. Василевська В.Г. Економічні засади теорії податкового адміністрування в Україні / Галина Василевська // *Економічний аналіз: збірник наукових праць кафедри економічного аналізу* / гол. ред. Шкарабан С. І. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2008. Випуск 3 (19). - с.76-81.
4. Гарасим П.М., Десятнюк О.М., Журавель Г.П. та ін. Система оподаткування та її інформаційно облікове забезпечення. Навчальний посібник. – КВД «Професіонал», 2006. – 736 с.
5. Годованець О. В., Катрук Н. О., Валігура В. А. Податкові розрахунки і звітність: навчально – методичний посібник для студентів спеціальності «Оподаткування» денної та заочної форми навчання. – Тернопіль: ТНЕУ, 2009.- 240 с.
6. Данілов О.Д., Лапшин Ю.В., Онищенко В.А. Оподаткування місцевими, ресурсними, рентними податками та зборами. Неподаткові платежі. – Ірпінь: Академія, ДПС України, 2002. – 292с.
7. Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26 грудня 1992 року № 18-92 (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 57-60.
8. Декрет Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» від 20 травня 1993 року № 56-93 (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 239-242.
9. Декрет Кабінету Міністрів України «Про податок на промисел» від 17 березня 1993 р. № 24-93 // *Відомості Верховної Ради України*. – 1993. – № 19. – Ст. 208.
10. Загородній А.Г., Єлисеєв А.В. Податки та податкове планування підприємницької діяльності: Монографія. – Львів, Центр Бізнес-Сервісу, 2003. – 152 с.
11. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про систему оподаткування" від 18 лютого 1997 р. № 77/97-ВР (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 13-17.
12. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" (в редакції Закону України від 22 травня 1997 р. № 283/97-ВР зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 72-122.
13. Закон України "Про плату за землю" (в редакції Закону України від 19 вересня 1996 р. № 378/96-ВР зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 176-182.
14. Закон України "Про податок на додану вартість" від 3 квітня 1997 р.

№ 168/97-ВР (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 28-56.

15. Закон України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" від 21 грудня 2000 р. № 2181-III (зі змінами і доповненнями) // Урядовий кур'єр. – 2001. – 21 лютого.

16. Закон України "Про фіксований сільськогосподарський податок" від 17 грудня 1998 р. № 320-XIV (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 223-225.

17. Закон України "Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби" від 15 вересня 1995 року № 329/95-ВР (зі змінами і доповненнями) / В кн. Податкове законодавство України. Бібліотека офіційних видань. – К.: Парламентське вид. – 1998. – С. 144-150.

18. Закон України "Про державне регулювання виробництва та торгівлі спиртом етиловим та плодovým, алкогольними напоями та тютюновими виробами" від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // В зб. систематизованого законодавства "Торговельна діяльність. Частина 2. Торгівля окремими групами товарів". – Бухгалтерія. – 2003. – вип. 2. – С. 68-77.

19. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" від 4 грудня 1990 року № 509-XII / В зб. Систематизованого законодавства "Податкове адміністрування". – Бухгалтерія. – 2002. – №16. – С. 14 – 24.

20. Закон України "Про єдиний митний тариф" від 5 лютого 1992 року № 2097-XII (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 159-165.

21. Закон України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" від 11 грудня 1991 року № 1963-XII (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 186-189.

22. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)" від 24 травня 1996 року № 216/96-ВР (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 70-71.

23. Закон України "Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої" від 23 березня 2000 року (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 66-67.

24. Закон України "Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби" від 19 листопада 1999 року № 1246-XIV (зі змінами і доповненнями) / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 65.

25. Закон України «Про ставки акцизного збору на деякі транспортні засоби» від 11 липня 1996 року № 313/96-ВР / В зб. «Податкова система. Хрестоматія». Збірник систематизованого законодавства. К.: «Бліц-Інформ». – 2006. – Вип. 1. – С. 68-70.

26. Иванов Ю.Б., Карпова В.В., Карпов Л.Н. Налоговый менеджмент. Учебное пособие: – Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2006. – 436 с.
27. Иванов Ю.Б., Тищенко А.Н. Современные проблемы налоговой политики: Учебное пособие: – Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2006. – 328 с.
28. Иванов Ю.Б., Крисоватий А. І., Кізіма А. Я., Карпова В. В. Податковий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 525 с.
29. Иванов Ю.Б. Альтернативні системи оподаткування. Монографія. - Харків: ХДЕУ – Торнадо, 2003. – 517 с.
30. Иванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система. Підручник. - К.: Атіка, 2006.- 920 с.
31. Інструкція про порядок застосування та стягнення сум штрафних (фінансових) санкцій органами державної податкової служби. Затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 17.03.2001 р. № 110 // Офіційний вісник України. – 2001. - № 13. - Ст. 578.
32. Інструкція про порядок нарахування платниками податку податкового кредиту з податку з доходів фізичних осіб. Затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 22 вересня 2003 року № 442 // Бухгалтерія. – 2003. – № 42. – с. 15-26.
33. Інструкція про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби. Затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 11 червня 2003 року № 290 // Офіційний Вісник України. – 2003. – №27. – Ст. 1347.
34. Інструкція про порядок обліку платників податків. Затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 19.02.1998 р. № 80 // Офіційний вісник України. – 1998. - № 11. - Ст. 431.
35. Кізіма А.Я. Планування та прогнозування податкових надходжень: Навчальний посібник.-Тернопіль: Воля, 2005.-248 с.
36. Крисоватий А.І. Кізіма А.Я. Податковий менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: «Карт-бланш», 2004. – 304 с.
37. Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 331 с.
38. Методичні рекомендації щодо організації обліку платників податків в органах державної податкової служби України та порядку взаємодії підрозділів органів державної податкової служби України щодо організації обліку платників податків, затверджені наказом Державної податкової адміністрації України від 09 червня 2003 року № 280 // www.liga.kiev.ua.
39. Налоговое администрирование: учеб. пособие для студентов, обучающихся по специальности 351200 “Налоги и налогообложение”/ О.А.Миронова, Ф.Ф.Ханафеев. – М.: Изд-во Омега – Л, 2005. – 408 с.
40. Налоговый кодекс Российской Федерации Часть 1. – 6-е изд., изм. и доп. – М.: Ось-89, 2001. – 128 с.
41. Налоговый менеджмент: Учебник/ А.Г.Поршневу, Д.Г.Черник, Б.И.Замятин, Е.А.Кирова, В.П.Морозов, Н.А.Нестерова, Ю.Д.Шмелев, И.Д.Черник (Под ред. докт.економ.наук, проф., чл.-кор. РАН А.Г.Поршнева). - М.:ИНФРА – М., 2003. – 442 с.
42. Онищенко О.В. Податковий контроль (основи організації): - К.: Ред. журн. “Вісник податкової служби України”, 2002. – 432 с.
43. Податкові апеляції. Досудове врегулювання спорів з податковими

органами. – К.: ІВЦ ДПА України; Х.: Фактор, 2008. – 560 с.

44. Податки: юридична практика: [у 4 т.] / Держ. податк. адмін. України; редкол.: С. В. Буряк [та ін.]. – К.: ДП « ІВЦ ДПА України», 2009.- (Бібліотека журналу « Вісник податкової служби України »). – т.2/ упоряд.: Л. В. Трофімова [та ін.]. – 2009. – 528 с.

45. Положення про порядок подання та розгляду скарг платників податків державними податковими адміністраціями. Затверджене наказом Державної податкової адміністрації України від 11 грудня 1996 року № 29 // Офіційний Вісник України. – 2001. – №12. – Ст. 509.

46. Положення про порядок справляння та обліку фіксованого сільськогосподарського податку (зі змінами і доповненнями. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1999 року № 658 // В зб. систематизованого законодавства „Альтернативні способи оподаткування”. – Бухгалтерія. – 2001. – № 38. – с. 174 – 176.

47. Про Державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26 грудня 2008 року № 835 VII // Бухгалтерія. – 2009. – 12 січня. – С. 7-19.

48. Про систему оподаткування: Закон України від 25 червня 1991 року // Правова система: ЛІГА-ЗАКОН.

49. Система податкових пільг в Україні у контексті європейського досвіду/ Соколовська А. М., Єфименко Т. І., Луніна І. О., та інш.- К.: НДФІ, 2006.- 320 с.

50. Соколовська А.М. Податкова система держави : теорія і практика становлення. – К.: Знання-Пресс, 2004. – 454 с.

51. Соколовська А. М. Основи теорії податків: Навч.посібник.– К.: Кондор, 2010. – 326 с.

52. Чорний М.П. Фіскальне адміністрування: Навчальний посібник. - Тернопіль: ТАНГ, 2002. - 172 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ»

**Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики**

**Укладач:
М.П. Чорний, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики**

1. Опис дисципліни "Податковий контроль"

Дисципліна – Податковий контроль	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напрямок підготовки 0501 „Економіка і підприємництво”	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки магістрів
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 "Оподаткування"	Рік підготовки —1 Семестр - 2
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень – магістр	Лекції – 24/16 Практичні заняття – 12/8 год.
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота - 126/156 Індивідуальна робота (ІНДЗ) –18 год..
Тижневих годин: 2 семестр – 15, аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю -екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Податковий контроль"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами основ організації та методики податкового контролю. Ця дисципліна відноситься до дисциплін фахової підготовки, які формують професійний рівень майбутніх економістів. Курс "Податковий контроль" охоплює методологічні засади сутності податкового контролю, основ його організації, методики здійснення податкових перевірок на різноманітних ділянках податкової роботи.

Вивчення курсу "Податковий контроль" передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (економічна теорія, державний бюджет, податкова система), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу "Податковий контроль" студенти повинні:

- засвоїти засади організації податкового контролю в системі органів податкової служби, набути навиків планування податкових перевірок;
- засвоїти методику проведення податкових перевірок;
- вміти застосовувати штрафні санкції за податкові правопорушення, оформляти відповідні службові документи;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із головними методологічними та методичними питаннями організації та методики податкового контролю в Україні, особливостями здійснення контрольної діяльності в умовах дерегулювання підприємницької діяльності.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань сутності контролю, засад його організації в системі органів державної податкової служби, методики проведення контрольних дій у сфері прямого та непрямого оподаткування, податкового адміністрування.
- формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу "Податковий контроль".

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички здійснення податкового контролю з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти основи організації та способи превентивного податкового контролю, методику та техніку планування та проведення податкових перевірок;
- навчитися виконувати певні процесуальні дії, пов'язані із оформленням результатів контрольної роботи та вживати заходи стосовно впливу на порушників для усунення податкових правопорушень;
- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни "Податковий контроль"

Змістовий модуль 1.

Теоретико-організаційні засади податкового контролю

Тема 1. Необхідність, сутність та значення податкового контролю

Походження терміну "контроль". Погляди вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно визначення сутності контролю. Сутність податкового

контролю та його місце у системі економічного контролю. Податковий контроль як вид практичної діяльності та навчальна дисципліна. Зв'язок податкового контролю з іншими навчальними дисциплінами.

Основні засади контролю та їх практична реалізація в Україні. Функції податкового контролю.

Податкові перевірки в системі податкового контролю, їх класифікація.

Прийоми документального та фактичного контролю при здійсненні податкових перевірок.

Тема 2. Організація податкового контролю в Україні

Система контролюючих органів, їх основні повноваження. Координація діяльності контролюючих та правоохоронних органів в процесі здійснення податкового контролю.

Організація функціонального та інституційного контролю в системі податкових органів. Контрольні функції та процедури галузевих структурних підрозділів.

Спеціалізовані підрозділи наступного податкового контролю: службова субординація, функції та процедури.

Планування податкових перевірок. Плани-графіки виїзних перевірок.

Особливості організації податкових перевірок в умовах дерегулювання підприємницької діяльності.

Алгоритм податкової перевірки.

Взаємодія структурних підрозділів податкової служби при здійсненні планових та позапланових перевірок.

Тема 3. Непрямі методи контролю

Необхідність та зарубіжний досвід застосування непрямих методів податкового контролю. Характеристика класичних способів непрямого податкового контролю.

Нормативне регулювання непрямих методів контролю в Україні.

Проблеми впровадження непрямих методів контролю в Україні.

Тема 4. Превентивний податковий контроль

Сутність превентивного податкового контролю.

Реєстрація та облік платників податків.

Ліцензування окремих видів підприємницької діяльності.

Реєстрація місць зберігання спирту та підакцизних товарів.

Маркування підакцизних товарів.

Податкові пости на підприємствах з виробництва спирту та горілкової продукції.

Тема 5. Оперативний податковий контроль

Необхідність, зміст та організація оперативного контролю в Україні. Функції та процедури підрозділів оперативного контролю податкових органів. Організація взаємодії з підрозділами податкової міліції.

Методика оперативного контролю дотримання встановлених норм з обігу готівки, реєстрації готівкових операцій.

Оперативний контроль у сфері торгівлі підакцизними товарами.

Тема 6. Ефективність податкового контролю

Ефект та ефективність контролю. Особливості визначення ефективності у сфері контролю.

Соціальний та економічний аспекти ефективності.

Основні показники ефективності податкового контролю, які застосовуються в системі податкових органів Україні, порядок їх обчислення та сфера використання.

Тема 7. Оформлення і реалізація матеріалів перевірок

Нормативне забезпечення діловодства у сфері податкового контролю. Необхідність дотримання встановлених норм стосовно оформлення документів.

Оформлення проміжкових та підсумкових актів перевірок.

Оформлення вилучення документів.

Оформлення актів зустрічних перевірок.

Оформлення протоколів про адміністративні правопорушення.

Реалізація матеріалів податкових перевірок.

Змістовий модуль 2. Методика податкового контролю

Тема 8. Організація та методика контролю за справлянням податку на прибуток

Алгоритм обчислення податку на прибуток.

Джерела контролю правильності обчислення та сплати податку на прибуток.

Камеральна перевірка декларацій з податку на прибуток.

Методика документальної перевірки правильності обчислення валових доходів та валових витрат, амортизації, проведення розрахунку приросту (убутку) запасів матеріальних цінностей.

Особливості проведення документальних перевірок справляння податку на прибуток в окремих галузях народного господарства та сферах діяльності.

Тема 9. Організація та методика контролю справляння ПДВ

Джерела та нормативне забезпечення контролю справляння податку на додану вартість.

Камеральна перевірка декларацій з податку на додану вартість.

Методика документальної перевірки правильності обчислення податку на додану вартість.

Організація перевірок відшкодування податку на додану вартість.

Взаємодія підрозділів податкової служби при перевірці правильності відшкодування податку на додану вартість

Тема 10. Організація та методика контролю справляння акцизного збору

Алгоритм обчислення акцизного збору.

Джерела проведення перевірки правильності обчислення та сплати акцизного збору.

Порядок проведення камеральної перевірки правильності справляння акцизного збору.

Методика документальної перевірки, використання при проведенні перевірки реєстрів бухгалтерського обліку при меморіально-ордерній та журнально-ордерній формах його ведення.

Особливості проведення документальних перевірок справляння акцизного збору при реалізації лікєро-горілчаного продукції та тютюнових виробів. Використання при проведенні перевірок автоматизованих робочих місць та інформаційних банків даних.

Тема 11. Організація та методика контролю справляння ресурсних платежів

Склад ресурсних платежів, порядок їх справляння та зарахування. Джерела перевірки правильності обчислення та сплати ресурсних платежів.

Методика камеральних перевірок звітності із сплати ресурсних платежів.

Документальна перевірка правильності обчислення і сплати земельного податку, плати за спеціальне водокористування, лісокористування, надкористування.

Особливості документальних перевірок правильності обчислення збору за забруднення навколишнього середовища.

Тема 12. Організація та методика контролю за справлянням майнових податків

Джерела перевірки. Порядок проведення камеральних перевірок розрахунків податку з власників транспортних засобів.

Методика документальної перевірки правильності обчислення і сплати податку із власників транспортних засобів. Взаємодія з органами Державтоінспекції.

Особливості контролю за сплатою податків з власників транспортних засобів фізичними особами

Тема 13. Організація та методика контролю в умовах спрощених режимів оподаткування.

Джерела перевірки. Перевірка наявності достатніх умов для переходу на спрощені режими оподаткування.

Перевірка правильності відображення виручки від реалізації та позареалізаційних доходів.

Особливості перевірки справляння податків сільськогосподарськими підприємствами в умовах сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

Тема 14. Організація та методика контролю за справлянням податків з фізичних осіб

Організація перевірок з питань правильності обчислення та сплати податку з доходів фізичних осіб податковими агентами. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування, правильності надання соціальних податкових пільг.

Методика перевірки правильності користування правом податкового кредиту.

Перевірка правильності обчислення податку з доходів фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості пеервррки сплати податків підприємствами, які сплачують фіксований або єдиний податок.

Тема 15. Зарубіжний досвід податкового контролю

Організація податкового контролю службою внутрішніх доходів США.

Організація та методика податкового контролю у Франції.

Податковий контроль в Нідерландах.

Порівняльна характеристика податкового контролю в деяких пострадянських державах: Російській Федерації, Казахстані, республіці Білорусь.

4. Структура залікового кредиту дисципліни

"Податковий контроль"

денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Прак-тичні заняття	Самос-тійна робота	Індивідуальна робота (м/с)
Змістовий модуль 1.				
Теоретико організаційні засади податкового контролю				
Тема 1. Необхідність сутність та значення податкового контролю	2/ 2	2/-	5/10	2
Тема 2. Організація податкового контролю в Україні	4/ 2	4 /2	10/10	4
Тема 3. Непрямі методи контролю.	2/ 2	-	10/10	
Тема 4. Превентивний податковий контроль	2/2	-	10/10	
Тема 5. Оперативний податковий контроль	2/-	-	10/10	
Тема 6. Ефективність податкового контролю	-		5/10	
Тема 7.Оформлення і реалізація матеріалів перевірок	2/2	2/2	10/20	4
Змістовий модуль 2. Методика податкового контролю				
Тема 8. Організація та методика контролю за справлянням податку на прибуток	4/2	2/2	10/10	4
Тема 9. Організація та методика контролю за справлянням ПДВ	4/2	2/2	10/20	4
Тема 10. Організація та методика контролю за справлянням акцизного збору	-	-	10/10	

Тема 11. Організація та методика контролю за справлянням ресурсних платежів	-		8/8	
Тема 12. Організація та методика контролю за справлянням за справлянням майнових платежів	-	-	4/4	
Тема 13. Організація та методика контролю в умовах спрощених режимів оподаткування	-	-	4/4	
Тема 14. Організація та методика контролю за справлянням податків з фізичних осіб	2/2		10/10	
Тема 15. Зарубіжний досвід податкового контролю			10/10	
Разом	24/16	12/8	126/156	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1. Необхідність, сутність та значення податкового контролю.

Практичне заняття № 2. Організація податкового контролю в Україні.

Практичне заняття № 3. Непрямі методи контролю.

Практичне заняття № 4. Превентивний податковий контроль.

Практичне заняття № 5. Оперативний податковий контроль.

Практичне заняття № 6. Оформлення і реалізація матеріалів перевірок

Практичне заняття № 7. Організація та методика контролю за справлянням податку на прибуток.

Практичне заняття № 8. Організація та методика контролю справляння ПДВ.

Практичне заняття № 9. Організація та методика контролю справляння акцизного збору.

Практичне заняття № 10. Організація та методика контролю справляння ресурсних платежів.

Практичне заняття № 11. Організація та методика контролю в умовах спрощених режимів оподаткування.

Практичне заняття № 12. Організація та методика контролю за справлянням податків з фізичних осіб.

6. Тематика самостійної роботи студентів - 126/156

1. Проблематика сутності податкового контролю у вітчизняній та зарубіжній фаховій літературі.

2. Класифікація податкового контролю.

3. Еволюція податкового контролю в Україні в контексті модернізації податкової служби.

4. Контролюючі органи у сфері оподаткування та проблема координації

їх діяльності.

5. Організація функціонального контролю в системі органів податкової служби.

6. Інституційний контроль в системі податкових органів України.

7. Превентивний податковий контроль.

8. Планування податкових перевірок.

9. Особливості організації податкових перевірок в умовах дерегулювання підприємницької діяльності.

10. Внутрішня та зовнішня координація при проведенні планових і позапланових перевірок.

11. Невізні податкові перевірки.

12. Кабінетний аудит.

13. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати ПДВ.

14. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати акцизного збору.

15. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати податку на прибуток.

16. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати податку на доходи найманих осіб.

17. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати податку на доходи самозайнятих осіб.

18. Методика виїзних перевірок правильності обчислення та сплати майнових і ресурсних платежів.

19. Дискусійні питання ефективності податкового контролю.

20. Невізні податкові перевірки

21. Податковий контроль підрозділів стягнення податкової заборгованості.

22. Відомчий контроль в системі органів податкової служби.

23. Вітчизняний досвід функціонування податкової міліції.

24. Зарубіжний досвід податкового контролю.

25. Напрями модернізації податкового контролю в Україні.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальні завдання з дисципліни "Податковий контроль" виконується самостійно кожним студентом. Конкретний варіант індивідуального завдання визначає порядковий номер студента у списку академічної групи та його окремі персональні дані (рік, місяць та дата народження).

Індивідуальне завдання виконується під час другого триместру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є оволодіння навичками застосування фінансових санкцій за допущені податкові правопорушення. Індивідуальне завдання оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. При його виконанні та оформленні студент може використовувати наявну базу службової документації із звітів про проходження виробничої практики та стажування в органах державної

податкової служби України, електронну законодавчу базу. Виконання ІНДЗ оцінюється за 100-бальною шкалою.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернет; виконання ІНДЗ.

9. Оцінювання

В процесі вивчення дисципліни "Податковий контроль" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування та тестування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання індивідуальної роботи студента;
- оцінювання виконання курсової роботи;
- підсумковий письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20 %	25%	15%	40%	100%
тиждень (8)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-13
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	2-13

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки і завдання для самостійного вивчення курсу "Податковий контроль". ТАНГ, 2009.	200
2.	Комплект нормативних матеріалів для вивчення курсу "Податковий контроль"(електронний варіант)	50
3.	Методичні вказівки з написання та тематика контрольних робіт із курсу "Податковий контроль"	200

Рекомендована література

1. Альбіна М., Бондаренко Н. Податкова звітність з ПДВ: практичне застосування через призму останніх змін //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 22. – с. 10 – 23.

2. Буждиганчук А. Особливості виправлення помилок у скорочених податкових деклараціях з ПДА за минулі періоди //Вісник податкової служби України. – 2010. - № 27.

3. Бутусов Ю. Податковий рекет: план ліквідації боргів з ПДВ //Дзеркало тижня, 2010, № 32 (812).

4. Бутусов Ю. Податковий спецназ – останній доказ митників //Дзеркало тижня, 2010, № 28 (808).

5. Ващенко І. Парламентський контроль у структурі державного фінансового контролю //Банківська справа. – 2004. - № 3 (57). – с. 53-60.

6. Відповідальність за порушення правил розрахунків при застосуванні реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 14. – с. 35-36.

7. Відшкодування ПДВ): Спецвипуск // Податки та бухгалтерський облік. – 2008. - № 77 (1157).

8. Водоп'янова О. Перевірка подання звітності з ПДВ //Д-т К-т, 2008. - № 41. – с. 18-19.

9. Водоп'янова О. Як перевіряють бюджетне відшкодування //Д-т К-т, 2008. - № 33-34. – с. 8-9.

10. Водоп'янова О. Розподіл податкового кредиту з ПДВ //Д-т К-т, 2008. - № 23. – с. 28-33.

11. Гаркуша В., Зоря О. Як це роблять в Нідерландах //Вісник податкової служби України. – 2006. - № 20. – с. 60-62.

12. Гончар І. Ліцензування виробництва спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 14. – с. 20-22.

13. Гусак Н.С. Контроль податкових органів за діяльністю підприємств. Навчальний посібник. – ЦУЛ. – 2007.

14. Дадашев А.З. Налоговый контроль в Российской Федерации. – М: КноРус. – 2009. – 127с.

15. Данилова О., Бичков В. В організації та проведенні податкових перевірок враховані пропозиції платників податків //Вісник податкової служби України. – 2010. - № 28.

16. Декрет Кабінету Міністрів України "Про акцизний збір" (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.

17. Декрет Кабінету Міністрів України "Про місцеві податки і збори" (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.

18. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія і практика) /Шутов М.І., Бабенко В.А., Стоянова Н.М.- Одеса. – Юрид. Літ. – 2004. – 135с.

19. Древаль Л. Виправлення помилок, допущених при заповненні

- податкової звітності з ПДВ за новою формою //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 22. – с. 24 – 32.
20. Дорош Н.І. Використанні методів атрибутивної вибірки в аудиту //Фінанси України. – 2004. - № 8. – с. 132-143.
21. Дрозд І.К. Контроль економічних систем: Монографія. – К. – ТОВ "Імекс ЛТД". – 2004. – 312с.
22. Дяченко Ю.Н., Касьян О.В. Определение выборки при проведении аудиторской проверки //Економіка. Фінанси. Право. – 2005. № 6. – с. 34-37.
23. Едрінова В.Н., Майорова І.М. Оценка результативности камеральных налоговых проверок //Финансы и кредит. – 2007. - № 22(262). – с. 8-13.
24. Завгородній В.П. Налоги и налоговый контроль в Украине. – к. – Издательство А.С.К.- 2003. –640с.
25. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлисеєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. Посібник. – Львів. – Видавництво університету "Львівська політехніка". – 2004. – 453с.
26. Закон України "Про державну податкову службу в Україні"(із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
27. Закон України "Про систему оподаткування (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
28. Закон України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
29. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України..." від 12 січня 2005 року//www. rada.gov.ua.
30. Закон України "Про податок на додану вартість" (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
31. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
32. Закон України "Про плату за землю" (із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
33. Закон України "Про податок з власників транспортних засобів"(із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
34. Закон України "Про оподаткування доходів фізичних осіб(із змінами та доповненнями) //www. rada.gov.ua.
35. Застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 39. – с. 42-46.
36. Інструкція з оформлення органами державної податкової служби матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затв. наказом ДПАУ 28.10.2009р. № 585.
37. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Підручник для вузів. – К. – 2006.
38. Кодекс відповідальності //Податки та бухгалтерський облік. – 2007. - № 8 (специвипуск).

39. Кочинев Ю.Ю. Аудит: Теория и практика. - 3 издание. - Питер. - 2006. - 384с.

40. Кравчук О. Перевірки і штрафи обмежені //Д-т К-т. - 2009. - № 24.

41. Кравчук О. Новий порядок опрацювання податкової звітності з ПДВ //Д-т К-т. - 2008. - № 23. - с. 12 - 18.

42. Кривуценко В. Значення принципу невідворотності покарання за скоєння злочинів у сфері оподаткування та застосування запобіжних заходів у справах зазначеної категорії //Вісник податкової служби України. - 2010, - № 30.

43. Мамедов А.О. Налоговое администрирование в управлении финансами транснациональных компаний //Финансы и кредит. - 2007. - № 26 (266). - с. 7-12.

44. Методичні рекомендації щодо складання плану-графіка проведення документальних перевірок суб'єктів господарювання // Додаток І до наказу ДПА України від 28.03.2008 № 201

45. Методичні рекомендації щодо складання плану-графіка проведення документальних перевірок суб'єктів господарювання // Додаток І до наказу ДПА України від 11.10.2005 № 441.

46. Методичні рекомендації визначення сум податкових зобов'язань за непрямыми методами. - Затв. Наказом ДПА України 05.07.02р. № 312 //Бухгалтерія. - 2002. - № 36. - с. 9-39.

47. Налоговые проверки: линия защиты: Сборник систематизированного законодательства. — 2009. — Вып.7.

48. На шляху до впровадження автоматизованого аудиту //Вісник податкової служби України. - 2008. - № 14. - с. 7.

49. Ногина О. Налоговый контроль- вопросы теории. - 2002.

50. Овчинников Г.В. 'Осуществление государственного контроля в сфере налогообложения //Финансы. - 2004. - № 1. - с. 57-60.

51. Онищенко В.А. Податковий контроль. - К. - Академія ДПС. - 2002р.

52. Пансков В.Г. О схемах "минимизации налогов" и законодательных мерах противодействия их применению //Росс. Эконом. Ж-л. - 2004. - № 11-12. - с. 8-14.

53. Податкова накладна: Тематичний випуск //Вісник податкової служби України. - 2006. - № 27. - с. 40-64.

54. Податкова звітність з ПДВ: практичне застосування через призму останніх змін//Вісник податкової служби України. - 2008. - № 22. - с. 10-32.

55. Податковий аудит: Навчальний посібник /За заг. ред. В.А. Онищенко, А.О. Чугуєва. - Ірпінь: Академія ДПС України. - 2003. - 398с.

56. Податковий контроль: Підручник //Буряк та інш. . Хай-Тек- Прес-2007.

57. Податок на прибуток у проєкті податкового кодексу //Вісник податкової служби України. - 2010. - № 30.

58. Положение об организации взаимодействия подразделений налоговой милиции с другими структурными подразделениями органов

государственной налоговой службы для установления местонахождения налогоплательщика //Бухгалтерия. – 2010, № 32 (915).

59. Порядок оформлення результатів невізних документальних, візних планових та позапланових перевірок з питань дотримання податкового, валютного та іншого законодавства. – Затв. Наказом ДПАУ 11.09.08р. № 584.

60. Порядок роботи представників органу державної податкової служби на акцизних складах підприємств, що виробляють горілку та лікєро-горілочні вироби. – Затв. наказом ДПАУ від 14.05..5р. № 178 //Вісник податкової служби України. – 2005. -№ 22. – с. 11-14.

61. Пригула Є., Коновалов С. Застосування штрафних санкцій за порушення норм з обігу готівки //Вісник податкової служби України. – 2010. - № 25.

62. Проект податкового кодексу України (доопрацьований після розгляду Верховною Радою України у першому читанні) //www.sta.gov.ua.

63. Про утворення Державного департаменту фінансового моніторингу. – Постанова КМУ від 10.01.2р. № 35 //ОВУ. – 2002. – с. 29.

64. Про внесення змін до наказу ДПАУ від 01.07.02р. № 301 (в частині подання фінансовими установами органам ДПС повідомлень про відкриття/закриття рахунків //Вісник податкової служби України. – 2007. - № 26. – с. 11-12.

65. Про затвердження Інструкції про порядок ведення та використання даних Реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють оптову торгівлю спиртом коньячним на підставі ліцензії на виробництво коньяку та алкогольних напоїв за коньячною технологією. – Наказ ДПАУ від 19.07.2010р. № 515.

66. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної податкової служби України при організації та проведенні перевірок платників податків. – Затв. Наказом ДПАУ від 27.05.08р. № 355.

67. Про реорганізацію Департаменту з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів. – Постанова КМУ від 24 січня 2007р. // Вісник податкової служби України. – 2007. - № 5.

68. Про внесення змін до наказу ДПА України від 24.03.2004 N 160 та Положення про контрольні пости державних податкових інспекцій на акцизних складах підприємств, що виробляють спирт. – Наказ ДПАУ від 03.03.2010р. № 123.

69. Про виявлені недоліки в адмініструванні податку на прибуток та єдиного податку з юридичних осіб. – Лист ДПАУ від 25.02.08р. № 3613/7/15-0217 //Вісник податкової служби України. – 2008. - № 18-19. – с. 26 – 29.

70. Про внесення змін до податкової звітності з податку на додану вартість. – Наказ ДПАУ від 17.03.08р. № 159//Вісник податкової служби України. – 2008. - № 13. – с. 21-44.

71. Про організацію взаємодії органів державної податкової служби

при опрацюванні розшифровок податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість в розрізі контрагентів. – Наказ ДПАУ від 18.04.08р. № 266 // Д-т К-т. – 2008. - № 23. – с. 47-70.

72. Про перевірки правильності та повноти подачі податкової звітності з ПДВ. – Лист ДПАУ від 05.08.08р. № 15742/7/16-1117 //Д-т К-т. – 2008. - № 41. – с. 56-58.

73. Про проведення перевірки достовірності нарахування бюджетного відшкодування. – Лист ДПАУ від 17.07.2008р. № 14403/7/23/-2017/602 //Д-т К-т. – 2008. - № 33-34. – с. 52.

74. Результати налогових проверок в отчетности по налогу на прибыль //Бухгалтерия. – 2010, - № 13 (896).

75. Рябколяк П. Порядок сплати податку з власників транспортних засобів громадянами у 2006 році //Вісник податкової служби України. – 2006. - № 17-18. – с. 38.с. 61-64.

76. Саливон С. Не под судно //Бизнес. – 2010. - № 32 (915).

77. Спеціальний випуск: Податкова звітність з ПДВ //Вісник податкової служби України. – 2010, № 23.

78. Стародубцева В.С. Моделирование технологии оценки риска необнаружения //Аудиторские ведомости. – 2002. - № 3. – с. 75-80.

79. Стефанюк І.Б. Є чому повчитися, є що запозичувати (організація урядового фінансового контролю у Франції) //Фінансовий контроль. – 2005. - № 1 (24). – с. 35-41.

80. Трофимова Л., Розмош В. Відсутність права у суб'єкта господарювання на бюджетне відшкодування після анулювання свідоцтва платника ПДВ //Вісник податкової служби України. – 2010, № 31.

81. Трофимова Л., Розмош В. Донарахування платнику податкових зобов'язань з ПДВ та податку на прибуток //Вісник податкової служби України. – 2010, № 26.

82. Унікальна шпаргалка щодо податку з доходів фізичних осіб: Спецвипуск //Податки та бухгалтерський облік. – 2006. - № 4.

83. Фурман Ф. Шляхи вдосконалення (модернізації) податкового контролю у загальній системі адміністрування податків та обов'язкових платежів до бюджету. – Вісник податкової служби України. – 2001. - № 21. – с. 11-15.

84. Черноус Н., Ярута Н. Порядок проведення камеральних перевірок податкової звітності по місцевих, ресурсних, рентних платежах //Вісник податкової служби України. – 2004. - № 43.- с. 6-9.

85. Щодо необхідності запровадження марок акцизного збору нового зразка з посиленими елементами захисту //Вісник податкової служби України. – 2007. - № 31.

86. Щодо оскарження дій податкових органів відносно призначення позапланових перевірок: Інформаційний лист ВАСУ від 27.07.2010р. № 1145/11/13-10.

87. Щодо оскарження дій податкових органів: Лист ВАСУ від 10.06.2010р. № 845/11/13-10.

88. Щодо оскарження рішень контролюючих органів про нарахування податкових зобов'язань: Лист ВАСУ від 01.12.2009р. № 1624/13/13-09.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКИ І ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА»

Затверджено
кафедрою податків і фіскальної політики

Укладачі:

А.І. Крисоватий, д.е.н., професор
кафедри податків і фіскальної політики
А.І.Луцик, к.е.н., доцент кафедри
податків і фіскальної політики

1. Опис дисципліни "Податки і фінансова політика"

Дисципліна – Податки і фінансова політика	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напрямок підготовки 0501 „Економіка і підприємництво"	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором навчального закладу
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки — 1 Семестр Денна – 1 Заочна – 2-3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції – 24/14 Практичні заняття -12/4
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота – 126/162 Індивідуальна робота (ІНДЗ)- 18 год.
Тижневих годин: 15 год., з них аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю -екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Податки і фінансова політика"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета курсу "Податки і фінансова політика" - сприяти підготовці кваліфікованих фахівців, що володіють системою знань з теорії та практики оподаткування і фінансової політики.

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань з теорії та практики оподаткування і фінансової політики; засвоєння навиків практичної роботи у сфері оподаткування як платників податків, так і працівників органів Державної податкової служби України.

Курс сформований на основі науково – обґрунтованих знань та припущень і орієнтований на сучасне економічне мислення. Отримані знання сприятимуть кращому розумінні мотивів поведінки суб'єктів держави на різних стадіях економічного розвитку, аналізу правильності прийняття рішень стосовно формування та розподілу фінансових ресурсів держави. Курс передбачає отримання знань стосовно теорії та практики оподаткування та податкового регулювання, формування та використання

доходів бюджетів, організації проведення державних закупівель та тендерів, фінансового та податкового менеджменту.

Вивчення курсу «Податки і фінансова політика» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсів «Основи оподаткування», «Податкова система», «Фінансове адміністрування» та цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу «Податки і фінансова політика»:

- вивчення теоретико-організаційних основ фінансової політики;
- ознайомлення з науковими дискусіями стосовно змісту та напрямків проведення фінансової політики.
- формування системи знань про процес акумулювання та витрачання фінансових ресурсів держави;
- дослідження ефективності використання категорій фінансової політики.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із головними організаційними та методичними основами фінансової політики, науковими дискусіями стосовно змісту та напрямків проведення фінансової політики.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань ефективності використання категорій фінансової політики, звертаючи головну увагу на основи її проведення в практичній фаховій діяльності;
- сформуванню у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу «Податки і фінансова політика».

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички акумулювання та витрачання фінансових ресурсів держави з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- навчитися використовувати отримані результати в практичній управлінській діяльності;
- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни «Податки і фінансова політика»

Змістовий модуль 1

Тема 1. Наукова парадигма фінансової політики

Загальний зміст категорії “фінансова політика”. Відмінності “фінансової політики” від інших економічних категорій. Соціально-економічний зміст фінансової політики. Інструменти фінансової політики. Види фінансової політики.

Наукові теорії фінансової політики. Класична доктрина. Наукові погляди А.Сміта, Д.Рікардо та інших представників класицизму. Маржиналістська (неокласична) фінансова думка. Представники маржиналізму та їх наукові узагальнення.

Кейнсіанська теорія фінансового адміністрування. Схильність до споживання та заощаджень. Концепція ефективного попиту, та “вбудовані механізми гнучкості”.

Монетаристська економічна школа. Фрідман та його економічні погляди. Неоконсерватизм, його розвиток; сучасні погляди у фінансовій науці.

Особливості проведення фінансової політики України.

Тема 2. Фінансова політика як інститут держави

Психологічні аспекти при проведенні фінансової політики. Типи психологічної поведінки платників. Види поведінки платників у країні з низьким та високим рівнем споживання.

Проблеми та можливості легалізації доходів громадян. Форми психологічної реакції на фінансові дії громадян.

Відмінності регіональної та загальнодержавної фінансових політик. Ресурсна диференціація регіонів як фактор напрямку фінансових дій. Інтеграційні процеси регіонів.

Особливості прийняття фінансових рішень у вільних економічних зонах.

Ефективність фінансової політики. Рівні ефективності. Вирішення конкретних загальнодержавних цілей у контексті фінансової ефективності.

Тема 3. Напрямки і форми фінансової політики

Форми фінансової політики. Дискреційна фінансова політика, зарубіжні та вітчизняні трактування. Види дискреційної фінансової політики. Прагматика стимулюючої та стримувальної політик. Використання інструментів різних видів дискреційної фінансової політики.

Недискреційна (автоматична) політика. Вмонтовані стабілізатори, їх види. Податки у ролі вмонтованих стабілізаторів. Види трансфертів, державних витрат – вмонтованих стабілізаторів.

Дієвість вмонтованих стабілізаторів на різних фазах економічних циклів.

Тема 4. Державні витрати та трансфертні платежі

Соціально – економічний зміст державних витрат. Порівняльна характеристика витрат держави та бюджетних витрат. Структура витрат бюджетів України.

Класифікаційні ознаки державних витрат та їх характеристика. Поточні видатки і видатки розвитку. Функціональна класифікація.

Функціонування інструменту “державних витрат” на різних стадіях економічного розвитку. Зміна попиту та пропозиції, ринкової кон’юнктури за допомогою державних витрат.

Державні закупівлі у складі державних витрат. Механізм їх функціонування. Поняття державних контрактів та державних замовлень. Тендери, їх сутність та порядок проведення. Їх роль у виконанні фіскальних завдань держави та ринковому регулюванні. Ефективність державних закупівель.

Економічний зміст трансферних платежів. Види трансфертів. Порівняльна характеристика функціонування трансфертних платежів в системі інструментів фіскальної політики.

Трансфертні платежі в бюджетній системі України. Трансфертне регулювання бюджетів.

Змістовий модуль 2

Тема 5. Оподаткування як основа фіскальної політики

Поняття фіскального вибору. Види системних підходів стосовно обґрунтування фіскального вибору. Представники системних підходів. Фіскальний вибір в сучасній ринковій економіці.

Система критеріїв фіскальної політики. Зміст критеріїв. Критерій фіскальної достатності, економічної ефективності, соціальної справедливості. Оптимізація державних рішень за допомогою системи критеріїв. Стабільність та гнучкість фіскальної політики.

Наукові принципи побудови податкової системи. Принцип платоспроможності. Прогресивна та пропорційна шкала оподаткування. Ціни по Ліндалю. Адміністративна зручність. Горизонтальна та вертикальна рівність в оподаткуванні. Діаграма Лоренца та коефіцієнт Джінні. Визначення визначальної бази. Планування видатків та доходів бюджетів. Етапи здійснення

Політика оптимального оподаткування. Крива Лаффера. Ухилення від оподаткування та проблема тіньової економіки. Проблеми та можливості оптимізації податкових надходжень та суспільних благ.

Прагматика взаємозалежності оподаткування та фіскальної політики. Диспропорції взаємозалежності. Тенденції економічного зростання: запланований та реальний стан. Взаємозалежність між доходами громадян та загальнодержавним економічним зростанням. Проблеми адміністрування податку на додану вартість в Україні. Диспропорції у формуванні загального та спеціального фондів бюджетів. Номінальна та реальна дефіцитність бюджетів України. Прагматика функціонального фінансування бюджетних призначень: проблеми та можливості

оптимізації.

Тема 6. Податки і податкове регулювання економіки

Зміст категорії податків і їх соціально-економічна роль. Характеристика видів податкових платежів. Функції податків. Основні елементи податку. Класифікаційні ознаки податків і їх обґрунтування. Вплив податків на ринкову кон'юнктуру, попит та пропозицію.

Податкова система України. Ланки податкової системи. Платники податків, види, соціальний стан. Права та обов'язки платників податків. Органи державного управління - учасники фіскального процесу.

Контролюючі органи, їх види. Сфера дії контролюючих органів. Система оподаткування України. Принципи побудови системи оподаткування. Загальнодержавні та місцеві податки і податкові платежі. Правове забезпечення роботи з їх адміністрування.

Характеристика податків та зборів України. Прямі податки. Непрямі податки

Прагматика вітчизняного податкового регулювання.

Оптимізаційні моделі трансформації податкового регулювання та збалансування фіскальної та розподільчо-регулюючої функцій податків.

Тема 7. Проблемні аспекти функціонування фіскальної політики

Лаги функціонування фіскальної політики. Лаг розпізнавання, адміністративний лаг та лаг функціонування.

Політичні проблеми при проведенні фіскальної політики. Політичні позиції стосовно інструменту податків. Політичні тенденції у сфері формування та фінансування державних витрат та трансфертних платежів. Вплив політичного фактору на різних стадіях економічного розвитку. Ефект витіснення при використанні інструментів фіскальної політики.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Податки і фінансова політика»
денна/заочна форма навчання**

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Наукова парадигма фінансової політики	4/2	2/1	18/23	-
Тема 2. Фінансова політика як інститут держави	2/-	1/-	18/23	-
Тема 3. Напрямки і форми фінансової політики.	2 /2	2/1	18/23	-
Тема 4. Державні витрати та трансфертні платежі.	6/2	2/-	18/23	-
Змістовий модуль 2				
Тема 5. Оподаткування як основа фінансової політики	4/2	2/-	18/23	
Тема 6. Податки і податкове регулювання економіки.	4/4	2/2	18/24	-
Тема 7. Проблемні аспекти функціонування фінансової політики.	2/2	1/-	18/23	-
Змістовий модуль 2. Ректорська контрольна робота				
Курс дисципліни «Податки і фінансова політика»				
Змістовий модуль 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання				
				18
Разом	24/14	12/4	126/162	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1

Тема 1. Наукова парадигма фінансової політики

1. Соціально-економічний зміст фінансової політики.

1.1. Загальний зміст категорії “фінансова політика”.

1.2. Значення фінансової політики як різновиду державної політики.

1.3. Інструменти фінансової політики.

1.4. Види фінансової політики.

2. Класична та неокласична доктрини фінансового адміністрування.

- 2.1. Класична доктрина. Наукові погляди представників класицизму.
- 2.2. Маржиналістська фіскальна думка. Представники маржиналізму та їх наукові узагальнення.
3. Кейнсіанська теорія фіскального регулювання.
 - 3.1. Теорія фіскального адміністрування.
 - 3.2. Концепція ефективного попиту.
4. Сучасні тенденції фіскальної науки.
 - 4.1. Неоконсерватизм, його розвиток; сучасні погляди у фіскальній науці.
 - 4.2. Монетаристська економічна школа.
 - 4.3. Особливості кругообігу фінансових ресурсів в державі.
5. Основи та особливості фіскальної політики в Україні.
 - 5.1. Значення ефективною фіскальної політики для вітчизняної економіки.
 - 5.2. Фіскальна політика у сфері формування доходів держави.
 - 5.3. Фіскальна політика розподілу фінансових ресурсів держави.

Тема 2. Фіскальна політика як інститут держави

1. Психологічні аспекти фіскальної політики.
 - 1.1. Типи психологічної поведінки платників.
 - 1.2. Роль фіскальної соціології у взаємовідносинах громадян з державою.
2. Регіональна фіскальна політика.
 - 2.1. Основні ознаки регіональної фіскальної політики.
 - 2.2. Особливості прийняття фіскальних рішень у вільних економічних зонах.
3. Ефективність фіскальної політики.
 - 3.1. Рівні ефективності.
 - 3.2. Основні показники оцінки ефективності фіскальної політики.

Практичне заняття 2

Тема 3. Напрямки і форми фіскальної політики

1. Дискреційна фіскальна політика.
2. Форми фіскальної політики. Види дискреційної фіскальної політики.
3. Політика уряду на різних стадіях економічного циклу. Поняття “цільової функції” при здійсненні дискреційної фіскальної політики
4. Недискреційна фіскальна політика та вмонтовані стабілізатори.
5. Автоматична політика. Вмонтовані стабілізатори, їх види.
6. Податки у ролі вмонтованих стабілізаторів. Види трансфертів, державних витрат – вмонтованих стабілізаторів.

Практичне заняття 3

Тема 4. Державні витрати та трансфертні платежі

1. Соціально-економічний зміст державних витрат.
2. Поняття суспільних благ. Проблема “безбілетного пасажира”.
3. Структура витрат бюджетів України. Порівняльна характеристика витрат держави та бюджетних витрат.
4. Класифікація державних витрат.

- Класифікаційні ознаки державних витрат та їх характеристика.
- Поточні видатки і видатки розвитку.
- Роль державних витрат у регулюванні економіки.
- Державні витрати на різних стадіях економічного розвитку.
- Зміна ринкової кон'юнктури за допомогою державних витрат.
- Державні закупівлі та їх економічна ефективність.
- Механізм функціонування державних закупівель. Поняття державних контрактів та державних замовлень.
- Тендери, їх сутність та порядок проведення.
- Трансфертні платежі.
- Економічний зміст трансферних платежів. Види трансфертів.
- Дотація та субвенція, основні умови їх надання.
- Трансфертне регулювання бюджетів.

Практичне заняття 4

Тема 5. Оподаткування як основа фіскальної політики

- Теоретично-організаційні аспекти обґрунтування фіскального вибору.
- Види системних підходів стосовно обґрунтування фіскального вибору. Представники системних підходів.
- Фіскальний вибір в сучасній ринковій економіці.
- Критерії проведення фіскальної політики.
- Система критеріїв фіскальної політики.
- Стабільність та гнучкість фіскальної політики.
- Наукові принципи побудови податкової системи.
- Принцип платоспроможності. Ціни по Ліндалю. Крива Лаффера та політика оптимального оподаткування.
- Проблеми та можливості оптимізації податкових надходжень та суспільних благ.
- Оподаткування і фіскальна політика: прагматика взаємозалежності.

Практичне заняття 5

ТЕМА 6. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

- Податки як інструмент фіскальної політики.
- Зміст категорії податків і їх соціально-економічна роль. Характеристика видів податкових платежів.
- Функції податків. Основні елементи податку.
- Класифікаційні ознаки податків і їх обґрунтування.
- Вплив податків на ринкову кон'юнктуру, попит та пропозицію.
- Податкова система України. Її структура та взаємозв'язок між ланками.
- Платники податків, їх роль у формуванні фінансової бази держави.
- Органи державного управління – учасники фіскального процесу. Верховна Рада України – законодавчий орган держави. Роль Кабінету Міністрів України та інституту президентства у оперативному фіскальному регулюванні. Органи уповноважені здійснювати контроль у сфері податків. Інші органи державної влади.
- Система оподаткування України. Характеристика основних загальнодержавних податків. Місцеві податки в Україні та їх роль у

наповненні місцевих бюджетів.

10. Прагматика вітчизняного податкового регулювання. Трансформація податкового регулювання задля збалансування фіскальної та розподільчо-регулюючої функції податків.

Практичне заняття 6

Тема 7. Проблемні аспекти функціонування фіскальної політики

1. Практична проблематика формування та здійснення фіскальної політики.

2. Характеристика основних перепон (проблем) реалізації фіскальної політики. Лаги функціонування фіскальної політики.

3. Політичний вплив на напрямки реалізації фіскальної політики.

4. Ефект витіснення при використанні інструментів фіскальної політики. Ефект чистого експорту.

5. Вплив фіскального регулювання на заощадження та інвестиції, ризик та стимули до праці.

6. Взаємозв'язок фіскальної політики з державним боргом та дефіцитом бюджетів.

7. Дефіцити бюджетів та державний борг: суть та залежність від фіскальної політики.

8. Види дефіцитів та їх характеристика.

9. Наслідки існування дефіцитів бюджетів.

6. Тематика самостійної роботи студентів –126/162 год.

1. Наукова парадигма соціально-економічного змісту фіскальної політики.

2. Інструменти фіскальної політики та їх роль у досягненні загальнодержавних завдань.

3. Еволюція фіскальної політики: зарубіжний та вітчизняний аспект.

4. Особливості реалізації фіскальної політики у реаліях сьогодення.

5. Диференціація поглядів наукових шкіл стосовно методології та напрямків реалізації фіскальної політики держави.

6. Психологія поведінки у суспільстві в умовах існування фіску.

7. Еволюція поведінки індивіда при сплаті податків.

8. Регіональна фіскальна політика: необхідність та соціально-економічна роль.

9. Роль регіонів у виконанні загальнодержавних завдань фіскальної політики.

10. Механізми оцінки ефективності та важливості реалізації фіскальної політики.

11. Дефляційна та рефляційна політики: сутність, умови та напрямки застосування.

12. Можливості використання стимулюючої дискреційної політики в вітчизняних умовах.

13. Політика автоматичних стабілізаторів.

14. Порівняльний аналіз використання автоматичних стабілізаторів у вітчизняній та зарубіжній практиці.

15. Можливості використання податкових стабілізаторів та трансфертних стабілізаторів в українській економіці.

16. Еволюція державних витрат у світовому господарстві.
17. Роль державних витрат як інструменту фіскальної політики України.
18. Державні закупки як важлива складова державних витрат.
19. Зарубіжний контекст політики трансфертного регулювання.
20. Еволюція та аналіз трансфертного регулювання в Україні.
21. Наукове обґрунтування проблеми фіскального вибору.
22. Оцінка вітчизняного використання критеріїв фіскальної політики.
23. Платоспроможність в Україні як фактор соціально-економічного добробуту.
24. Тіньова економіка та її оцінка з позиції вітчизняних реалій.
25. Оподаткування в Україні: тенденції та проблеми розвитку.
26. Платники податків та їх роль у виконанні загальнодержавних функцій.
27. Органи державної влади – учасники фіскального процесу.
28. Моделі керівництва фіскальним процесом на прикладі фіскальних органів зарубіжних країн.
29. Основні контролюючі органи у зарубіжних країнах: функції, обов'язки, повноваження та завдання.
30. Податки як важливий інструмент фіскального регулювання: умови застосування та результати впливу на економіку та суспільство.
31. Проблеми використання інструментів фіскальної політики в Україні.
32. Особливості політичного впливу на фіскальні рішення в Україні.
33. Проблематика реалізації фіскальної політики у наукових поглядах та працях.
34. Основні позиції взаємодії державного боргу та фіскальної політики.
35. Дефіцити бюджетів та наслідки їх існування.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Податки і фіскальна політика» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку практичних ситуацій та завдань.

ІНДЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Податки і фіскальна політика». ІНДЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання ІНДЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації, самостійна та індивідуальна робота.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Податки і фіскальна політика» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування та тестування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання індивідуальної роботи студента;
- підсумковий письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
10 %	30%	20%	40%	100%
тиждень (6)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок.

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1 - 7
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-7

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№ п/п	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу „Податки і фінансова політика ” для слухачів центру підготовки магістрів денної та заочної форми навчання Тернопіль, ТНЕУ, 2008.- 40с.	100

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України. – Урядовий кур'єр. – 25.07.2001р. - №131.
2. Закон України “Про систему оподаткування”. / №1251 – XII dsl від 25.06.91. – Податкове законодавство України. – К.: Парламентське видавництво, 1998
3. Закон України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”./№2181-III від 21.12.00. – Все про бухгалтерський облік.-№16 від 21.02.01.
4. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті. (Теоретична концептуалізації і наукова проблематика державних фінансів). – Львів: каменяр, 2000. – 303 с.
5. Базилевич В.Д. Баластрин Л.О. Макроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: Четверта хвиля, 1997.
6. Буряковський В.В. та ін. Податки: Учебний посібник. – Дніпропетровськ: Пороги, 1998.- 611 с.
7. Буряковський В.В., Кармазин В.Я., Каламбет С.В. Фінанси підприємств: Учебний посібник / Під. ред. В.В. Буряковського. – Дніпропетровськ: Пороги, 1998.-246 с.
8. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономіка: Учебник / Общая редакция Л.С. Тарасовича. Изд 2-е, пере раб и доп. СПб: Изд-во СПбГУЭФ, 1997.
9. Данилов О.О., Фліссак Н.П. Податкова система та шляхи її реформування: Навчальний посібник. – К.: Парламентське видавництво, 2001р. – 216 с.
10. Держава-податки-бізнес / Під ред. В.Л.Андрущенко, В.М.Федосова, В.М.Суторміної.-К: Либідь.1992.
11. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. -К.: Наукова думка, 1999.
12. Кемпбелл Р. Макконелл, Стенлі Л.Брю. Макроекономіка: аналітична економія. Принципи, проблеми, політика. Пер. з англійської. Львів, Просвіта, 1997.
13. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України. -К.: Знання, 1999.
14. Савченко А., Пухтасвич Г., Тітьонка О. Макроекономіка. К.: Либідь, 1999.
15. Фінанси підприємств /За ред. Поддєрьогіна А.М. - К.: КНЕУ, 2000. – 460с.
16. Чорний М.П. Фіскальне адміністрування: навчальний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2002. – 172с.
17. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України. - К.: НІОС, 2000. – 400с.
18. Mabry R., Ulbrich H. Introduction to economic principles. – New York: McGraw – Hill Company, 1989.
19. McConnel C., Brue S.I. Economics: Principles, problems, and policies. – 11th ed. – New York: McGraw – Hill Publishing Company, 1990.
20. Samuelson P.A., Nordhause W.D. Macroeconomics. – 13th ed. – New York: McGraw – Hill Company, 1989.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «МОНІТОРИНГ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ»

Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики

Укладач:
О.М. Десятнюк, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики

1. Опис дисципліни "Моніторинг податкових ризиків"

Дисципліна - Моніторинг податкових ризиків	Напрямок підготовки, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напрямок підготовки 0501 „Економіка і підприємництво”	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором навчального закладу
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна - 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 2-3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 год. Заочна – 14 год. Практичні заняття: Денна – 12 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота: Денна – 126 год. Заочна – 162 год. Індивідуальна робота (ІНДЗ) – 18 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання 1 семестр - 15 год., з них аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Моніторинг податкових ризиків"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань з теоретичних та методологічних основ моніторингу податкових ризиків, які вироблені фіскальною наукою, і засвоєння навиків практичної роботи у сфері оподаткування як платників податків, так і працівників органів Державної податкової служби України. Дана дисципліна відноситься до наук, які формують фаховий світогляд майбутніх економістів. Курс «Моніторинг податкових ризиків» охоплює теоретичні основи формування категорії податкових ризиків,

методологічні напрямки роботи, функції та завдання органів Державної податкової служби з моніторингу податкових ризиків тощо. Названий курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі управління та оподаткування.

Головним завданням курсу «Моніторинг податкових ризиків» є вивчення студентами методологічних та методичних основ моніторингу податкових ризиків, а також принципів організації діяльності податкової роботи в галузі контролю за виконанням платниками податків податкового законодавства.

Вивчення курсу «Моніторинг податкових ризиків» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсів «Основи оподаткування», «Податкова система», «Фіскальне адміністрування» та цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу «Моніторинг податкових ризиків» студенти повинні:

- засвоїти теоретичні основи формування теорії податкових ризиків;
- оволодіти організаційними основами моніторингу податкових ризиків та управління ними;
- вивчити основні етапи роботи з податковими ризиками;
- засвоїти методи усунення податкових ризиків та їх попередження;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із головними організаційними та методичними питаннями моніторингу податкових ризиків, світовим досвідом та сучасним станом протидії податковим ризикам в Україні.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань методології моніторингу податкових ризиків, звертаючи головну увагу на основи і причини його проведення та необхідність використання в практичній фаховій діяльності;
- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу «Моніторинг податкових ризиків».

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички моніторингу податкових ризиків з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти методику та техніку визначення податкових ризиків для всебічного аналізу та визначення методів їх усунення;

- навчитися використовувати результати проведеного моніторингу податкових ризиків в практичній управлінській діяльності;
- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни «Моніторинг податкових ризиків»

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи формування категорії податкових ризиків та їх моніторингу

Тема 1. Концептуальні основи формування теорії ризику

Поняття ризику в економічній теорії та практиці. Фактори, які лежать в основі категорії «ризик». Методологічні аспекти ризикології. Класифікація ризиків.

Тема 2. Об'єктивна немінучість та основи моніторингу податкових ризиків

Сутність та мета моніторингу податкових ризиків. Співвідношення податкових ризиків і фіску. Основні причини та можливості виникнення податкових ризиків. Напрями та категорії ухилення від оподаткування.

Тема 3. Управління податковими ризиками

Зміст управління ризиками. Системний підхід до управління податковими ризиками. Фактори та принципи системи управління податковими ризиками. Процес управління податковими ризиками.

Змістовий модуль 2.

Моніторинг податкових ризиків: організація та методика

Тема 4. Організація та методика визначення податкових ризиків

Вихідні поняття, що використовуються в характеристиці податкових ризиків. Основні способи і типи ухилень від сплати податків. Види фіскальних податкових ризиків. Організаційні аспекти визначення податкових ризиків. Основні етапи опрацювання інформації. Взаємодія органів ДПС при організації моніторингу податкових ризиків.

Тема 5. Основні етапи роботи з податковими ризиками

Механізм створення податкових ризиків. Супроводження податкових ризиків. Порядок затвердження податкових ризиків. Картка податкового ризику: порядок заповнення і ведення.

Аналіз результатів дії податкових ризиків.

Тема 6. Порядок розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводження

Основи розподілу платників податків. Методика визначення категорії уваги до платника податків. Поняття "категорія уваги до платника податків". Порядок визначення категорії уваги до СГД, який веде регулярну господарську діяльність більше 1-го року.. Порядок визначення

категорії уваги до платника податків, який веде господарську діяльність до 1-го року. Методика зміни категорії уваги до платника податків. Супроводження платників податків відповідно до категорії уваги. Порядок визначення категорії уваги до податкової декларації з ПДВ. Оцінювання декларацій. Порядок супроводження декларацій з ПДВ за категоріями уваги. Особливості оцінювання великих підприємств.

Тема 7. Ризики в системі податкового аудиту

Податковий аудит в умовах законодавчого поля. Основи організації кабінетного аудиту. Принципи формування інтегрованого образу клієнта. Схема дії системи „Кабінетний аудит” та процедури визначення кабінетних ризиків. Технологія проведення електронної перевірки. Процедури визначення кабінетних ризиків в процесі кабінетного аудиту. Отримання зовнішньої інформації. Процедури аналізу. Аудиторський ризик як складова частина теорії і практики аудиту. Побудова моделі аудиторського ризику.

Тема 8. Методи усунення податкових ризиків

Організаційні аспекти усунення податкових ризиків. Організація роботи з новоствореними підприємствами. Побудова взаємовідносин фахівців ДПС із сумлінними клієнтами. Етапи роботи з платниками податків помірною та високою ризику. Діяльність податкової служби щодо клієнтів високого ризику з ознаками шахрайства. Схема застосування податкових ризиків.

Тема 9. Формування оптимальної моделі попередження та протидії ризикам

Оптимізація антиризикової діяльності – передумова її ефективності. Обґрунтування вибору оптимальних варіантів антиризикових заходів. Система антиризикових заходів. Оптимальне оподаткування - основна форма захисту від податкових ризиків. Розробка стандартної методики оцінки податкового навантаження на доходи суб'єкта господарювання. Підвищення ролі податків в економічній стратегії держави. Трансформація методів роботи з платниками податків як пріоритетне завдання модернізації ДПС України.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Моніторинг податкових ризиків»
денна/заочна форма навчання**

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування категорії податкових ризиків та їх моніторингу				
Тема 1. Концептуальні основи формування теорії ризику.	2 / 1	1 / -	14 / 18	2
Тема 2. Об'єктивна неминучість та основи моніторингу податкових ризиків.	2 / 1	1 / -	14 / 18	2
Тема 3. Управління податковими ризиками.	2 / 2	1 / 1	14 / 18	2
Змістовий модуль 2. Моніторинг податкових ризиків: організація та методика				
Тема 4. Організація та методика визначення податкових ризиків.	2 / 2	1 / -	14 / 18	2
Тема 5. Основні етапи роботи з податковими ризиками.	4 / 2	2 / 1	14 / 18	2
Тема 6. Порядок розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводження.	4 / 2	2 / 1	14 / 18	2
Тема 7. Ризики в системі податкового аудиту.	4 / 2	2 / -	14 / 18	2
Тема 8. Методи усунення податкових ризиків.	2 / 1	1 / 1	14 / 18	2
Тема 9. Формування оптимальної моделі попередження та протидії ризикам.	2 / 1	1 / -	14 / 18	2
Разом	24 / 14	12 / 4	126 / 162	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1

Тема 1. Концептуальні основи формування теорії ризику

Тема II. Об'єктивна неминучість та основи моніторингу податкових ризиків

1. Соціальна і економічна сутність ризиків.
2. Фактори, що лежать в основі категорії “ризик”.
3. Методологічні аспекти ризикології.
4. Класифікація ризиків.
5. Сутність та мета моніторингу податкових ризиків.
6. Співвідношення податкових ризиків і фіску.
7. Основні причини та можливості виникнення податкових ризиків.
8. Напрями та категорії ухилення від оподаткування.

Практичне заняття 2

Тема 3. Управління податковими ризиками.

Тема 4. Організація та методика визначення податкових ризиків.

1. Зміст управління ризиком.
2. Зовнішні і внутрішні фактори управління ризиками.
3. Блок-схема процесу управління ризиками.
4. Системний підхід до управління податковими ризиками.
5. Основні принципи управління ризиками.
6. Елементи системи управління ризиками.
7. Вихідні поняття, що використовуються у характеристиці податкових ризиків.
8. Основні способи і типи ухилень від сплати податків.
9. Види фіскальних податкових ризиків: в залежності від виду діяльності; від об'єктивних і суб'єктивних факторів; від внутрішніх обставин і подій.
10. Організаційні аспекти визначення податкових ризиків.
11. Основні етапи опрацювання інформації.
12. Взаємодія органів ДПС при організації моніторингу податкових ризиків.

Практичне заняття 3

Тема 5. Основні етапи роботи з податковими ризиками

1. Створення податкових ризиків та їх супроводження.
2. Порядок затвердження податкових ризиків.
3. Методика опису податкових ризиків.
4. Порядок заповнення і ведення Картки податкового ризику.
5. Аналіз результатів дії податкових ризиків.
6. Визначення важливості податкових ризиків та їх оцінка.
7. Рішення задач та заповнення карток податкових ризиків.

Практичне заняття 4

Тема 6. Порядок розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводження

1. Основи розподілу платників податків.
2. Методика визначення категорії уваги до платника податків.
3. Поняття "категорія уваги до платника податків".
4. Порядок визначення категорії уваги до СГД, який веде регулярну господарську діяльність більше 1-го року.
5. Порядок визначення категорії уваги до платника податків, який веде господарську діяльність до 1-го року.
6. Методика зміни категорії уваги до платника податків.
7. Супроводження платників податків відповідно до категорії уваги.
8. Порядок визначення категорії уваги до податкової декларації з ПДВ.
9. Оцінювання декларацій.
10. Порядок супроводження декларацій з ПДВ за категоріями уваги.
11. Особливості оцінювання великих підприємств.

Практичне заняття 5

Тема 7. Ризики в системі податкового аудиту.

1. Податковий аудит в умовах законодавчого поля.
2. Основи організації кабінетного аудиту.
3. Принципи формування інтегрованого образу клієнта.
4. Схема дії системи „Кабінетний аудит” та процедури визначення кабінетних ризиків:
5. технологія проведення електронної перевірки.
6. процедури визначення кабінетних ризиків в процесі кабінетного аудиту.
7. отримання зовнішньої інформації.
8. процедури аналізу.
9. Аудиторський ризик як складова частина теорії і практики аудиту.
10. Побудова моделі аудиторського ризику.

Практичне заняття 6

Тема 8. Методи усунення податкових ризиків.

Тема 9. Формування оптимальної моделі попередження та протидії ризикам.

1. Організаційні аспекти усунення податкових ризиків.
2. Організація роботи з новоствореними підприємствами.
3. Побудова взаємовідносин фахівців ДПС із сумлінними клієнтами.
4. Етапи роботи з платниками податків помірного та високого ризику.
5. Діяльність податкової служби щодо клієнтів високого ризику з ознаками шахрайства.
6. Схема застосування податкових ризиків.
7. Оптимізація антиризикової діяльності – передумова її ефективності.
8. Обґрунтування вибору оптимальних варіантів антиризикових заходів.
9. Система антиризикових заходів.

6. Тематика самостійної роботи студентів –126/162 год.

1. Економічна категорія „ризик”: зміст, значення і роль у формуванні фінансової науки.
2. Соціальні та економічні основи формування категорії „ризик”.
3. Значення і місце ризиків у формуванні податкової політики держави.
4. Податкові ризики: зміст, значення та мета дослідження.
5. Об’єктивна неминучість та завдання моніторингу податкових ризиків.
6. Моніторинг податкових ризиків: зміст, завдання та основи проведення.
7. Співвідношення податкових ризиків та фіску.
8. Управління податковими ризиками: зміст та основи організації.
9. Фактори та принципи системи управління податковими ризиками.
10. Напрями та категорії ухилення від оподаткування.
11. Причини та наслідки виникнення податкових ризиків.
12. Визначення податкових ризиків: організаційні та методичні аспекти.
13. Значення інформації для моніторингу податкових ризиків.
14. Податкові ризики у світовій фіскальній практиці.
15. Опис податкових ризиків.
16. Важливість податкових ризиків та їх оцінка.
17. Аналіз результатів дії податкових ризиків.
18. Мотиваційна характеристика клієнта та порядок її визначення.
19. Порядок розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводження.
20. Етапи роботи працівників ДПС з найбільш ризиковими клієнтами.
21. Методи усунення податкових ризиків у світовій практиці.
22. Місце ризиків в системі податкового аудиту.
23. Кабінетний ризик: зміст та основи організації.
24. Види та порядок проведення податкових перевірок.
25. Аудиторський ризик як складова теорії та практики аудиту.
26. Основні напрями попередження податкових ризиків.
27. Система актиризованих заходів в державі.
28. Протидія податковим ризикам: вітчизняна практика та світовий досвід.
29. Відповідальність за порушення податкового законодавства: вітчизняна та зарубіжна практика.
30. Зарубіжний досвід проведення моніторингу податкових ризиків.
31. Еволюція моніторингу податкових ризиків у вітчизняній та світовій фіскальній практиці.
32. Податкові ризики в системі оподаткування бізнесу.
33. Податкові ризики у сфері прямого особистого оподаткування.
34. Податкові ризики в системі непрямого оподаткування.
35. Проблема подвійного оподаткування в міжнародному бізнесі.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Моніторинг податкових ризиків» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку податкових ризиків в Картці податкового ризику за встановленою формою.

ІНДЗ охоплює усі теми дисципліни «Моніторинг податкових ризиків». Метою виконання ІНДЗ є оволодіння навичками формування бази податкових ризиків та роботи з ними. ІНДЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання ІНДЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації, самостійна та індивідуальна робота.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Моніторинг податкових ризиків» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Моніторинг податкових ризиків» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
10 %	25%	25%	40%	100%
тиждень (7)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1 – 9
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	2 – 5
3.	Картка податкового ризику	5

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№ п/п	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу „Моніторинг податкових ризиків” для слухачів центру підготовки магістрів денної та заочної форми навчання Тернопіль, ТАНГ, 2004, 40с.	100
2.	Методичні рекомендації по моніторингу податкових ризиків. / Затв. Наказом ДПА України від 23.10.2001р., №428.	10
3.	Методичні рекомендації з організації кабінетного аудиту (для юридичних осіб). Затверджені наказом ДПА України від 25.11.2002р., №567	10
4.	Практикум з дисципліни «Моніторинг податкових ризиків» для студентів денної та заочної форми навчання / Укладачі: А. І. Крисоватий, О.М. Десятнюк, Б.О.Галин. – Тернопіль : ТНЕУ, 2007. – 63 с.	100

Рекомендована література

1. Афонін О. Методологія відбору платників податків для документальних перевірок з використанням методів багатовимірного статистичного аналізу / О. Афонін, С. Онишко та ін. // *Финансовые риски*. – 2005. - № 3 (40). – С.91-98.
2. Виконання управління ризиком : управління та покращення виконання податкових вимог : довід. ОЕСР / ДПА України. – К. : ДПАУ, 2004. – 71 с.
3. Вітлінський В. В. Джерела і види податкових ризиків, їх взаємозв'язок / В. В. Вітлінський, О. М. Тимченко // *Фінанси України*. – 2007. – № 3. – С.132 – 139.
4. Вишне夫斯基 В. П. Уход от уплаты налогов : теория и практика : моногр. / В. П. Вишне夫斯基, А. С. Веткин ; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2003. – 228 с.
5. Гранатуров В. М. Податковий ризик держави: визначення та класифікація / В. М. Гранатуров, І. Б. Ясенова // *Фінанси України*. – 2007. – № 10 – С. 86 – 95.
6. Десятнюк О.М. Моніторинг податкових ризиків. Навчальний посібник. - Тернопіль: „Воля”, 2005.- 216с.
7. Десятнюк О.М. Моніторинг податкових ризиків: теорія та практика : моногр. / О.М.Десятнюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2009. – 312с.
8. Десятнюк О.М. Аксиологія ризикованості сфери оподаткування // *Фінанси України*. – 2009. - №2. – с.51-59.
9. Іванов Ю. Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект : моногр. / Ю. Б. Іванов, О. Л. Єськов. – Харків. : ВД ІНДЖЕК, 2007. – 328 с.
10. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні доміанти та практика реалізації податкової політики в Україні : моногр. / А. І. Крисоватий. – Тернопіль : Карт-бланш, 2005. – 371 с.

Додаткова література

1. Вишневский В. П. Уход от уплаты налогов: теория и практика: монография / В. П. Вишневский, А. С. Веткин – Донецк : НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти, 2003. – 228 с.
2. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія / В.В.Вітлінський, Г.І. Великоіваненко. – К: КНЕУ, 2004. – 480 с.
3. Гнатишина Н. Дослідження основних теорій виникнення ризику [Електронний ресурс] / Н. Гнатишина, Д. Равлюк, О. Сименчук. – Режим доступу : <http://intkonf.org/gnatishina-nd-ravlyuk-d-simenchuk-odoslidzhennya-osnovnih-teoriy-viniknennya-riziku/>.
4. Данілов О.Д. Податкова служба та вдосконалення її діяльності: монограф. / О.Д. Данілов. – Ірпінь: Нац.ак.ДПС України, 2005. – 152с.
5. Десятнюк О.М. Управління податковими ризиками – нова парадигма розбудови податкової системи України // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» №606, - 2007. – 475с. (с.355-361).
6. Десятнюк О.М. Джерела податкових ризиків та теоретико-методологічний інструментарій їх дослідження // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – Випуск 1. – 2009. – с.81 – 95.
7. Дедекаєв В., Несторенко Г. Моніторинг ухилення від сплати податків.// Податковий вісник. – Ірпінь, 2003.
8. Налогообложение: теории, проблемы, решения / [В.П. Вишневский, А.С. Веткин, Е.Н. Вишневская и др.] ; под общ. ред. В.П. Вишневого. – Донецк : ДонНТУ, ИЭП НАН Украины, 2006. – 504 с.
9. Процес управління ризиками в Швеції // Mission Report 1В-21 - 26-30 Mar 2007 - Аппех UA. – 8 с.
10. Скрипник А.В. Фактори ризику виконання планових показників бюджету України / А.В. Скрипник // Фінанси України. – 2008. - № 6. – с.31-44

**РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Затверджено
кафедрою податків і фіскальної
політики

Укладач:
О.Ю.Сидорович, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики

1. Опис дисципліни “Методологія наукових досліджень”

Дисципліна – Методологія наукових досліджень	Напря́м, спеціалі́зність, осві́тньо- кваліфіка́ційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 5	Напря́м підготовки 0501 «Економіка підприємництва»	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором навчального закладу
Кількість залікових модулів - 3	Спеціалі́зність 8.050114 «оподаткування»	Рік підготовки : Денна – 1 Заочна –1 Семестр: Денна – 1 Заочна –2-3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 Заочна – 12 Практичні заняття : Денна – 12 Заочна – 4
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота : Денна – 126 Заочна – 164 Індивідуальна робота (ІНДЗ)-18год.
Тижневих годин: Денна форма навчання: 1 семестр – 15 год. з них аудиторних -3 год.		Вид підсумкового контролю- ДФН - залік ЗФН - залік

2. Мета й завдання вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Перехід до ринкової економіки вимагає певних змін у підготовці економістів у вищих учбових закладах. Крім теоретичних та практичних знань важливе місце відводиться навикам науково –дослідної роботи. Таке положення особливо відноситься до спеціалістів у царині оподаткування, які повинні засвоїти теоретично –практичні аспекти методології наукових досліджень.

Курс “Методологія наукових досліджень” відноситься до дисциплін, що викладаються за вибором навчального закладу і передбачає послідовне та систематизоване вивчення даної дисципліни, знання якої необхідні для теоретичної та практичної спеціалістів з спеціальності “Оподаткування”. Він базується на отриманих знаннях з таких курсів: “Фінанси”, “Фінансове право”, “Податкова система”, “Фіскальне адміністрування” та інших.

Метою даного курсу є формування у студентів, майбутніх працівників податкових органів, уявлення про організаційні аспекти науково-дослідної роботи та їх прояв на всіх стадіях фіскальних процесів, про характер взаємозв'язку теорії і практики.

В структуру курсу включено два основних блоки питань. Перший стосується дослідження структури організації науково-дослідної роботи студентів та методики виконання наукових досліджень, другий блок спрямований на дослідження інформаційно –аналітичного забезпечення наукових досліджень, систематизації їх результатів та ефективності від їх впровадження на практиці.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу:

— Ознайомлення слухачів з сучасними зарубіжними та вітчизняними теоретичними концепціями, а також з історичними етапами їх становлення, значенням та роллю наукових досліджень в житті суспільства;

— Формування уявлення про механізми наукового дослідження економічних процесів на макро-, мікро-, мезо- та метарівнях;

— Ознайомлення з методикою виконання наукових досліджень в економіці;

— Формування науково орієнтованого світогляду, розуміння соціальних та економічних наслідків впровадження результатів наукових досліджень на практиці.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із організаційними аспектами науково-дослідної роботи та методикою виконання наукових досліджень економічного характеру.

Мета проведення лекцій полягає у:

— викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом теоретичних аспектів методики наукового пізнання для проведення науково-дослідної роботи;

— сформувані у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу “Методологія наукових досліджень”.

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички соціального, економічного аналізу з метою їх використання в практичній діяльності працівників контролюючих органів.

Завдання проведення практичних занять:

— навчитися використовувати теоретичні концепції в процесі наукового пошуку при здійсненні аналізу соціальних та економічних процесів, що відбуваються в суспільстві з метою подальшого їх застосування у практичній діяльності;

— глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях;

— сформувані у студентів здійснювати науковий пошук з систематизацією результатів діяльності та оцінки ефективності їх впровадження на практиці.

3. Програма дисципліни “Методологія наукових досліджень”

Змістовий модуль 1.

Історія становлення та розвиток науки. Науковий пошук

Тема 1. Методологія науки

Історичні етапи розвитку науки. Теоретичні концепції. Концепція логічного позитивізму. Теорія наукових революцій. Історична модель розвитку наукового знання. Поняття наукового закону. Філософське осмислення теоретичних концепцій.

Тема 2. Організаційні аспекти науково-дослідної роботи

Суть, зміст, значення та роль наукових досліджень в житті суспільства. Завдання наукових досліджень у підготовці економістів та фахівців з питань оподаткування. Поняття, зміст та функції науки. Види та форми науково-дослідної роботи студентів. Планування, облік і контроль науково-дослідної роботи студентів.

Тема 3. Методи наукового дослідження та їх класифікація

Поняття об'єкта наукового дослідження. Класифікація об'єктів наукового дослідження. Об'єкти наукового дослідження на макро-, мікро-, мезо- та мета рівнях. Предмет наукового дослідження та його визначення. Співвідношення між предметом та об'єктом наукових досліджень. Методи наукового дослідження та їх класифікація. Загальнонаукові та емпіричні методи наукових досліджень: загальна характеристика. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування, конкретизація, системний аналіз. Теоретичні методи: формалізація, гіпотетичний метод, аксіоматичний метод, метод створення нової теорії. Емпіричні прийоми у наукових дослідженнях: розрахунково-

аналітичні, документалістика, спостереження, експеримент, впровадження результатів у практичну діяльність. Поняття гіпотези у наукових дослідженнях. Способи виконання гіпотези: безпосередній та опосередкований. Структура доказу: теза, аргумент і форма.

Тема 4. Методика виконання наукових досліджень в економіці

Організація науково-дослідного процесу. Характеристика процесу наукового дослідження. Організаційна стадія наукового дослідження. Вивчення стану об'єкту дослідження. Конкретизація теми, попереднє визначення теоретичних основ розробки теми в економічних дослідженнях. Визначення теоретичних посилок теми, історії питання і сучасного стану проблеми. Збір, відбирання та обґрунтування гіпотез. Організаційно –методична підготовка та техніко-економічне обґрунтування. Формування плану дослідження теми. Вибір методики дослідження. Робочий план.

Тема 5. Організація науково-дослідного процесу

Основи наукової організації дослідного процесу. Основні принципи організації науково-дослідного процесу. Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності: організація та планування. Принципи організації праці у науковій діяльності: наступність, колективність, динамічність, мобільність, самоорганізація, творчий підхід. Плани дослідження: попередній, робочий, індивідуальний. Графік виконання роботи. Трудовий режим дослідника. Організація робочого місця дослідника.

Тема 6. Інформаційно –аналітичне забезпечення наукових досліджень

Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень: професійна інформаційна консультація, пізнавальність інформації, зміст інформаційного забезпечення. Робоча інформація, інформаційна пряма, інформаційна непряма, інформаційна опосередкована, нова інформація, релевантна інформація. Економічна інформація: класифікація і призначення у науково-дослідному процесі. Кодування економічної інформації. Фактографічна інформація та основні принципи її використання у науково-дослідному процесі. Носії інформації. Бібліографічно-бібліотечні джерела інформації.

Змістовий модуль 2.

Наукові дослідження, їх систематизація та ефективність реалізації

Тема 7. Систематизація результатів дослідження

Види систематизації результатів наукових досліджень. Реферат. Науковий реферат. Інформативний реферат. Наукова стаття: структура та методика підготовки. Монографія. Звіт про виконану науково –дослідну роботу. Дисертація. Опис джерел використаних у науковому дослідженні. Бібліографічний опис.

Тема 8. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність

Поняття необхідності впровадження результатів наукових досліджень. Види і форми документів про впровадження результатів наукових досліджень. Акт про впровадження результатів наукових досліджень:

структура, вимоги щодо складання та затвердження. Протоколи про впровадження результатів дослідження. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Поняття ефекту досліджень. Критерії ефективності наукових досліджень. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

4. Структура залікового кредиту дисципліни "Методологія наукових досліджень"

денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1.				
Історія становлення та розвиток науки. Науковий пошук				
Тема 1. Методологія науки	2/1	2/1	25/35	3/-
	4/2			
Тема 2. Організаційні аспекти науково-дослідної роботи	2/1			
Тема 3. Методи наукового дослідження та їх класифікація	4/2	2/-	25/35	4/-
Тема 4. методика виконання наукових досліджень в економіці	4/2	2/1	25/28	3/-
Тема 5. Організація науково-дослідного процесу	4/2			
Тема 6. Інформаційно – аналітичне забезпечення наукових досліджень	4/2	2/1	25/28	4/-
Змістовий модуль 2.				
Наукові дослідження, їх систематизація та ефективність реалізації				
Тема 7. Систематизація результатів дослідження	2/1	2/0,5	26/38	4/-
Тема 8. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність	2/1	2/0,5		
Разом	24/12	12/4	126/164	18

5. Тематика практичних занять

При підготовці до практичних занять студенти повинні прочитати конспекти лекцій, рекомендовану основну літературу і вибірково - додаткову літературу. Особливу увагу слід приділити питанням, винесеним для обговорення на семінарському занятті.

Практичне заняття №1

Тема 1. Методологія науки

Ключові поняття: наука; теорія; концепція; наукове знання; науковий закон; функції науки.

1. Історичні етапи розвитку науки.
2. Теоретичні концепції. Концепція логічного позитивізму.
3. Теорія наукових революцій. Історична модель розвитку наукового знання.
4. Поняття наукового закону.
5. Філософське осмислення теоретичних концепцій.

Тема 2. Організаційні аспекти науково-дослідної роботи

Ключові слова: наукові дослідження; зміст науки; функції науки; види науково – дослідної роботи; планування науково – дослідної роботи; облік і контроль науково – дослідної роботи.

1. Суть, зміст, значення та роль наукових досліджень в житті суспільства.
2. Завдання наукових досліджень у підготовці економістів та фахівців з питань оподаткування.
3. Поняття, зміст та функції науки.
4. Види та форми науково-дослідної роботи студентів.
5. Планування, облік і контроль науково-дослідної роботи студентів.

Практичне заняття №2

Тема 3. Методи наукового дослідження та їх класифікація

Ключові поняття: об'єкт наукового дослідження, теоретичні парадигми; макро-, мікро-, мезо- та мета рівні дослідження; аналіз; синтез; індукція; дедукція; аналогія; моделювання; абстрагування; конкретизація; системний аналіз; формалізація; гіпотетичний метод; аксіоматичний метод; метод створення нової теорії; гіпотеза; теза; аргумент; форма.

— Поняття об'єкта наукового дослідження. класифікація об'єктів наукового дослідження. Об'єкти наукового дослідження на макро-, мікро-, мезо- та мета рівнях.

— Предмет наукового дослідження та його визначення. Співвідношення між предметом та об'єктом наукових досліджень.

— Методи наукового дослідження та їх класифікація. Загальнонаукові та емпіричні методи наукових досліджень: загальна характеристика.

— Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія,

модельовання, абстрагування, конкретизація, системний аналіз.

— Теоретичні методи: формалізація, гіпотетичний метод, аксіоматичний метод, метод створення нової теорії.

— Емпіричні прийоми у наукових дослідженнях: розрахунково-аналітичні, документалістика, спостереження, експеримент, впровадження результатів у практичну діяльність.

— Поняття гіпотези у наукових дослідженнях. Способи виконання гіпотези: безпосередній та опосередкований.

— Структура доказу: теза, аргумент і форма.

Практичне заняття №3

Тема 4. методика виконання наукових досліджень в економіці

Ключові поняття: науково-дослідний процес; процес наукового дослідження; конкретизація теми; гіпотеза; обґрунтування гіпотези; методика дослідження; принципи організації праці; плани дослідження.

— Організація науково-дослідного процесу.

— Характеристика процесу наукового дослідження.

— Організаційна стадія наукового дослідження.

— Вивчення стану об'єкту дослідження.

— Конкретизація теми, попереднє визначення теоретичних основ розробки теми в економічних дослідженнях.

— Визначення теоретичних посилок теми, історії питання і сучасного стану проблеми. Збір, відбирання та обґрунтування гіпотез.

— Організаційно-методична підготовка та техніко-економічне обґрунтування. Формування плану дослідження теми.

— Вибір методики дослідження.

— Робочий план.

Тема 5. Організація науково-дослідного процесу

Ключові слова: дослідний процес; принципи організації праці; трудовий режим; трудове місце.

— Основи наукової організації дослідного процесу.

— Основні принципи організації науково-дослідного процесу.

— Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності: організація та планування.

— Принципи організації праці у науковій діяльності: наступність, колективність, динамічність, мобільність, самоорганізація, творчий підхід.

— Плани дослідження: попередній, робочий, індивідуальний.

— Графік виконання роботи.

— Трудовий режим дослідника.

— Організація робочого місця дослідника.

Практичне завдання 4

Тема 6. Інформаційно-аналітичне забезпечення наукових досліджень

Ключові поняття: інформаційне забезпечення наукових досліджень; професійна консультація; пізнавальність інформації; зміст інформаційного

забезпечення; робоча інформація; інформаційна пряма; інформаційна непряма; інформаційна опосередкована; нова інформація; релевантна інформація; кодування економічної інформації; фактографічна інформація; носії інформації.

— Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.

— Робоча інформація, інформаційна пряма, інформаційна непряма, інформаційна опосередкована, нова інформація, релевантна інформація.

— Економічна інформація: класифікація і призначення у науково-дослідному процесі.

— Кодування економічної інформації.

— Фактографічна інформація та основні принципи її використання у науково-дослідному процесі.

— Носії інформації. Бібліографічно-бібліотечні джерела інформації.

Практичне заняття №5

Тема 7. Систематизація результатів дослідження

Ключові поняття: систематизація результатів наукових досліджень; реферат; науковий реферат; інформативний реферат; наукова стаття; монографія; звіт; дисертація; опис джерел.

— Види систематизації результатів наукових досліджень.

— Реферат. Науковий реферат. Інформативний реферат.

— Наукова стаття: структура та методика підготовки.

— Монографія.

— Звіт про виконану науково-дослідну роботу.

— Дисертація.

— Опис джерел використаних у науковому дослідженні.

— Бібліографічний опис.

Практичне заняття №6

Тема 8. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність

Ключові поняття: впровадження результатів наукових досліджень; акт про впровадження; протоколи про впровадження результатів дослідження; ефективність результатів наукових досліджень; критерії ефективності; ефект досліджень; економічна ефективність наукових досліджень.

— Поняття необхідності впровадження результатів наукових досліджень.

— Види і форми документів про впровадження результатів наукових досліджень:

— Акт про впровадження результатів наукових досліджень.

— Протоколи про впровадження результатів дослідження.

— Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.

— Поняття ефекту досліджень.

— Критерії ефективності наукових досліджень.

— Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

6. Тематика самостійної роботи студентів – 126/164 год.

1. Науково-дослідницька робота студентів.
2. Система науково-дослідної роботи.
3. Участь студентів у проведенні наукової роботи у вищій школі.
4. Об'єкт і предмет методології науки.
5. Вихідні положення методології досліджень.
6. Основна проблематика методології наукових досліджень.
7. Методологічні проблеми дослідження процесу і результатів науки.
8. Рівні досліджень.
9. Основи сучасної експериментальної науки.
10. Способи і засоби наукового вирішення проблем експериментальних досліджень.
 11. Типологія наукових досліджень.
 12. Науковий експеримент.
 13. Логіка доведень в науковому експерименті.
 14. Основні джерела аналізу.
 15. Стан досліджуваного питання.
 16. Методика вивчення літературних джерел.
 17. Методика накопичення фактів з наукової практики.
 18. Фонд наукових понять як відображення прогресу наукової думки.
 19. Відбір основних понять за досліджуваною темою.
 20. Гносеологічні операції з базовими поняттями.
 21. Способи відображення результатів дослідження у наукових поняттях за темою дослідження.
 22. Поняття і специфіка методу спостереження науковому дослідженні.
 23. Види дослідницьких спостережень науці.
 24. Здійснення спостережень та використання його результатів у вирішенні дослідницьких завдань.
 25. Поняття фахового досвіду та його роль у науковому пізнанні.
 26. Поняття про науковий експеримент.
 27. Види експерименту.
 28. Основні етапи проведення експерименту.
 29. Особливості наукового експерименту за вибором оптимального рішення.
 30. Постановка задач конкретного експерименту.
 31. Вибір необхідного числа експериментальних об'єктів.
 32. Визначення необхідного терміну експерименту.
 33. Вибір конкретних методик, що використовуються у ході експерименту.
 34. Здійснення та фіксація експериментальних результатів.
 35. Співвідношення підсумків експерименту та гіпотези дослідження.
 36. Місце моделювання серед методів дослідження.
 37. Методика і техніка моделювання. Види моделювання.
 38. Загальне поняття про опитувальні методи.
 39. Вимоги до опитувальних методів. Методика проведення бесіди.
 40. Поняття про статистичні методи. Визначення статистичних

характеристик.

41. Методи доведення статистичної достовірності результатів експерименту.

42. Значення обробки та інтерпретації фактів у процесі наукового дослідження.

43. Способи обробки даних наукового дослідження.

44. Інтерпретація оброблених даних та перехід до формування висновків.

45. Значення дослідницької діяльності у підготовці майбутніх фахівців.

46. Підготовчий етап науково-дослідної роботи студентів.

47. Мета і задачі наукового дослідження.

48. Об'єкт і предмет дослідження.

49. Гіпотеза дослідження.

50. Форми наукових повідомлень.

51. Мовна стилістика науки.

52. Значення впровадження досягнень науки у практику.

53. Планування наукових впроваджень.

54. Організація впровадження.

55. Інструктаж і методичне навчання за темою впровадження.

56. Накопичення результатів про хід впровадження науки у практику.

57. Аналіз результатів впровадження.

58. Типові недоліки у організації процесу впровадження.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальні завдання з дисципліни "Методологія наукових досліджень" виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку тем. ІНДЗ охоплює усі основні теми дисципліни "Методологія наукових досліджень".

Метою виконання ІНДЗ є оволодіння навичками застосування теоретичних концепцій наукових досліджень в процесі аналізу економічних, соціальних та правових процесів що відбуваються в суспільстві в сфері оподаткування.

ІНДЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. Індивідуальне завдання оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка. Виконання ІНДЗ з одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу "Методологія наукових досліджень".

8. Методи навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; індивідуальні заняття; робота в Інтернет; виконання ІНДЗ.

9. Методи оцінювання.

В процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

1. поточне тестування та опитування;

2. підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
3. ректорська контрольна робота;
4. оцінювання виконання ІНДЗ;

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Методологія наукових досліджень” визначається як середньозважена величина трьох модулів, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль I	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ враховуючи поточне опитування)
30	40	30
8 тиждень	11 тиждень	12 тиждень

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-8
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-8

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	К-ть примірників
1	Навчально –методичний посібник з курсу “Методологія наукових досліджень”. ТНЕУ, 2010	100

Рекомендована література

1. Бедь В.В., Малишев А.О. Основи наукової організації праці студентів академії. - Ужгород, 2001.
2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів екон. спец. вузів. -К: Вища школа, 1997.
3. Грищенко У.М., Грищенко О.М., Борисенко В.А, Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - К., 1998.
4. Кохановський В.П. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник для вузів. - М.,2001.
5. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник. - К: Кондор, 2006.
6. Лешкевич Т.П; Філософія науки: традиції і новачії: Навчальний посібник для вузів. - М., 2000.
7. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основи научных исследований. Учебное пособие. - К, 2000.
8. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі. - Київ, 2003.
9. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень, -К, 2000.
10. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. - К., 2003.
11. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Науково-методичний посібник. - К.,2000.
12. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень (Конспект лекцій): Навч. посібник. - Київ: Академвидав, 2004.
13. Фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. - 2-ге вид., перероб. і доп./ О.Р. Романенко, С.Я. Огородник. ~ К.: КНЕУ, 2003.
14. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2002.

Допоміжна література

1. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления: Межгос. стандарт: ГОСТ 7.80—2000. — Введ. 07.01.01. — Минск, 2000. — 7 с.
2. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1—84. — Введ. 01.01.86. — М.: Изд-во стандартов, 1985. — 71 с.
3. Видання. Основні види та визначення: ДСТУ 3017—95. — Введ. 23.05.95. — К.: Держстандарт України, 1995. — 45 с.
4. Добров Г.М. Наука о науке / Г.М. Добров; Отв. ред. Н.В. Новиков. — 3-е изд., доп. и перераб. — К.: Наук. думка, 1998. — 304 с.
5. Довідник здобувача наукового ступеня: 36. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І. Цевков; Передне слово Р.В. Бойка. — К.: Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. — 64 с
6. Документація. Звіти у сфері науки і техніки: Структура і правила

оформлення: ДСТУ 3008-95. — Введ. 23.02.95. — К.: Держстандарт України, 1995. — 38 с

7. Здобувачу наукового ступеня: Метод, рекомендації / Упоряд. С.В. Сьомій. — К.: МАУП, 2002. — 184 с

8. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. — Введ. 01.07.98. — К.: Держстандарт України, 1998. — 16 с

9. Кочетов А.И. Культура педагогического исследования / А.И. Кочетов. — 2-е изд., испр. и доп. — Мн.: Ред.журн. "Адукацыя і выхаваніе", 1996. — 312 с.

Рекомендована література для поглибленого вивчення

1. Закон України "Про вищу освіту" (від 17.01.2002 № 2984-ІП) // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 20. — Ст. 134; 2003. — № 10—11. — Ст. 86.

2. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" (від 23.03.2000 № 1602-ІІ) // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 25. — Ст. 195.

3. Закон України "Про інноваційну діяльність" (від 26.12.2002 № 380-ІУ) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 10—11. — Ст. 86.

4. Закон України "Про науково-технічну інформацію" (від 25.06.93 № 3323-ХП) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33. — Ст. 345; 2003. — № 30. — Ст. 247; 2003. — № 30. — Ст. 247.

5. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (від 01.12.98 № 284-ХІУ) // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 2—3. — Ст. 20.

6. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (від 01.12.98 № 284-ХІУ) // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 12. — Ст. 165; 1993. — № 10. — Ст. 76, № 11. — Ст. 93, № 17. — Ст. 184; 1994. — № 41. — Ст. 376; 1995. — № 13. — Ст. 85; 1996. — № 3. — Ст. 11; 1997. — № 8. — Ст. 62.

7. Закон України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" (від 11.07.2002 № 2623-ІІІ) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 48. — Ст. 253.

8. Постанова Верховної Ради України "Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України" (від 13.07.99 № 916-ХІУ) // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 37. — Ст. 336.

9. Постанова Верховної Ради України "Про прийняття за основу проекту Закону України про державні цільові програми" (від 15.05.2003 № 772-ІV)

10. Актуальні питання методології та практики науково-технічної політики / За ред. Б.А. Малицького. — К.: УкрІНТЕІ, 2001. — 201 с

11. Британ В.Т. Организация вузовской науки: опыт и уроки. — К.: Лыбидь, 1992. — 168 с.

12. Вебер М. Исследования по методологии науки: В 2 ч. / Пер. М.И. Левиной. — М.: АН СССР, ИНИОН, 1980. — Ч. 1. — 202 с; Ч. 2 — 224 с.

13. Гохберг Л.М. Научный потенциал СССР / Науч. ред. А.И. Балашова. — М.: ВИНТИ. Итоги науки и техники, 1990. — Т. 1. — 216 с.
14. Довідник здобувача наукового ступеня: 36. нормат. док. та інформ. мат. з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І. Цеков; Передмова до 3-го вид. Р.В. Бойка. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Ред. "Бюлетеня ВАК України": Вид-во "Толока", 2003. — 69 с.
15. Дуженков В.И. Проблемы организации науки. — М.: Наука, 1978. — 264 с
16. Завлин П.Н., Щербаков А.И., Юделевич М.А. Труд в сфере науки / Под общ. ред. В.С. Соминского. — М.: Экономика, 1973. — 295 с.
17. Йорданов И. Оценка экономической эффективности науки. — М.: Прогресс, 1977. — 135 с.
18. Капица П.Л. Письма о науке, 1930—1980. — М.: Моск. рабочий, 1989. — 399 с.
19. Косарева Л.М. Предмет науки: социально-философский аспект проблемы. — М.: Наука, 1977. — 158 с.
20. Криницкий И.И. Основы научных исследований. — М.: Мысль, 1981. — 208 с.
21. Методы и средства информации обучения и научных исследований: Сб. науч. тр. / Моск. экон.-стат. ин-т; Редкол.: А.П. Пятибратов и др. — М.: Изд-во Моск. экон. стат. ин-та, 1992. — 81 с.
- 22.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ»

Затверджено
кафедрою податків і фіскальної
політики

Укладач:
А.Я.Кізима, к.е.н., доцент кафедри
податків і фіскальної політики

1. Опис дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень»

Дисципліна – Прогнозування та планування податкових надходжень	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напря́м підготовки 0501 «Економіка і підприємництво»	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором студента
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки – 1 Денна – 1 Заочна - 1 Семестр: Денна – 2 Заочна – 1-2
Кількість змістовних модулів -2	Освітньо- кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 год Заочна - 12 год Практичні заняття: Денна – 12 год Заочна – 8 год.
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота: Денна – 126 год Заочна - 160 год Індивідуальна робота (ІНДЗ) -18 год.
Тижневих годин: 2 семестр – 15 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета курсу “Планування та прогнозування податкових надходжень” – сприяти підготовці кваліфікованих спеціалістів, які володіють новим управлінським мисленням і знанням того, як при сплаті податків добиватися поставленої мети, використовуючи працю, інтелект і мотиви поведінки людей.

Курс орієнтований на нове економічне мислення, носить комплексний міжгалузевий характер і об’єднує в одне ціле знання, які отримані

студентами у процесі вивчення теорії податків, податкової системи України, основ менеджменту, фінансового менеджменту, бухгалтерського обліку, економічного аналізу та інших дисциплін.

Курс “Прогнозування і планування податкових надходжень” сприяє отриманню студентами знань, які необхідні майбутнім спеціалістам для здійснення управління у сфері оподаткування. Оволодіння знаннями курсу дозволить студентам краще зрозуміти мотиви поведінки платників податків.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу “Планування та прогнозування податкових надходжень” наступні:

1. оволодіти теоретичними і організаційними основами податкового прогнозування та планування;

2. навчити студентів використовувати основні категорії податкового прогнозування та планування у процесі управління податками.

Методика викладання курсу побудована на поєднанні лекцій з активними формами навчання і самостійною роботою студентів.

2.3. Завдання лекційних занять

Опанувати теоретичні положення щодо організації процесу податкового прогнозування і планування в Україні, застосування методів і механізму прогнозування та планування податкових надходжень, вдосконалення цього процесу.

Завдання проведення практичних занять полягають у вмінні застосовувати отримані теоретичні знання при вирішенні конкретних економічних ситуацій, які виникають при складанні бюджетів, зокрема дохідної частини, проблемних аспектів функціонування податкового прогнозування і планування, у роботі структур, які безпосередньо займаються цим процесом.

3. Програма дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень»

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи прогнозування та планування податкових надходжень

Тема 1. Теоретичні основи податкового прогнозування і планування

Зміст поняття „податкове прогнозування і планування”. Цілі та завдання. Види податкового прогнозування і планування. Етапи та постулати податкового прогнозування і планування. Основні напрямки державного податкового прогнозування і планування. Поняття макроекономічного прогнозу. Прогноз дохідної частини бюджету. Об’єкти та суб’єкти податкового прогнозування і планування. Механізм реалізації податкових планів. Фактори, які впливають на якість прогнозування і планування податкових надходжень.

Тема 2. Організаційні засади податкового прогнозування і планування

Суб'єкти податкового прогнозування і планування. Основні завдання та функції структур, які займаються аналізом та плануванням податкових надходжень.

Тема 3. Методи прогнозування і планування податкових надходжень

Багатомірні методи статистичного аналізу: методи елімінування (ланцюгових підстановок; абсолютних різниць; відносних різниць; скоригованого показника). Регресивні та кореляційні методи: Методи, створені теорією статистики прийняття рішень: методи теорії ігор, теорії масового обслуговування, стохастичне програмування. Інші економіко-математичні методи: інтерполяція та апроксимація даних, імітаційні методи, детерміновані методи дослідження операцій. Методи експертних оцінок: індивідуальні оцінки (метод експертних оцінок) і групові (колективні) методи експертизи.

Змістовий модуль 2.

Механізм прогнозування та планування податкових надходжень

Тема 4. Прогнозування прямих і непрямих податків: методичні аспекти

Інформаційні джерела обчислення бази оподаткування та прогнозування податкових надходжень. Прогнозування податку з прибутку; податку з доходу фізичних осіб; податку на додану вартість; акцизного збору; мита. Напрямки розширення бази оподаткування.

Тема 5. Прогнозування окремих податків, зборів та обов'язкових платежів

Прогнозування податку з власників транспортних засобів; плата за землю; збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду; плата за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водоймами для потреб гідроенергетики і водного транспорту; збір за геологорозвідувальні роботи фіксований сільськогосподарський податок; місцеві податки і збори; єдиний податок.

Тема 6. Напрямки вдосконалення прогнозування і планування податкових платежів

Недоліки податкового прогнозування і планування. Шляхи покращення процесу податкового прогнозування і планування: аналіз виконання дохідної частини бюджетів у розрізі платежів, форми власності, структурних підрозділів; вивчення причин невиконання дохідної частини бюджетів та підготовка пропозицій по їх усуненню; забезпечення контролю за правильним обчисленням бази оподаткування та внесення пропозицій по збільшенню надходжень до бюджетів і визначення втрат бюджетів від наданих податкових пільг; від слідкування динаміки нарахувань і надходжень по видах платежів; у розрізі галузей народного

господарства, видів економічної діяльності, формах власності; аналіз пофакторного впливу змін індексів цін, тарифів, темпів інфляції та інших макроекономічних показників на стан надходжень до бюджетів, ув'язка контрольних показників надходжень з даними, отриманими від фінансових органів; аналіз впливу змін у податковому законодавстві на стан податкових надходжень; участь у проведенні досліджень ефективності використання пільгових режимів оподаткування, наданих відстрочок по сплаті бюджетних платежів; аналіз фінансового стану та виробничої діяльності підприємств у різних галузях народного господарства, по видах економічної діяльності, формах власності з метою виявлення додаткових резервів збільшення податкових надходжень, визначення сплачуваності.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень»
денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1.				
Теоретичні основи прогнозування та планування податкових надходжень				
Тема 1. Теоретичні основи податкового прогнозування і планування.	4/2	2/2	20/26	4
Тема 2. Організаційні засади податкового прогнозування і планування.	4/2	2/2	20/26	4
Змістовий модуль 2.				
Механізм прогнозування та планування податкових надходжень				
Тема 3. Методи прогнозування і планування податкових надходжень.	4/2	2/2	20/26	4
Тема 4. Прогнозування прямих і непрямих податків: методичні аспекти.	4/2	2/-	20/26	2
Тема 5. Прогнозування окремих податків, зборів та обов'язкових платежів.	4/2	2/-	20/26	2
Тема 6. Напрямки вдосконалення прогнозування і планування податкових платежів.	4/2	2/2	26/30	2
Разом	24/12	12/8	126/160	18

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1. Податкове планування та прогнозування як невід'ємна складова бюджетного процесу в Україні

1. Макроекономічне прогнозування – основа бюджетного процесу.
2. Критерії формування дохідної частини бюджетів у частині податкових надходжень.

Практичне заняття 2.

Зміст поняття «податкове планування і прогнозування»

1. Актуальні аспекти податкового прогнозування та планування в Україні.
2. Зміст поняття податкове планування і прогнозування.
3. Об'єкти та суб'єкти податкового планування і прогнозування.
4. Види планування та прогнозування податкових надходжень.

Практичне заняття 3.

Організаційно-правові засади податкового планування і прогнозування

1. Нормативно-правова база податкового планування та прогнозування.
2. Основні завдання і функції структур, які займаються податковим плануванням та прогнозуванням.

Практичне заняття 4.

Чинники (фактори) впливу на стан податкових надходжень

1. Податкове навантаження як фактор впливу на податкові платежі.
2. Податкові пільги як фактор бюджетного процесу в Україні.
3. Оптимізація податкових ставок.
4. Інші методи податкового регулювання, як фактори впливу на виконання плану податкових надходжень (розстрочення (відстрочення) податкових зобов'язань; списання податкового боргу; добровільна (примусова) сплата податків; покращення адміністрування).

Практичне заняття 5.

Методи планування та прогнозування податкових надходжень

1. Багатомірні методи статистичного аналізу.
2. Суть та напрями застосування кореляційно-регресійного аналізу.
3. Використання статистичних методів прийняття рішень у плануванні та прогнозуванні податкових надходжень.
4. Інші економіко-математичні методи.

Практичне заняття 6.

Прогнозування та планування податків, зборів, обов'язкових платежів: методичні аспекти

1. Прогнозування (планування) прямих податків.
2. Прогнозування (планування) непрямих податків.
3. Прогнозування (планування) інших податків, зборів, обов'язкових платежів.

Практичне заняття 7.

Напрями вдосконалення податкового планування та прогнозування

1. Недоліки податкового планування та прогнозування.
2. Шляхи покращення процесу податкового планування та прогнозування.

6. Тематика самостійної роботи студентів – 126/160 год.

1. Зміст поняття „податкове прогнозування і планування”.
2. Цілі та завдання податкового прогнозування і планування.
3. Основні напрямки державного податкового прогнозування і планування.
4. Об’єкти та суб’єкти податкового прогнозування і планування.
5. Фактори, які впливають на якість податкового прогнозування і планування.
6. Суб’єкти податкового прогнозування і планування.
7. Основні завдання і функції структур, які займають ся аналізом і плануванням податкових надходжень.
8. Методи податкового прогнозування і планування.
9. Недоліки податкового прогнозування і планування.
10. Шляхи вдосконалення процесу податкового прогнозування і планування.
11. Напрямки розширення бази оподаткування.
12. Оптимізація податкових ставок, як резерв збільшення податкових надходжень.
13. Податкові надходження, як основа дохідної частини бюджетів.
14. Аналіз пільгового оподаткування в Україні у контексті впливу на стан податкових надходжень.
15. Аналіз впливу змін у податковому законодавстві на стан податкових надходжень.
16. Взаємовідносини платників податків і держави у контексті наповнення дохідної частини бюджетів.
17. Вплив основних показників розвитку економіки на стан податкових надходжень.
18. Вплив податкового навантаження на стан виконання податкових надходжень.
19. Експертні методи прогнозування і планування податкових надходжень.
20. Об’єкти податкового прогнозування і планування на підприємстві.
21. Вплив макропоказників на формування дохідної частини бюджетів.
22. Порядок координації дій при формуванні дохідної частини бюджетів.
23. Податкові пільги як фактор бюджетного процесу в Україні.
24. Поняття про податковий потенціал.
25. Поняття про планово-нормативну базу.
26. Роль та значення державної податкової служби у бюджетному процесі.
27. Основна мета та завдання податкового прогнозування і планування.

28. Взаємозв'язок загальнодержавного і корпоративного податкового планування.

29. Аналіз причин невиконання планових показників по податкових надходженнях.

30. Чинники, які впливають на стан виконання планових показників з податкових надходжень.

31. Вплив зміни контингенту платників податків на стан податкових надходжень.

32. Державна податкова служба як основний суб'єкт податкового прогнозування і планування.

33. Поняття про базу оподаткування.

34. Чинники, які впливають на формування бази оподаткування.

35. Основні напрямки розширення бази оподаткування.

36. Формування дохідної частини бюджетів: це формування плану податкових надходжень? Чи ні? Обґрунтуйте свою думку.

37. Недоліки податкового прогнозування і планування викликані: об'єктивними факторами? Суб'єктивними факторами? Обґрунтуйте.

38. Прогнозування і планування: ідентичні поняття? Різні? Обґрунтуйте свою думку.

39. Структури, які займаються податковим прогнозуванням і плануванням.

40. Чинники, які впливають на формування та виконання плану податкових надходжень.

41. Нормативно-правова база податкового прогнозування і планування є адекватною стану цього процесу на сучасному етапі розвитку економіки України? Не є адекватною? Обґрунтуйте свою думку.

42. Прогнозування податку на прибуток: нормативно-правова база, місце податку на прибуток у структурі податкових надходжень та чинники, які впливають на виконання прогнозних показників.

43. Ризики, які існують при прогнозуванні ПДВ (або: впливають на точність прогнозування ПДВ).

44. Прогнозування податку з доходів фізичних осіб: нормативно-правова база, місце податку з доходів фізичних осіб у структурі податкових надходжень та чинники, які впливають на виконання прогнозних показників.

45. Ризики, які існують при прогнозуванні податку на прибуток (або: впливають на точність прогнозування податку на прибуток).

46. Прогнозування ПДВ: нормативно-правова база, місце ПДВ у структурі податкових надходжень та чинники, які впливають на виконання прогнозних показників.

47. Ризики, які існують при прогнозуванні податку з доходів фізичних осіб (або: впливають на точність прогнозування податку з доходів фізичних осіб).

48. Прогнозування акцизного збору: нормативно-правова база, місце акцизного збору у структурі податкових надходжень та чинники, які впливають на виконання прогнозних показників.

49. Ризики, які існують при прогнозуванні податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності (або: впливають на точність прогнозування податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності).

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання – 18 год.

Полягає у розробці кожним студентом моделі розвитку країни на середньо і довгострокову перспективу на основі макропоказників і з врахуванням певних ризиків соціально-економічного розвитку.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації, самостійна та індивідуальна робота.

9. Методи оцінювання.

В процесі вивчення дисципліни «Планування та прогнозування податкових надходжень» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування та тестування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання індивідуальної роботи студента;
- підсумковий письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
10 %	25%	25%	40%	100%
тиждень (8)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-6
2.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу «Планування та прогнозування податкових надходжень». – Тернопіль, THEU, 2009	200
2.	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу «Податковий менеджмент». – Тернопіль, THEU, 2009	200
3.	Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я. Карпова В.В. Податковий менеджмент: Підручник.- К.: Знання, 2008.-525с.	100

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України. – Урядовий кур'єр. – 25.07.2001 р. – №131.
2. Закон України “Про державну податкову службу в Україні”./№509-ХІІ від 04.12.90. – Податкове законодавство України. – К.: Парламентське видавництво, 1998.
3. Закон України “Про систему оподаткування”./№1251-ХІІ від 25.06.91. – Податкове законодавство України. – К.: Парламентське видавництво, 1998.
4. Закон України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”./№2181-ІІІ від 21.12.00. – Все про бухгалтерський облік.-№16 від 21.02.01.
5. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я.Карпова В.В. Податковий менеджмент: Підручник.- К.: Знання, 2008.-525с.
6. Ісаншина Г.Ю. Податковий менеджмент: навч.посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 260 с.
7. Карп М.В. Налоговый менеджмент: учебник для вузов. – М.: Юнити-Дана, 2001. – 477 с.
8. Кізіма А.Я. Планування та прогнозування податкових надходжень: Навчальний посібник.-Тернопіль: Воля, 2005.-248 с.
9. Кізіма А.Я. Податковий менеджмент – Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: СМП Астон.- 2002.-166с.
10. Крисоватий А. І., Кізіма А. Я. Податковий менеджмент. – Тернопіль, Карт-бланш, 2004.
11. Мельник Д.Ю. Налрговый менеджмент.- М.: Финансы и статистика, 1999.– 352 с.
12. Скворцов Н.Н. Налоговый менеджмент: стратегия и тактика: в 10 кн. Кн. 1. От стагнации к стабилизации. Практ. Рук./ Под.ред. Давыдовой В.П. – К.: Высшая школа, 2002. – 222 с.
13. Тимченко О.М. Податковий менеджмент. Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.- К.: КНЕУ, 2001. – 150с.
14. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение. Учебник.– М.: Инфра-М, 1999.– 429 с.

Додаткова література

1. Глівенко С. В., Соколов М. О., Теліженко О. М. Економічне прогнозування: Навч. посіб.- 2-ге вид. перероб. та доп.- Суми: Вид-во «Університетська книга», 2001.- 207 с.
2. Дадалко В.А. и др. Налогообложение в системе международных экономических отношений: Учеб. пособие / В.А Дадалко, Е.Е. Румянцева, Н.Н. Демчук.- Мн: Армита – Маркетинг, Менеджмент, 2000.- 359 с.
3. Матвиенко В. Я. Прогностика: К.: Українські профілеї, 2000. – 520 с.
4. Сутырин С.Ф., Погорлецкий А.И. Налоги и налоговое планирование в мировой экономике / Под. ред. Сутырина С.Ф.– СПб: Издательство “Полиус”, 1998.- 577 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ»

Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики

Укладач:
О.М. Десятнюк, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики

1. Опис дисципліни "Управління податковим боргом"

Дисципліна – Управління податковим боргом	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Напря́м підготовки 0501 „Економіка і підприємництво“	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором студента
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 8.050114 «Оподаткування»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна - 1 Семестр: Денна – 2 Заочна – 1-2
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 год. Заочна – 16 год. Практичні заняття: Денна – 12 год. Заочна – 8 год.
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота: Денна – 126 год. Заочна – 102 год. Індивідуальна робота (ІНДЗ) – 18 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання 2 семестр - 15 год., з них аудиторних - 3 год.		Вид підсумкового контролю -екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни " Управління податковим боргом "

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань з теоретичних та методологічних основ управління податковим боргом, які вироблені фіскальною наукою, і засвоєння навиків практичної роботи у сфері оподаткування як платників податків, так і працівників органів Державної податкової служби України.

Дана дисципліна відноситься до наук, які формують фаховий світогляд майбутніх економістів. Курс «Управління податковим боргом» охоплює теоретичні основи формування податкового боргу, методологічні напрямки роботи, функції та завдання органів Державної податкової служби з управління податковим боргом тощо. Названий курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі управління та оподаткування.

Головним завданням курсу «Управління податковим боргом» є вивчення студентами методологічних та методичних основ застосування механізму звернення стягнення на майно платників податків, а також принципів організації діяльності податкової роботи в галузі контролю за погашенням платниками податків податкового боргу.

Вивчення курсу «Управління податковим боргом» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсів «Основи оподаткування», «Податкова система», «Фіскальне адміністрування» та цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу «управління податковим боргом» студенти повинні:

- засвоїти теоретичні основи формування категорії „податковий борг” та його фіскальні наслідки;
 - вивчити нормативно-правові основи стягнення податкового боргу;
 - засвоїти організаційні основи управління податковим боргом;
 - опрацювати методи управління податковим боргом;
 - ознайомитись із джерелами погашення податкового боргу та порядком їх використання;
 - засвоїти порядок списання та розстрочення податкового боргу;
 - вивчити механізм звернення стягнення на майно платників податків;
 - опрацювати шляхи модернізації діяльності податкових органів щодо стягнення податкового боргу.
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із головними організаційними та методичними питаннями управління податковим боргом, світовим досвідом та сучасним станом механізму звернення стягнення на майно платників податків в Україні.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань управління податковим боргом, звертаючи головну увагу на основи його проведення в практичній фаховій діяльності;
- сформувати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу

«Управління податковим боргом».

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички управління податковим боргом з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

— засвоїти методiku та техніку визначення податкового боргу, його обліку та розподілу;

— навчитися використовувати отримані результати в практичній управлінській діяльності;

— глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни «Управління податковим боргом»

Змістовий модуль 1.

Сутність та основи формування податкового боргу

Тема 1. Податковий борг та його фінансові наслідки

Сутність та механізм виникнення податкового боргу. Типологізація податкового боргу. Тенденції та причини виникнення податкового боргу.

Тема 2. Нормативне та організаційне забезпечення управління податковим боргом в Україні

Законодавча база стягнення податкового боргу в Україні. Організаційні аспекти управління податковим боргом. Основні функції та завдання Департаменту погашення прострочених податкових зобов'язань. Податковий керуючий: поняття, права та обов'язки. Етапи роботи податкових керуючих з боржниками податків і зборів.

Тема 3. Облік податкового боргу

Основи методології обліку та категорії складності випадків податкового боргу. Статуси податкового боргу. Взаємозв'язок між видами статусів податкового боргу. Основні звітні показники податкового боргу. Розрахунок розподілу сплачених платником податків сум та нарахування пені. АС «Картка боржника» - основне джерело інформації про податковий борг.

Змістовий модуль 2.

Механізм управління податковим боргом в Україні.

Тема 4. Джерела погашення податкового боргу платника податків та порядок їх використання

Перелік джерел погашення податкового боргу. Перелік активів, що не можуть бути використані як джерела погашення податкового боргу. Додаткові джерела погашення податкового боргу. Погашення податкового боргу державних або комунальних підприємств. Погашення податкового боргу в разі ліквідації платника податків. Особливості погашення

податкового боргу окремих платників.

Тема 5. Методи управління податковим боргом

Еволюція методів управління податковим боргом.

Податкова застава. Зміст і виникнення права податкової застави. Реєстрація податкової застави. Податковий пріоритет. Узгодження операцій із заставленими активами. Зупинення податкової застави. Податкова порука. Обмеження щодо застосування податкової застави.

Адміністративний арешт активів. Повний або умовний арешт активів. Порядок застосування арешту активів. Виконавчі рішення про арешт активів. Зупинення адміністративного арешту активів платника податків. Оскарження рішення щодо адміністративного арешту активів.

Продаж активів, що перебувають у податковій заставі. Організація публічних торгів. Порядки продажу активів. Оприлюднення інформації. Доступ до активів. Скасування рішення про продаж активів. Забезпечення інтересів кредиторів.

Тема 6. Порядок списання та розстрочення податкового боргу

Порядок розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань. Підстави для прийняття рішення щодо розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань. Умови надання розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань. Підстави для дострокового розірвання договорів про розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.

Строки давності та їх застосування. Граничні строки стягнення податкового боргу. Граничні строки для подання заяв на повернення надміру сплачених або невідшкодованих податків і зборів. Продовження граничних строків.

Списання та розстрочення податкового боргу, пов'язані з відміною картотеки.

Списання безнадійного податкового боргу. Визначення терміну „безнадійний” податковий борг. Перелік податків і зборів, щодо який здійснюється визначення та списання податкового боргу. Визначення сум безнадійного податкового боргу, що підлягає списанню. Прийняття рішення про списання безнадійного податкового боргу.

Тема 7. Шляхи модернізації діяльності податкових органів щодо стягнення податкового боргу

Модернізація системи адміністрування примусового стягнення податкової заборгованості в Україні. Модернізація методів управління податковим боргом в контексті зарубіжного досвіду податкового адміністрування.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Управління податковим боргом»

денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Сутність та основи формування податкового боргу				
Тема 1. Податковий борг та його фіскальні наслідки.	4/4	1/2	18/14	2
Тема 2. Нормативне та організаційне забезпечення управління податковим боргом в Україні.	4/2	1/1	18/14	2
Тема 3. Облік податкового боргу.	4/2	2/1	18/15	2
Змістовий модуль 2. Механізм управління податковим боргом в Україні				
Тема 4. Джерела погашення податкового боргу платника податків та порядок їх використання.	2/2	2/1	18/14	2
Тема 5. Методи управління податковим боргом.	4/2	2/1	18/15	2
Тема 6. Порядок списання та розстрочення податкового боргу.	4/2	2/1	18/15	2
Тема 7. Шляхи модернізації діяльності податкових органів щодо стягнення податкового боргу.	2/2	2/1	18/15	6
Разом	24/16	12/8	126/102	18

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття 1

Тема 1. Податковий борг та його фіскальні наслідки

1. Сутність та механізм виникнення податкового боргу.
2. Типологізація податкового боргу.
3. Тенденції та причини виникнення податкового боргу.

Тема 2. Нормативне та організаційне забезпечення управління

податковим боргом в Україні

1. Законодавча база стягнення податкового боргу в Україні.
2. Організаційні аспекти управління податковим боргом.
3. Основні функції та завдання Департаменту погашення прострочених податкових зобов'язань.
4. Податковий керуючий: поняття, права та обов'язки.
5. Етапи роботи податкових керуючих з боржниками податків і зборів.

Практичне заняття 2

Тема 3. Облік податкового боргу

1. Основи методології обліку та категорії складності випадків податкового боргу.
2. Статуси податкового боргу.
3. Взаємозв'язок між видами статусів податкового боргу.
4. Основні звітні показники податкового боргу.
5. Розрахунок розподілу сплачених платником податків сум та нарахування пені.
6. АС «Картка боржника» - основне джерело інформації про податковий борг.

Практичне заняття 3

Тема 4. Джерела погашення податкового боргу платника податків та порядок їх використання

1. Перелік джерел погашення податкового боргу.
2. Перелік активів, що не можуть бути використані як джерела погашення податкового боргу.
3. Додаткові джерела погашення податкового боргу.
4. Погашення податкового боргу державних або комунальних підприємств.
5. Погашення податкового боргу в разі ліквідації платника податків.
6. Особливості погашення податкового боргу окремих платників.

Практичне заняття 4

Тема 5. Методи управління податковим боргом

1. Еволюція методів управління податковим боргом.
2. Податкова застава. Зміст і виникнення права податкової застави.
3. Податковий пріоритет. Узгодження операцій із заставленими активами.
4. Адміністративний арешт активів.
5. Порядок застосування арешту активів.
6. Продаж активів, що перебувають у податковій заставі.
7. Організація публічних торгів.

Практичне заняття 5

Тема 6. Порядок списання та розстрочення податкового боргу

1. Порядок розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.
2. Підстави для прийняття рішення щодо розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.
3. Строки давності та їх застосування.
4. Граничні строки стягнення податкового боргу.
5. Списання та розстрочення податкового боргу, пов'язані з відміною картотеки.
6. Списання безнадійного податкового боргу. Визначення терміну „безнадійний” податковий борг
7. Прийняття рішення про списання безнадійного податкового боргу.

Практичне заняття 6

Тема 7. Шляхи модернізації діяльності податкових органів щодо стягнення податкового боргу

1. Модернізація системи адміністрування примусового стягнення податкової заборгованості в Україні.
2. Модернізація методів управління податковим боргом в контексті зарубіжного досвіду податкового адміністрування.

6. Тематика самостійної роботи студентів – 126/102 год.

1. Сутність та механізм виникнення податкового боргу
2. Категорії складності випадків податкового боргу
3. Типи податкового боргу
4. Статуси податкового боргу
5. Взаємозв'язок між видами статусів податкового боргу
6. Законодавча база стягнення податкового боргу в Україні.
7. Організаційні аспекти управління податковим боргом.
8. Методологія обліку податкового боргу.
9. АС „Картка боржника” - основне джерело інформації про податковий борг.
10. Основні звітні показники податкового боргу.
11. Перелік джерел самостійної сплати податкових зобов'язань або погашення податкового боргу.
12. Джерела погашення податкового боргу за рішенням органу стягнення.
13. Перелік активів, що не можуть бути використані як джерела погашення податкового боргу.
14. Додаткові джерела погашення податкового боргу.
15. Персональна податкова відповідальність.
16. Погашення податкового боргу банків та небанківських установ.
17. Рівність бюджетних інтересів.
18. Податковий борг банкрутів.
19. Джерела погашення податкового боргу фізичних осіб.
20. Погашення податкового боргу державних або комунальних

підприємств.

21. Погашення податкових зобов'язань або податкового боргу в разі ліквідації платника податків.

22. Порядок погашення податкових зобов'язань або податкового боргу при реорганізації платника податків.

23. Еволюція методів управління податковим боргом.

24. Податкова застава.

25. Податковий пріоритет.

26. Узгодження операцій із заставленими активами.

27. Податкова порука.

28. Обмеження щодо застосування податкової застави.

29. Адміністративний арешт активів.

30. Порядок застосування арешту активів.

31. Оскарження рішення щодо адміністративного арешту активів.

32. Продаж активів, що перебувають у податковій заставі.

33. Організація публічних торгів.

34. Порядок продажу активів.

35. Скасування рішення про продаж активів.

36. Порядок розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.

37. Умови надання розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.

38. Підстави для дострокового розірвання договорів про розстрочення чи відстрочення податкових зобов'язань.

39. Строки давності та їх застосування.

40. Граничні строки стягнення податкового боргу.

41. Списання та розстрочення податкового боргу, пов'язані з відміною картотеки.

42. Загальні питання порядку звернення стягнення на майно.

43. Податкова застава.

44. Виділення і оцінка майна для продажу.

45. Реалізація майна.

46. Звернення стягнення на майно в процесі процедури банкрутства.

47. Модернізація системи адміністрування примусового стягнення податкової заборгованості в Україні.

48. Модернізація методів управління податковим боргом в контексті зарубіжного досвіду податкового адміністрування.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Управління податковим боргом» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку практичних ситуацій та завдань.

ІНДЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Управління податковим боргом». Метою виконання ІНДЗ є оволодіння навичками формування податкового боргу та роботи з управління ним. ІНДЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання ІНДЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації, самостійна та індивідуальна робота.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Управління податковим боргом» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління податковим боргом» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
10 %	25%	25%	40%	100%
тиждень (7)	тиждень (11)	тиждень (12)		-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1 - 7
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-7
3.	Бланки документації з обліку податкового боргу	3

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№ п/п	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки та завдання для проведення практичних занять з курсу „Управління податковим боргом ” для слухачів центру підготовки магістрів денної та заочної форми навчання Тернопіль, ТАНГ, 2005, 40с.	100
2.	Методичні рекомендації з обліку податкового боргу / Затв. Наказом ДПА України.	10
3.	Методичний посібник з організації стягнення податкового боргу. - Державна податкова адміністрація України. Головне управління стягнення податкової заборгованості. - Київ 2002.	10
4.	Методичний посібник з організації стягнення податкового боргу. - Державна податкова адміністрація України. Головне управління стягнення податкової заборгованості. - Київ 2002.	10

Основна література

1. Вишне夫斯基 В. П. Уход от уплаты налогов : теория и практика : моногр. / В. П. Вишевський, А. С. Веткин ; НАН України, Ин-т економіки пром-сти. – Донецк, 2003. – 228 с.
2. Данілов О.Д. Податкова служба та вдосконалення її діяльності: монограф. / О.Д. Данілов. – Ірпінь: Нац.ак ДПС України, 2005. – 152с.
3. Десятнюк О.М., Годованець О.В. Управління податковим боргом: Навчальний посібник. – Тернопіль: «Воля», 2005. – 248с.
4. Десятнюк О.М. Моніторинг податкових ризиків: теорія та практика : моногр. / О.М.Десятнюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2009. – 312с.
5. Закон України „Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" №2181 - III від 21.12.2000 // Все про бухгалтерський облік, 04.04.2003р. №33 (821)
6. Іванов Ю. Б. Податкова система : підруч. / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.
7. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні доміанти та практика

реалізації податкової політики в Україні : моногр. / А. І. Крисоватий. – Тернопіль : Карт-бланш, 2005. – 371 с.

8. Проект концепції ризикоорієнтованої системи адміністрування податків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>.

9. Проект Податкового кодексу України [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>.

10. Програма модернізації Державної податкової служби України : проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>.

Додаткова література

1. Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність за податкові правопорушення: проблеми правового регулювання та шляхи їх подолання / Е. С. Дмитренко // Науковий вісник Національної академії ДПА України. – 2005. – № 3 (30).

2. Долгий О. О. Структурно-галузева характеристика податкового боргу: загальнодержавний та регіональний аспекти // Збірник матеріалів науково-практичної конференції: “Бюджетно-податкова політика: теорія, практика. Проблеми”. — Ірпінь: НАДПС України, 2003. — С. 45-47.

3. Дудоров О. Система оподаткування України: необхідність кримінально-правової охорони / О. Дудоров // Право України. – 2003. – № 3. – С. 60-65.

4. Єфімов С. Примусове стягнення податкового боргу // Бухгалтерія. - №16/1 (483). - 2002.

5. Іванов Ю. Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект : моногр. / Ю. Б. Іванов, О. Л. Єськов. – Харків. : ВД ІНЖЕК, 2007. – 328 с.

6. Мельник В.М. До питання формування теоретичних засад адміністрування податків / В.М.Мельник. – Фінанси України. – 2008. – №9. – С.3-9.

7. Налогообложение: теории, проблемы, решения / [В. П. Вишневский, А. С. Веткин, Е. Н. Вишневская и др.]. – Донецк : ДонНТУ, ИЭП НАН Украины, 2006. – 504 с.

8. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій [та ін.] ; за ред. З. Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675 с.

9. Регламент адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів): Наказ ДПА України № 62 від 09.02.2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.sta.gov.ua> / Офіційний сайт Інтернет-представництва Державної податкової адміністрації України.

10. Юрій С. І. Державний борг і державні запозичення: діалектика розбудови боргового інструментарію / С. І. Юрій // Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри ; за ред. С. І. Юрія, С. В. Савельєва. – К. : Знання, 2007. – 595 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «ФІСКАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ»

Затверджено
кафедрою податків і
фіскальної політики

Укладач:
О.Ю.Сидорович, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики

1. Опис дисципліни " Фіскальна соціологія "

Дисципліна – Фіскальна соціологія	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 5	Напря́м підготовки 0501 «Економіка і підприємництво»	Дисципліна циклу підготовки магістрів за вибором студента
Кількість залікових модулів - 3	Спеціальності 8.050114 «оподаткування»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна –1 Заочна – 2-3
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 24 Заочна – 10 Практичні заняття : Денна – 12 Заочна – 2
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота : Денна – 126 Заочна – 168 Індивідуальна робота (ІНДЗ)-18год.
Тижневих годин: Денна форма навчання: I семестр – 15 год. з них аудиторних -3 год.		Вид підсумкового контролю- ДФН - залік ЗФН - залік

2. Мета й завдання вивчення дисципліни "Фіскальна соціологія"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Для підготовки спеціалістів з оподаткування викладається курс «Фіскальна соціологія». Дана дисципліна є прикладною та включає систематичне вивчення теоретичних основ фіскальної соціології, визначення її принципів, основних тенденцій розвитку та напрямів, і прикладних аспектів використання здобутих теоретичних знань.

Метою даного курсу є формування у студентів –магістрів, майбутніх працівників пдаткових органів, уявлення про існування фіскальних процесів та їх прояв на всіх стадіях суспільного відтворення, про характер взаємозв'язку соціальних та економічних процесів, функціонування

фіскальних органів як соціальних інститутів, паралельне існування поряд з формальними правилами неформальних інститутів в українській економіці, про природу поведінки платника та ін.

В структуру курсу включено два основних блоки питань. Перший стосується дослідження структури соціологічних знань та відокремлення фіскальної соціології як окремої галузі. Другий блок спрямований на дослідження суто фіскальної соціології як науки та можливостей побудови моделей поведінки платника податків як об'єкту соціологічного, соціально-економічного та економіко-правового аналізу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу "Фіскальна соціологія" студенти повинні:

— Ознайомитися з сучасними зарубіжними та вітчизняними концепціями в сфері фіскальної соціології, а також з історичними етапами її становлення як галузі наукових знань;

— Сформувати уявлення про механізми взаємодії соціальної та економічної сфер суспільного життя;

— Здійснити власну оцінку ефективності та дієвості вітчизняних технологій оподаткування та діяльності фіскальних органів;

— Ознайомитися з соціальними концепціями у фіскальній теорії та практиці;

— Сформувати соціально зорінтований світогляд, розуміти соціальні наслідки соціально - економічних відносин в сфері оподаткування.

2.3. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів з головними теоретичними концепціями фіскальної соціології та критеріями ефективної фіскальної політики держави, сформувати вміння побудови та передбачення моделей поведінки платників податків, світовим досвідом та сучасним станом оподаткування в Україні.

Мета проведення лекцій полягає у:

— викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом теоретичних аспектів фіскальної соціології та соціально - економічних процесів, що відбуваються в суспільстві;

— сформуванні у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу "Фіскальна соціологія".

2.4. Завдання проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички соціального, економічного аналізу з метою їх використання в практичній діяльності працівників контролюючих органів.

Завдання проведення практичних занять:

— навчитися використовувати теоретичні концепції фіскальної соціології при здійсненні аналізу соціальних та економічних процесів, що відбуваються в суспільстві та використовувати його результати в практичній діяльності;

— глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

3. Програма дисципліни "Фіскальна соціологія"

Змістовий модуль 1.

Фіскальна соціологія: суспільні передумови виникнення та характерні риси

Тема 1. Теоретичні та практичні параметри фіскальних взаємодій

Учасники фіскальних взаємодій: сутність, структура, функціональні особливості. Індивідуальні та суспільні ціннісні орієнтації. Їх вплив на фіскальні взаємодії та протиборства. Процеси фіскальної взаємодії: класифікація, моделі, аналіз результатів. Рівні взаємодії учасників фіскальних взаємовідносин у вітчизняній та зарубіжній практиці. Вплив економіко – правового середовища України на природу та ефективність фіскальних взаємодій в державі.

Тема 2. Фіскальна соціологія як наука: основи та історичні етапи розвитку

Історія і передумови зародження фіскальної соціології як системи знань. Фіскальна соціологія в теоретичних розробках вітчизняних та зарубіжних науковців. Економічні закони фіскальної соціології. Соціальна діагностика та профілактика у фіскальній практиці. Методи, інструменти та принципи фіскальної діагностики.

Тема 3. Економіко – правові та соціально – економічні структуроутворюючі елементи теорії фіскальної соціології

Формальні правила та неформальні інститути в економіці. Економіка як соціальний інститут і соціальна система. Мотиви економічної діяльності, їх характеристика. Соціальні орієнтири в політиці економічного відтворення. Теорія суспільних благ: Держава суспільного добробуту. Соціальні протиріччя ринкової економіки та їх наслідки. Типи соціально – ринкового господарства. Інститути права як соціальна норма.

Змістовий модуль 2. Соціологія податкової антипатії

Тема 4. Теорія конфліктів в фіскальній практиці

Суть, види та передумови виникнення конфліктів. Соціальна конфліктологія.

Фіскальна конфліктологія. Конфлікт інтересів між платником та фіскальним органом. Конфлікт цінностей. Судове вирішення конфліктних спорів між платниками податків та державними інституціями.

Змістовий модуль 2. Соціологія податкової антипатії

Тема 5. Соціологія девіантної поведінки

Економічна поведінка, її види та характер впливу на соціально – економічні процеси. Суть та види девіантної поведінки. Соціологія девіантної поведінки. Податкова норма, податковий контроль і податкове право. Девіантна поведінка в теорії суспільного конфлікту. Інститути фіскальних норм в суспільстві. Податкові норми і структура влади.

Правова і моральна регуляція податкових норм. Проблема критерію стандарту. Стандарти податкової культури.

Тема 6. Податкові аномії та девіантна поведінка

Поняття податкових норм, аномій, девіацій та патологій в фіскальній соціології. Теорія податкової аномії. Аномія як загальна соціопатія суспільства, що трансформується. Девіація як норма продукту суспільного розвитку. Девіантна поведінка як наслідок розриву між фіскальними цілями суспільства та способами їх досягнення. Переоцінка цінностей в масовій свідомості. Податкова етика.

Тема 7. Типи податкових девіацій і податковий контроль

Девіантна і деліквентна поведінка. Види податкового контролю і типи податкових санкцій. Індикатори змін податкових процесів. Способи реалізації податкового контролю. Співвідношення зовнішнього і внутрішнього податкового контролю. Теорія державного примусу.

Тема 8. Соціалізація та формування деліквентної податкової поведінки

Фактори переходу девіантної поведінки з індивідуального на груповий рівень. Теорія деліквентної субкультури. Аналіз норм та стандартів поведінки в деліквентних субкультурах. Вплив мікро та макро середовища на девіантну поведінку. Колективна податкова девіація.

Тема 9. Податкові девіації посттоталітарного суспільства

Фіскальні соціопатії суспільств, що трансформуються. Дисфункція суспільних інститутів як прояв девіації. Податкова політика і мораль. Латентність податкової злочинності. Формальні правила та неформальні інститути в економіці. Соціальні аспекти неформальної економіки посттоталітарного суспільства.

Заліковий модуль 3. Критерії побудови оптимізаційних моделей поведінки учасників фіскальних взаємодій.

Тема 10. Оптимізація моделей поведінки учасників фіскальних взаємодій

Моделі поведінки учасників фіскальних взаємодій у вітчизняній та зарубіжній практиці. Критерії побудови поведінкових реакцій учасників фіскальних взаємодій на основі економіко –математичного моделювання. Оптимізаційні моделі реалізації фіскальних взаємодій їх учасниками.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
"Фіскальна соціологія"**

Денна/заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Фіскальна соціологія: суспільні передумови виникнення, та характерні риси				
Тема 1. Теоретичні та практичні параметри фіскальних взаємодій.	2/1	1/-	10/14	
Тема 2. Фіскальна соціологія як наука: основи та історичні етапи розвитку.	2/1	1/-	10/19	
Тема 3. Економіко – правові та соціально – економічні структуроутворюючі елементи теорії фіскальної соціології.	4/2	1/-	10/25	
Тема 4. Теорія конфліктів в фіскальній практиці	2/1	1/1	10/15	
Змістовий модуль 2. Соціологія податкової антипатії				
Тема 5. Соціологія девіантної поведінки	2/1	1/-	10/15	
Тема 6. податкові аномії та девіантна поведінка	2/1	1/-	10/15	
Тема 7. Типи податкових девіацій і податковий контроль	3/-	1/-	15/20	
Тема 8. Соціалізація та формування деліквентної податкової поведінки	3/1	2/1	15/15	
Тема 9. податкові девіації посттоталітарного суспільства	2/1	2/-	15/15	
Змістовий модуль 3. Оптимізація моделей поведінки учасників фіскальних взаємодій				
Тема 10. Оптимізація моделей поведінки учасників фіскальних взаємодій	2/1	1/-	21/15	18
Разом	24/10	12/2	126/168	18

5. Тематика практичних занять.

При підготовці до практичних занять студенти повинні прочитати конспекти лекцій, рекомендовану основну літературу і вибірково - додаткову літературу. Особливу увагу слід приділити питанням, винесеним для обговорення на семінарському занятті.

Практичне заняття №1

Теоретичні та практичні параметри фіскальних взаємодій.

Ключові поняття: фіскальні взаємодії; учасники фіскальних взаємодій; індивідуальні та суспільні ціннісні орієнтації; фіскальні взаємодії та протиборства; процеси фіскальної взаємодії; рівні взаємодії.

— Учасники фіскальних взаємодій: сутність, структура, функціональні особливості.

— Індивідуальні та суспільні ціннісні орієнтації. Їх вплив на фіскальні взаємодії та протиборства.

— Процеси фіскальної взаємодії: класифікація, моделі, аналіз результатів.

— Рівні взаємодії учасників фіскальних взаємовідносин у вітчизняній та зарубіжній практиці.

— Вплив економіко-правового середовища України на природу та ефективність фіскальних взаємодій в державі.

Практичне заняття №2

Суспільні передумови виникнення та історичні етапи розвитку фіскальної соціології як науки

Ключові поняття: предмет фіскальної соціології, теоретичні парадигми; менталітет; мотиви; інтереси; потреби; моделі поведінки; логічні та нелогічні дії; соціальний діагноз; економічні блага; суспільні блага; ринкова економіка; право; інститути права.

— Передумови виникнення фіскальної соціології як системи знань.

— предмет, об'єкт та завдання фіскальної соціології.

— Економічні закони фіскальної соціології.

— Соціальна діагностика та профілактика у фіскальній практиці.

— Мотиви економічної діяльності.

— Типи економічного устрою держави: орієнтири розвитку, протиріччя та фіскальні наслідки.

— Фіскальні правовідносини в умовах економічних трансформацій.

Практичне заняття №3

Конфлікт інтересів як передумова девіантної поведінки

Ключові поняття: конфлікт; перемога; компроміс; придушення; цінність конфліктів; джерела конфлікту; стадії конфлікту; „критична точка”; девіації; девіантна поведінка; конфлікт інтересів; податковий тягар; податкова межа; податкова дисципліна; анонія; суспільний конфлікт; критерій стандарту; податкові норми.

— Конфлікти у фіскальній практиці: суть, види та передумови виникнення.

— „конфлікт інтересів” у фіскальній практиці.

- Конфлікти цінностей та способи їх вирішення.
- Судове вирішення конфліктних спорів.
- Фіскальні норми у суспільстві.
- Проблема критерію стандарту. Правова та моральна регуляція податкових норм.
- Девіантна поведінка в теорії суспільного конфлікту та способи її здійснення.
- Податкове право та правовий нігілізм в трансформаційній економіці.

Практичне заняття №4

Податкові аномії, девіації та патології. Способи їх протидії.

Ключові поняття: податкові норми; девіації; патології; соціопатії суспільства; фіскальні цілі суспільства; податкова етика; деліквентна поведінка; податковий контроль; податкові санкції.

- Податкові аномії, девіації та патології, як характерні ознаки трансформаційних процесів.
- Девіація як продукт суспільного розвитку.
- Фіскальні цілі суспільства і способи їх досягнення.
- Податкова етика і мораль.
- Податковий контроль та податкові санкції.
- Способи реалізації податкового контролю.

Практичне заняття №5

Соціалізація та податкові девіації в посттоталітарних суспільствах.

Ключові поняття: деліквентна поведінка; деліквентна субкультура; стандарти поведінки; норми поведінки; колективні девіації; фіскальна соціопатія суспільства; дисфункція суспільних інститутів; податкова мораль; латентність податкових девіацій; формальні та неформальні правила.

- Груповий та індивідуальний рівні девіантної поведінки.
- Деліквентна субкультура: аналіз норм та стандартів поведінки.
- Фіскальні соціопатії суспільств трансформаційного типу.
- Податкова політика і податкова мораль.
- Дисфункції суспільних інститутів в умовах трансформаційних перетворень.
- Формальні правила та неформальні інститути.

Практичне заняття № 6

Оптимізація моделей поведінки учасників фіскальних взаємодій.

Ключові поняття: моделі поведінки учасників фіскальних взаємодій; поведінкові реакції учасників фіскальних взаємодій; оптимізаційні моделі реалізації фіскальних взаємодій їх учасниками.

- Моделі поведінки учасників фіскальних взаємодій у вітчизняній та зарубіжній практиці.
- Критерії побудови поведінкових реакцій учасників фіскальних взаємодій на основі економіко-математичного моделювання.
- Оптимізаційні моделі реалізації фіскальних взаємодій їх

учасниками.

6. Тематика самостійної роботи студентів – 126/168 год.

1. Фіскальна соціологія як галузь соціологічного знання.
2. Предмет фіскальної соціології.
3. Місце фіскальної соціології в системі суспільних наук.
4. Взаємозв'язок фіскальної соціології з економічною теорією, загальною соціологією, спеціальними соціологічними теоріями, і іншими науками.
5. Особливості методології фіскальної соціології.
6. Становлення фіскальної соціології в світовій науці.
7. Основні напрями розвитку сучасної фіскальної соціології.
8. Зародження фіскальної соціології і етапи її розвитку.
9. Роль фіскальної соціології в реформаторській діяльності перехідного періоду.
10. Економіка як соціальний інститут
11. Інституційний підхід до вивчення фіскальних взаємовідносин економічних агентів.
12. Соціальні інститути як регулятори соціально-економічних процесів.
13. Політичні інститути. Інститути державного регулювання.
14. Соціально-економічна активність і її види: діяльність, поведінка і взаємодія.
15. Характер впливу економічної поведінки економічних агентів на економічний розвиток держави.
16. Основні характеристики економічної поведінки: цілі і потреби, що лежать в основі поведінки, область свободи, способи здійснення, результати, характер впливу поведінки і її результатів на розвиток економіки.
17. Фіскальні норми та підприємницька активність.
18. Мотивація підприємницької діяльності.
19. Мотиви, інтереси та потреби суб'єктів оподаткування, та їх вираження у податковій поведінці платників податків.
20. Основоположники фіскальної соціології, як наукового напрямку.
21. Погляди Ібн Хальдуна на природу держави.
22. Філософський принцип обміну „податки - максимальна кількість благ отримувачам” Артура Пігу.
23. Принцип найменшої сукупної жертви. Рівність граничних жертв.
24. Закон Парето.
25. Постулати раціональності поведінки індивідів.
26. „логічні та нелогічні дії”.
27. Економічні, правові, етичні, суспільно-політичні, соціально-психологічні аспекти закономірності сприйняття у поглядах Г. Шмольдерса.
28. Особистісні моделі поведінки платників.
29. Наукові погляди В.Л.Андрушенка, В.М.Суторміної та В.М.Федосова.
30. економічні закони фіскальної соціології.

31. Закон біологічної і соціальної єдності.
32. Закон єдності соціального несвідомого.
33. Закон послідовної еволюції.
34. Закон зростання ентропії.
35. Закон відносної поведінки.
36. Закон кумулятивного впливу зовнішніх чинників.
37. Закон загальної інерції.
38. Закон установки.
39. Закон доміанти.
40. Закон відповідності вимогам середовища.
41. Закон адаптації.
42. Закон впливу норм і регламентів.
43. Закон обмеженості нормативно –правових норм.
44. Закон рефлекторного характеру діяльності.
45. Закон традиції і звичаїв.
46. Закон економії сил.
47. Закон випереджувальної дії дійсності.
48. Закон очікуваного корисного ефекту.
49. Закон впливу емоцій і вольової детермінації поведіння.
50. Принципи фіскальної соціології.
51. Діагностування у фіскальній соціології.
52. Принципи соціальної діагностики.
53. Економічна, фінансова та податкова поведінка платників податків.
54. Свобода вибору, критерії оцінки та мотивація індивідуального вибору економічних суб'єктів.
55. Індивідуальний та суспільний вибір.
56. Змістовні і процесуальні теорії мотивації.
57. Теорії мотивацій Абрама Маслоу, Фредеріка Герцберга і Девіда МакКлелланда.
58. Процесуальні теорії мотивації: теорія очікувань, теорія справедливості і модель Портера-Лоулера.
59. моделі економічної поведінки підприємців.
60. Податкова політика.
61. Напрями податкової політики.
62. Податковий етатизм
63. Потреби та мотиви, джерела претензій. "загострення суперечностей".
64. Методи розв'язання податкового конфлікту.
65. Етапи розгортання податкового конфлікту.
66. Конфліктологія як наукова дисципліна.
67. Концепції Е. Дюркгейма, Т. Парсонса, Н. Смілзера.
68. Теорії К. Маркса, М. Вебера, Р. Дарендорфа.
69. Соціальний конфлікт за Л.Козером.
70. цінність конфліктів.
71. Основні джерела конфлікту в суспільстві.
72. Масова свідомість, та її особливості.

73. Типи конфліктів за способами розгортання.
74. Реалістичні і нереалістичні конфлікти.
75. Динаміка соціальних конфліктів. Критична точка.
76. Проблематика соціальних та економічних конфліктів.
77. Здобутки та наукові розробки Г. Спенсера, Л. Гумпловича, Г. Зімеля.
78. Передумови девіантної поведінки.
79. Інтереси протилежних соціальних груп, як передумова формування конфліктів в суспільстві.
80. Проблема „суспільного порядку”.
81. Природа соціально – економічного конфлікту.
82. Соціальна напруга, конфлікт інтересів, економічні диспропорції.
83. Соціальний конфлікт як страхуючий план соціальної системи.
84. „соціальні ролі” індивідів.
85. Конфлікт інтересів. Норми суспільної поведінки.
86. Нормативне регулювання конфліктів.
87. Визначальна роль положень податкового законодавства у врегулюванні конфліктів.
88. Недоліки вітчизняного податкового адміністрування.
89. Зміни податкового законодавства України та їх вплив на розгортання конфлікту інтересів економічних агентів.
90. Реалізація інтересів платників податків в громадянському суспільстві.
91. Податкові реформи.
92. Категорія податкового тягаря. Розрахунок податкового тягаря.
93. Показник ефективної податкової ставки.
94. Коефіцієнт еластичності податків.
95. Податкова межа.
96. Принцип справедливості та його реалізація в податковій політиці держави.
97. Податкова дисципліна, її природа та складові.
98. Девіація як форма соціальної поведінки.
99. Теорія аномії Еміля Дюркгейма.
100. “політекономія податкової антипатії”.
101. Наукові погляди М. Аллінгема, С. Колма, А. Сандмо, А. Шенфільда та ін.
102. Податкова злочинність. Масштаби податкової злочинності в Україні.
103. Економічні, політичні, технічні і моральні причини здійснення податкових злочинів.
104. Способи ухилення від сплати податків.
105. Базові та традиційні схеми ухилення від оподаткування.
106. Неявні ознаки податкових злочинів.
107. Контроль над податковою злочинністю.
108. Кримінально-правова боротьба з податковою злочинністю.
109. Процес здійснення податкового контролю.

110. Джерела інформації для здійснення податкового контролю.
111. Форми податкового контролю.
112. Контрольно-перевірочна робота підрозділів податкового аудиту податкових органів.
113. Якість податкового контролю.
114. Оптимізація процедур податкового контролю.
115. Джерела інформації для здійснення податкового контролю.
116. Методичні прийоми документального і фактичного контролю.
117. Процедури податкового контролю.
118. Система каральних заходів за порушення податкового законодавства.
119. Фінансова відповідальність.
120. Кримінальна відповідальність
121. Показник добровільної сплати податків платниками.
122. Податковий компроміс.
123. Оцінка масштабів антифіскальної поведінки платників податків.
124. Методи оцінки антифіскальної поведінки платників податків.
125. Статистичні методи.
126. Методи відкритої перевірки.
127. Спеціальні економіко-правові методи.
128. Обліково-статистичні методи.
129. Зміст податкового контролю.
130. Податковий контроль як елемент управління процесом оподаткування.
131. Специфіка практики застосування і цільова спрямованість податкового контролю. об'єкт податкового контролю.
132. Показники ефективності податкового контролю.
133. Планування податкового аудиту.
134. "соціальна позиція". Атитюд.
135. Добровільна сплата податків.
136. "податок Кларка".
137. Національна психологія.
138. Особливості національного психологічного складу.
139. Суб'єктивне сприйняття соціальної справедливості.
140. Податкова поведінка платника податків. Її інституційні рамки.
141. Раціональність вибору.
142. Податкова культура.
143. Категорії податкової культури.
144. Рівень податкової культури.
145. Податковий та правовий нігілізм.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання - 18 год.

Індивідуальні завдання з дисципліни "Фіскальна соціологія" виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку тем. ІНДЗ охоплює усі основні теми дисципліни "Фіскальна соціологія".

Метою виконання ІНДЗ є оволодіння навичками застосування

теоретичних концепцій фіскальної соціології в процесі аналізу економічних, соціальних та правових процесів що відбуваються в суспільстві в сфері оподаткування.

ІНДЗ оформлюється о відповідності з встановленими вимогами. Індивідуальне завдання оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка. Виконання ІНДЗ з одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з фіскальної соціології.

8. Методи навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; індивідуальні заняття; робота в Інтернет; виконання ІНДЗ.

9. Методи оцінювання.

В процесі вивчення дисципліни "Фіскальна соціологія" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання ІНДЗ;

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни "Фіскальна соціологія" визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ враховуючи поточне опитування)
30	40	30
8 тиждень	11 тиждень	12 тиждень

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-8
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-8

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Навчально –методичний посібник з курсу "Фіскальна соціологія". ТДЕУ, 2009	100

Рекомендована література

1. Аверин Ю. П., Алексеева Е. Ю., Афонин Ю. А., Атаманчук Г. В., Бабакаев С. В. Социальные технологии: Толковый словарь / Московский гос. ун-т. Кафедра теории и методов социологических исследований / В.Н. Иванов (ред.), В.Н. Иванов (сост.). — 2. изд., доп. — М.: Луч, 1995

2. Автономов В. Модель человека в экономической науке. - С.-Пб.: Экономическая школа, 1998.

3. Андрущенко В.Л.Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). - Львів : Каменяр,2000.

4. Безгубенко О. Мотиви і потреби фіскальної соціології як складової податкового менеджменту. // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка. Серія Економіка.- 2001.-№8.

5. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. — К.: КНЕУ, 2002.

6. Брич А.П., Навроцький В.О. Кримінальне -правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні : Монографія. -К.: Атака, 2000.

7. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень : Навчальний посібник. - Київ : ЦУЛ, 2002.

8. Веселов Ю. В. Экономическая социология: История идей / Санкт-Петербургский ун-т. — СПб., 1995.

9. Веселов Ю. Экономическая социология: история идей. - С.-Пб.: Изд-во СПб. ун-та, 1995.

10. Галкина Т. П. Социология управления: от группы к команде: Учеб. пособие по спец. "Менеджмент". — М.: Финансы и статистика, 2003.

11. Гансова Е. А. Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці ХІХ-початку ХХ століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?): [Навч. посібник] / Одеський держ. ун-т ім. І.І.Мечникова. — О. : Астропринт, 2000.

12. Голенкова З. Т., Нарбут Н. П. История социологической мысли в странах Центральной и Восточной Европы: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. 020300 "Социология" / Институт социологии РАН; Российский ун-т дружбы народов. — М.: Издательство РУДН, 2003.

13. Горян Е. Роль правової культури в забезпеченні прав і свобод людини та громадянина// Підприємництво, господарство і право. - 2002.- №11.

14. Гриценко З. І., Довбня О. М., Волошан М. М. Історія світової та вітчизняної культури, соціологія, політологія: Короткий словник термінів і понять / Харківський держ. аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. — Х., 1998.

15. Добродумов П. Дисфункції держави як фактор дезорганізації суспільства // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №8.

16. Дорин А.В. Экономическая социология. - Минск, 1997.

17. Завгородний В.П. Налоги и налоговый контроль в Украине.- К.:С.К.,2001.

18. Заславская Т.И., Калугина З.И. (отв. ред.). Социальная траектория реформируемой России: Исследования Новосибирской экономико-социологической школы. - Новосибирск: Наука, 1999.

19. Заславская Т.И., Рывкина Р.В. Социология экономической жизни: очерки теории. - Н.: Наука, 1991.

20. Заяц Н.Е. Теория налогов: Учебник. - Мн.: БГЭУ, 2002.

21. Игнатенко А.А. Ибн -Хальдун,- М.: Мысль, 1980.

22. Крисоватий А.І. Оподаткування і ринок: умови та можливості поєднання.- Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 2000.

23. Куфта Н. Зміщення податкової дисципліни, як фактор стабілізації фінансової системи// Економіка України. - 2001. - №1

24. Леонова О. Феномен экономической культуры // РЭЖ. - 1993. - № 9

25. Леш Скот. Соціологія постмодернізму / Юрій Олійник (пер.). — Л.: Кальварія, 2003.

26. Маковецький А. М. Західна соціологія та її найважливіші напрями і школи: Навч. посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Рута, 2003.

27. Мельник П., Лановенко І. Психологічні механізми девіантної поведінки // Право України. - 2000. - №1.

28. Норт Д. Институты и экономический рост: историческое введение // Тезис, 1993. Т. 1. Вып. 2.

29. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. - М.: Начала, 1997.

30. Павловський М. А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). — К. : Техніка, 2001

31. Панеях Э.Л. Формальные правила и неформальные институты их применения в российской экономической практике // Экономическая социология. Т. 2. - 2001.- №3.

32. Піча В. М., Черниш Н. И., Кондратик Л. Й. З історії української соціологічної думки: Матеріали до лекції з курсу "Соціологія". — Львів, 1995

33. Піча В.М. Соціологія загальний курс. -К., „Каравелла”, 2000.

34. Полякова Н.В. Экономическое поведение. - Иркутск: Изд-во ИГЭА, 1998.

35. Пушкарёва В.М. История финансовой мысли и политики налогов:

Учеб пособие. - М.: Финансы и статистика, 2001.

36. Радаев В.В. Новый институциональный подход: построение исследовательской схемы // Экономическая социология. Т. 2 - 2001. - №3.

37. Радаев В.В. Формирование новых российских рынков: транзакционные издержки, формы контроля и деловая этика. - М.: Центр политических технологий, 1998.

38. Радаев В.В. Экономическая социология: курс лекций. М.: Аспект Пресс, 1998.

39. Рывкина Р.В. Экономическая социология переходного периода. - М.: Дело, 1998.

40. Савицька О. Норми права в системі чинників регулювання соціальних конфліктів//Право України. - 2001- №10.

41. Савченко О. Особливості боротьби з податковою злочинністю в сучасних умовах// Право України.- 2000. - №10.

42. Сведберг Р. Новая экономическая социология // Журнал социологии и социальной антропологии. - 2002. - Том 5, № 2 (18)

43. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли. - М. "Прогресс". 1968.

44. Соколова Г.Н. Экономическая социология. Учебник. - М.: ИИД «Филинь», 2000.

45. Суторміна В.М., Федосов В.М., Андрущенко В.Л. Держава-податки-бізнес.- К.: Либідь, 1992.

46. Чернышева Л.Д. Экономическая социология: актуальные проблемы. - М., 1996.

47. Экономика налоговой политики. Пер. с англ. / Под ред. Майкла П. Девере. - М.: Филинь, 2001.

48. Экономическая социология и перестройка /под ред. Т.И. Заславской, Р.В. Рыбкиной. - М.: Прогресс, 1989.

49. Эльстер Ю. Социальные нормы и экономическая теория // Тезис. - 1993.-Том 1. Вып. 3.

50. Этика и экономика // Вопросы экономики. - 1994. - № 7.

ПРОГРАМА СТАЖУВАННЯ СТУДЕНТІВ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ

Затверджено
кафедрою податків і фіскальної
політики

Укладачі:
А.І.Луцик, к.е.н., доцент кафедри
податків і фіскальної політики
І.В. Плішко, ст. викладач кафедри
податків і фіскальної політики

ВСТУП.

Проходження стажування в органах державної податкової служби є завершальним етапом підготовки магістрів з питань оподаткування. За час проходження стажування студент отримує можливість зрозуміти внутрішню організацію органу податкової служби та механізм виробничих стосунків як між окремими структурними підрозділами, так і зовнішніми організаціями, опанувати технології податкового адміністрування, реально відчутти службовий статус посадових осіб податкових інспекцій та міру їх відповідальності за управлінські рішення, поглибити знання та здобути спеціальні вміння для виконання майбутніх професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру.

Під час проходження стажування студент отримує можливість використання обширного фактичного матеріалу для підготовки дипломної роботи та апробації отриманих результатів наукових досліджень.

Стажування студентів спеціальності 8.050114 "Оподаткування" триває 7 робочих тижнів. Для його проходження студенти згідно укладених угод спрямовуються в державні податкові адміністрації у областях, Автономну Республіку Крим, міста Київ і Севастополь, які в свою чергу розподіляють студентів у підпорядковані податкові інспекції, кадровий потенціал та матеріальна база яких дозволяє на належному рівні реалізувати положення програми практики.

II. ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ СТАЖУВАННЯ.

Після прибуття на базу стажування студенти пред'являють керівнику відділу кадрів відповідне направлення та програму стажування. Начальник відділу кадрів або, за його відсутності, відповідальний спеціаліст інформує начальника інспекції про студентів, зміст і тривалість стажування та вносить пропозиції щодо послідовності його проходження, призначення загального та безпосередніх керівників стажування. Як правило, загальним керівником стажування призначається один із заступників начальника інспекції, безпосередніми керівниками – начальники структурних підрозділів за місцем проходження стажування. Загальний та безпосередні керівники спільно із студентами складають календарний план проходження стажування, який затверджується начальником інспекції.

На організаційній стадії стажистів знайомлять з регламентом роботи податкового органу та правилами внутрішнього розпорядку. З огляду на режимний характер податкової інформації визначається обсяг та характер документації, яка використовуватиметься стажистами. Останніх попереджують про відповідальність за несанкціоноване поширення податкової інформації.

Проходження стажування доцільно розпочати із ознайомлення студентів з структурою та територіальним розміщенням окремих підрозділів податкового органу, службовою субординацією, станом економіки регіону та його можливостями стосовно наповнення державного і місцевих бюджетів.

В подальшому стажування проводиться безпосередньо в структурних підрозділах інспекції у відповідності до програми та календарного плану. Крім виконання положень програми стажування, студенти можуть залучатися до виконання окремих завдань, передбачених функціями і процедурами, закріпленими за даним підрозділом. Інформація про виконання таких завдань та безпосередній особистий вклад студента повинна знайти відображення у звіті про проходження стажування.

За час проходження стажування студенти повинні вивчити:

- організацію роботи з платниками податків в частині роз'яснення податкового законодавства та налагодження партнерських стосунків;
- порядок визначення обсягу надходжень до зведеного та державного бюджетів, організацію роботи щодо освоєння нормативної бази надходжень;
- особливості декларування платежів платниками податків та визначення податкових зобов'язань податковим органом;
- організацію роботи підрозділів оподаткування юридичних осіб щодо адміністрування податків на прибуток, додану вартість, акцизного збору та місцевих податків і зборів;
- особливості і проблеми оподаткування фізичних осіб;
- проблемні роботи з примусового стягнення податків і зборів;
- організацію планових та позапланових перевірок дотримання податкового та валютного законодавства, проведення перевірок дотримання законодавства про обмеження готівкового обігу та застосування реєстраторів розрахункових операцій;
- фінансові аспекти застосування до порушників санкцій;
- ефективність аналізу надходження податків і зборів;
- основи автоматизованого адміністрування податків;
- порядок складання звітності про надходження та результати контрольної роботи;
- систему прийняття податкових рішень, проблеми діяльності податкових органів і напрями їх вирішення.

III. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ-СТАЖИСТІВ

Студент - має право:

- отримувати за рахунок кошторису навчального закладу стипендію, інші види допомог та компенсацій, передбачених чинним законодавством;
- за згодою керівника податкового органу бути призначеним на вакантну посаду з отриманням винагороди за фактично виконану роботу;
- отримувати не конфіденційну інформацію для використання при проведенні магістерського дослідження.

Студенти – зобов'язані:

- неухильно дотримувались встановлених в податковому органі правил внутрішнього розпорядку;
- протягом 3 днів з початку практики, але не пізніше наступного дня після затвердження керівником податкового органу календарного плану проходження стажування надіслати його на кафедру податків і фіскальної політики університету;

упродовж тривалого часу декларують від'ємне значення об'єкта оподаткування.

Контрольно-економічна робота стосовно справляння ресурсних, рентних платежів, місцевих податків і зборів.

Систематизація податкових порушень та їх динаміка. Основні проблеми справляння податків і зборів юридичними особами.

Планування та прогнозування надходжень податків і зборів від юридичних осіб.

Відділ (управління) оподаткування фізичних осіб

Організація контрольно-економічної роботи підрозділів оподаткування фізичних осіб.

Аналіз системи прийому та перевірки декларацій підприємств – фізичних осіб. Планові та позапланові перевірки приватних підприємств.

Спрощені моделі оподаткування: порівняльний аналіз та пропозиції щодо вдосконалення.

Оцінка перевірок правильності нарахування та утримання податку з доходів фізичних осіб за місцем основної роботи громадян.

Аналіз підготовчої та організаційної роботи податкового органу стосовно річного декларування доходів громадян. Результати перерахунків податку. Оцінка динаміки та доцільність перегляду встановленого порядку декларування.

Аналіз порушень законодавства про оподаткування доходів фізичних осіб.

Діяльність підрозділу щодо розширення бази оподаткування. Передовий досвід контрольної роботи.

Адміністрування податку з власників транспортних засобів, земельного податку та державного мита. Структура динаміки їх надходження

Організація роботи відділу стосовно виконання доведених завдань із закріплених за підрозділом платежів і аналіз їх виконання.

Відділ (управління) аудиту юридичних осіб

Організація роботи підрозділу стосовно формування та виконання планів-графіків проведення документальних перевірок: аналіз порядку підбору та визначення кількості платників, що включаються до планів перевірок; наявність інформації від інших підрозділів податкової служби про потенційних порушників; визначення термінів проведення планових перевірок; порядок погодження та затвердження плану; контроль за його виконанням; взаємодія підрозділів податкової служби при проведенні документальних перевірок.

Позапланові документальні перевірки: підстави та оцінка результатів.

Підготовка до проведення документальних перевірок: попередній аналіз інформації про діяльність платника, програма та робочий план перевірки, формування групи, яка проводить перевірку.

Організація роботи групи за місцезнаходженням платника. Методика податкового аудиту. Зустрічні перевірки.

Систематизація результатів перевірок та динаміки порушень.

Робота підрозділу стосовно контролю за достовірністю заявлених платниками до відшкодування сум податку на додану вартість. Оцінка механізму відшкодування ПДВ.

Реалізація матеріалів перевірок. Порядок передачі їх підрозділам податкової міліції.

Підготовка проекту рішення про застосування штрафних санкцій.

Організація контрольної роботи за дотриманням порядку застосування реєстраторів розрахункових операцій і законодавства стосовно регулювання обігу готівки. Порядок застосування до порушників штрафних санкцій.

Аналіз і контроль за надходженням донарахованих платежів та ефективність застосованих санкцій.

Складання звітності "Аудит".

Основні проблеми та ефективність контрольно-перевірочної роботи.

Відділ контролю за фінансовими установами та операціями у сфері зовнішньо - економічної діяльності (за відсутності в інспекції такого відділу нижчеперелічені питання вивчаються в підрозділі податкового аудиту)

Контроль за дотриманням законодавства про оподаткування та підприємницьку діяльність підприємствами з іноземними інвестиціями.

Адміністрування податкових векселів.

Організація контролю за дотриманням законодавства про оподаткування фінансово-банківських установ.

Контроль за своєчасністю проведення розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності. Інформаційне забезпечення контролю. Санкції до порушників. Необхідність та ефективність обмеження зовнішньоекономічної діяльності.

Організація роботи відділу з контролю за поверненням валютних цінностей в Україну. Контроль за спільними підприємствами з іноземними інвестиціями.

Відділ погашення прострочених податкових зобов'язань

Організація і аналіз роботи підрозділу щодо виконання доведених завдань із залучення коштів до бюджету методами примусового стягнення.

Оцінка стану платіжної дисципліни.

Порівняльна характеристика методів роботи податкового органу із підприємствами-боржниками та їх ефективність.

Аналіз практики розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань платників.

Реалізація права на податкову заставу. Реєстрація застави у державному реєстрі застав нерухомого майна. Узгодження операцій із заставним майном та відповідальність платника за самовільне відчуження майна.

Підстави та процедура арешту активів платників податків та його ефективність.

Організація продажу активів боржників та ефективність погашення

податкового боргу платників.

Механізм та дієвість застосування санкцій до платників за несвоєчасне погашення податкових зобов'язань.

Судові позови до платників щодо погашення прострочених податкових зобов'язань.

Динаміка співвідношення примусового погашення податкових зобов'язань та добровільності їх сплати.

Проблеми погашення податкової заборгованості і напрямки їх вирішення.

Відділ обліку і звітності

Взаємодія із відповідними органами та органами держказначейства. Передача органам казначейства списків платників. Одержання та доведення до платників інформації про відкриті аналітичні рахунки для зарахування платежів. Інформування податкових органів про рух коштів на аналітичних рахунках. Порядок проведення звірок.

Особові рахунки платників, підстави та порядок нарахування платежів за особовими рахунками. Облік і аналіз надходження платежів.

Порядок нарахування пені за особовими рахунками платників.

Звітність про обсяги надходження платежів та результати контрольної роботи.

Аналітична робота підрозділу.

Прогнозування надходжень платежів і аналіз їх виконання

Відділ реєстрації та обліку платників податків

Порядок взяття на облік платників – юридичних осіб. Особливості обліку платників – фізичних осіб. Облікова справа платника податків. Аналіз причин зняття платників з обліку.

Єдиний банк даних про платників – юридичних осіб та реєстр фізичних осіб.

Реєстраційний (обліковий) номер платників податків.

Відділ масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян

(за відсутності в інспекції самостійного підрозділу нижчеперелічені питання вивчаються у відповідних підрозділах, на які покладені завдання роз'яснення податкового законодавства)

Діяльність підрозділу щодо формування податкової культури та роз'яснення податкового законодавства. Робота із засобами масової інформації.

Проведення семінарів з платниками податків, як основна форма пропагандистської діяльності.

Організація роботи громадської приймальні. Консультаційні пункти податкових органів.

Телефонна інформаційно-довідкова служба.

Консультування платників при їх особистому зверненні. Структура звернень платників податків і найбільш типових порушень, що виявляються перевітками та врахування таких матеріалів при плануванні

семінарів з платниками.

Виховна та роз'яснювальна робота в навчальних закладах.

Мотивація законослухняних платників та працівників засобів масової інформації.

Звітність "Інформація про роботу з платниками податків з роз'яснення податкового законодавства та "Інформація про проведену консультаційну роботу".

VII. ЗВІТ ПРО СТАЖУВАННЯ

Документальним підтвердженням виконання програми стажування є звіт. Матеріали до звіту готуються щоденно, їх систематизація, безпосереднє оформлення та переплетення здійснюється за два останніх робочих дні стажування.

Звіт складається із двох самостійних частин:

- текстової;
- документальних додатків.

У текстовій частині звіту в лаконічній формі викладається зміст проведеної студентом роботи, його бачення шляхів вдосконалення діяльності податкового органу на конкретній ділянці. Логіка викладу матеріалу визначається програмою та календарним планом проходження стажування. Орієнтовний обсяг текстової частини звіту не повинен перевищувати 35 сторінок рукописного тексту. Вимоги до оформлення звіту про стажування у комп'ютерному форматі: обсяг не більше 35 сторінок, формат сторінки А4, поля 20-20-30-10, шрифт Times New Roman, Arial, величина шрифту – 14, інтервал – 1,5 (ctrl 1+5), абзац – 1,25, рядків на сторінці – 29-30, символів на рядок – 65-70. Переписування нормативних документів, методичних матеріалів, подання ідентичної текстової частини двома і більше студентами не допускається.

В додатках до звіту стажист приводить заповнені форми службової документації, які використовувались ним при вивченні передбачених програмою питань, а також копії актів перевірок, проведених за участю студента. Зважаючи на конфіденційність податкової інформації, допускається заповнювати окремі форми додатків (напр. – декларація про доходи громадян) умовними даними. Приведені в додатках дані повинні відповідати інформації, поміщеній у текстовій частині звіту.

Достовірність викладеної у звіті інформації засвідчується підписом загального керівника стажування та гербовою печаткою податкового органу на останній сторінці тексту.

До звіту додаються :

- відгук загального керівника стажування від податкового органу (ч. 3 щоденника стажування);
- характеристика студента - стажиста, підписана начальником податкової інспекції та завірена гербовою печаткою установи;
- календарний план проходження стажування за встановленою формою;
- зауваження та пропозиції податкового органу стосовно підготовки магістрів, вдосконалення навчального процесу (ч. 5 щоденника).

— щоденник проходження стажування (додаток 3)

Захист звітів про проходження стажування проводиться як правило в податковому органі за місцем її проходження. З цією метою наказом начальника інспекції з числа керівних працівників формується комісія, яку очолює керівник або один із його заступників. До її складу включають керівника стажування від університету.

Оцінювання результатів стажування здійснюється за рейтинговою оцінкою і чотирьох бальною системою. Комісія враховує рівень підготовки студентів для роботи в системі податкової служби, міру опанування ним навиків практичної роботи. Для забезпечення єдиних критеріїв і об'єктивності оцінки переваги при визначення оцінки надаються викладачу кафедри.

Результати роботи комісії оформляються протоколом.

У випадку невиконання програми стажування, неподання звіту, невідповідності звіту встановленим вимогам або отримання студентом незадовільної оцінки вирішується питання про відрахування студента з університету.

Примірний розподіл часу на проходження
стажування в структурних
підрозділах податкової інспекції

№ з/п	Найменування структурних підрозділів	Кількість робочих днів
1.	Загальний керівник практики від податкової інспекції	1
2.	Відділ (управління) оподаткування юридичних осіб	6
3.	Відділ (управління) оподаткування фізичних осіб	6
4	Відділ (управління) аудиту юридичних осіб	5
5.	Відділ контролю за фінансовими установами та операціями в сфері зовнішньо - економічної діяльності	3
6.	Відділ погашення прострочених податкових зобов'язань	4
7.	Відділ обліку і звітності	3
8.	Відділ реєстрації та обліку платників податків	4
9.	Відділ масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян	2
10.	Оформлення і захист звіту про стажування	1
	РАЗОМ	35

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Начальник ДПІ в

“ ”
_____ 200__р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**
проходження стажування

студента _____

гр. _____ факультету фінансів ТНЕУ

в _____
(найменування інспекції)

з “ ” _____ до “ ” _____ 200__р.

№ з/п	Питання стажування, види робіт.	К-сть днів	Терміни виконання	Місце виконання	Керівник від інспекції
1	2	3	4	5	6

Керівник стажування _____

(посада, прізвище, ініціали) підпис

Студент _____
підпис

ЩОДЕННИК
проходження стажування

в _____
(найменування інспекції)

№ з/п	Дата	Місце проходження стажування	Виконана робота	Відмітка безпосеред-нього керівника
1	2	3	4	5

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

для студентів, які навчаються за спеціальністю
"Оподаткування" освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

- Історична ретроспектива, сучасний стан та перспективи розвитку вітчизняної податкової системи
- Методологічні засади функціонування податків, як соціально-економічної категорії
- Сучасні теоретичні концепції оподаткування
- Глобалізація та розвиток податкової системи в контексті євроінтеграційних процесів
- Генезис та перспективи розвитку податкової системи
- Реформування податкової системи України: економічні та соціальні наслідки
- Податкові системи пострадянських держав: порівняльна характеристика
- Особливості побудови податкових систем держав європейської спільноти
- Інтеграція податкової системи України до європейського економічного простору
- Держава і податки: взаємообумовлення функціонування та розвитку
- Податкова політика та соціально-економічні процеси в державі
- Наукова парадигма трансформації податкової політики в Україні
- Ефективність податкової політики в контексті розвитку регіонів України
- Фіскальна ефективність, економічна доцільність та соціальна справедливість податкової політики держави: практичне обґрунтування
- Податковий потенціал регіону: оцінка та прогнозування
- Податковий потенціал малого підприємництва
- Ефективність та дієвість реалізації податкової політики держави
- Сутність та економічні ефекти перекладання податків
- Фіскальна політика держави: концептуальна парадигма побудови і соціально-економічні ефекти
- Податкове регулювання трансфертного ціноутворення у вітчизняній та зарубіжній практиці оподаткування.
- Податкове регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- Інструменти податкового регулювання і макроекономічні ефекти їх застосування
- Зарубіжний досвід податкового регулювання та можливості його застосування в Україні
- Податкове регулювання інноваційної діяльності
- Податкове регулювання діяльності суб'єкта господарювання
- Податкове регулювання інвестиційної діяльності в Україні
- Оптимізація оподаткування на підприємстві
- Мотиваційний менеджмент оподаткування
- Діалектика податкового навантаження та економічні інтереси суб'єкта господарювання
- Бюджетування податків на підприємстві
- Реалії функціонування державного податкового менеджменту в Україні
- Податкове прогнозування і планування як складова державного податкового менеджменту

- Податкове планування як форма реалізації податкової політики підприємства
- Вітчизняні реалії та перспективи розвитку корпоративного податкового менеджменту
- Теорія та практика використання податкових преференцій в Україні
- Податковий контроль як домінанта державного податкового менеджменту
- Податкове регулювання процесів споживання в Україні
- Податки як інструмент регулювання підприємницької діяльності
- Організаційно-правові аспекти податкового контролю в системі органів податкової служби України
- Превентивний податковий контроль у сфері обігу підакцизних товарів
- Податковий контроль в системі протидії мінімізації оподаткування
- Податковий контроль відшкодування ПДВ
- Податковий контроль у сфері оподаткування прибутку підприємств
- Податковий контроль у сфері непрямого оподаткування
- Організація податкового контролю на пострадянському просторі: порівняльний аналіз
- Невізні податкові перевірки: організація, методика та напрями модернізації
- Податковий контроль в контексті програми модернізації податкової служби України
- Організація та методика візних податкових перевірок великих платників податків
- Превентивний податковий контроль у сфері поза банківського обігу готівки
- Концептуальні засади модернізації державної податкової служби України
- Державна податкова служба як суб'єкт державного податкового менеджменту
- Оптимізація функцій та процедур структурних підрозділів податкової служби
- Теоретичні і практичні аспекти інформатизації та автоматизації податкової роботи в Україні
- Модернізація податкової служби України в контексті інформаційних технологій
- Сучасні технології податкового сервісу
- Критерії оцінки та шляхи підвищення ефективності діяльності податкової міліції
- Міжнародне співробітництво податкової служби України
- Координація роботи контролюючих органів як фактор підвищення ефективності адміністрування податків в Україні
- Фіскальна роль та значимість ДПС в соціально-економічному розвитку держави
- Адаптація діяльності ДПС України до європейських стандартів в умовах глобалізації економічних процесів
- Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми реформування

- регулюючих механізмів соціального характеру
- Соціально-економічні наслідки та проблеми реформування системи оподаткування фізичних осіб
- Вітчизняні реалії, необхідність та шляхи модернізації оподаткування доходів самозайнятих осіб в Україні
- Соціально-економічні ефекти справляння податку з доходів фізичних осіб
- Вітчизняні реалії справляння ПДВ та проблеми його гармонізації до стандартів ЄС
- Акцизний збір: теорія і практика справляння
- Алгоритм, фіскальні реалії та бюджетні перспективи земельного оподаткування в Україні
- Оподаткування неприбуткових організацій
- Альтернативні методи оподаткування: теорія і практика функціонування
- Фіскальні та регулюючі аспекти справляння податку на прибуток підприємств
- Місцеві податки і збори: вітчизняний досвід та ефективність справляння
- Прагматизм справляння платежів за спеціальне використання природних ресурсів
- Майнові податки в системі доходів бюджету: світовий досвід та вітчизняна практика
- Вартісна оцінка бізнесу: роль податкової складової
- Податкове адміністрування в умовах реорганізації суб'єктів господарювання
- Адміністрування ПДВ: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід
- Сучасні інформаційні технології в оподаткуванні
- Оптимальна модель попередження та протидії податковим ризикам
- Управління податковим боргом в державі: реалії та шляхи модернізації
- Податковий борг: причини виникнення та механізм управління
- Концептуальні засади створення організаційно-правової інфраструктури протидії ухиленню від оподаткування
- Ухилення від оподаткування: причини, наслідки та прагматика протидії
- Податкова система і ризики: філософія взаємозалежності
- Реальні та потенційні загрози національній безпеці держави в сфері оподаткування
- Податкове консультування в системі гармонізації податкових відносин
- Соціальна діагностика та профілактика у фіскальній практиці
- Методи, інструменти та принципи фіскальної діагностики
- Конфлікт інтересів між платником та фіскальним органом: напрями розв'язання
- Девіантна поведінка в теорії суспільного конфлікту
- Правова і моральна регуляція податкових норм в суспільстві
- Орієнтири і стандарти податкової культури

— Методологічні аспекти розрахунку показників податкового навантаження

— Податкове адміністрування в управлінні фінансами транснаціональних компаній

— Планування та прогнозування податку на додану вартість

— Планування та прогнозування податку на прибуток підприємств

— Планування та прогнозування акцизного збору

— Планування та прогнозування податку з доходів фізичних осіб

— Планування та прогнозування майнових та ресурсних платежів

— Адміністрування місцевих податків і зборів

— Особливості адміністрування податків спеціалізованими

податковими інспекціями

— Організаційна та контрольна робота податкових органів стосовно розширення бази оподаткування

— Еволюція податку на прибуток підприємств, його бюджетна роль та фінансові перспективи

— Звернення стягнення на майно в механізмі погашення податкового боргу

— Управління податковим боргом: пріоритети, механізм реалізації та напрями удосконалення

— Трансформація податкової системи в умовах Європейської орієнтації України

— Гармонізація оподаткування в країнах Євросоюзу

— Новітні технології оподаткування в контексті модернізації ДПС

України

— Теоретичні аспекти податкового навантаження в Україні

— Адміністрування податку на прибуток: вітчизняні реалії та напрями вдосконалення

— Адміністрування податку з доходів фізичних осіб: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід

— Податкове адміністрування: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід

— Податковий контроль у сфері прямого оподаткування

— Адміністрування акцизного збору в Україні: вітчизняні реалії та напрями вдосконалення

— Моделі прийняття рішень з проблем вдосконалення податкової політики в умовах трансформації економіки України

— Державний податковий менеджмент у контексті боротьби з ухиленням від сплати податків

— Реформування податкової системи України як антикризовий захід

— Роль податкової системи в економічному розвитку держави

— Податки на споживання: фінансово – регулююча роль та проблеми функціонування

— Податкове навантаження у контексті справедливого розподілу податкового тягаря

— Еволюція плати за землю в Україні та її фінансова ефективність

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

*за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»
зі спеціальності 8.050114 «Оподаткування»*

Укладач:

**О.Ю.Сидорович, к.е.н., доцент
кафедри податків і фіскальної
політики**

І. Загальні положення

Найвагомішим результатом науково – дослідної діяльності студентів за підсумками навчання у вишому навчальному закладі є написання дипломної роботи.

Дипломна робота є самостійною комплексною науково-дослідною роботою, виконаною студентом на завершальному етапі навчання в університеті, що синтезує результати теоретичної та практичної підготовки за обраною спеціальністю і програмою підготовки спеціалістів та магістрів в рамках нормативної та варіативної складових освітньо-кваліфікаційної програми та формою державної атестації студента, є кваліфікаційним документом, що ілюструє рівень знань, навичок та умінь необхідних для професійної діяльності передбачених їхніми освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і дає підстави Державній екзаменаційній комісії прийняти рішення про присвоєння кваліфікації.

Дипломна робота має узагальнюючий характер, з однієї сторони, вона є підсумком навчальної підготовки її автора, а з іншої, оригінальною науково-дослідною роботою студента, яка відповідає вимогам що ставляться до робіт наукового працівника-початківця. Виконання такої роботи передбачає вміння її автора здійснювати постановку наукової проблеми, окреслювати її актуальність, значимість, новизну, вести науковий пошук, виявляти проблеми у діючій практиці, знаходити шляхи, прийоми та методи їх вирішення .

Метою виконання дипломної роботи за ОКР «магістр» є ґрунтовне осмислення наукової проблеми у сфері професійної діяльності автора, систематизація теоретичних розробок та фактологічних матеріалів, оволодіння методами наукових досліджень, узагальнення висновків та розробка пропозицій інноваційного характеру щодо фінансових процесів та явищ на певному рівні та галузі діяльності, оптимізація та підвищення ефективності управлінських рішень.

Пропозиції повинні бути науково-обґрунтованими та базуватись на проведеному аналізі і оцінці прогностичних результатів та ризиків від їх запровадження.

Основними завданнями, що вирішуються в процесі підготовки та захисту дипломних робіт є:

- проведення поглибленого всебічного аналізу досліджуваної проблеми, вивчення (або поглиблення) і узагальнення теоретичних та методологічних засад;

- вивчення, систематизація та узагальнення законодавчо-нормативних актів, методично-інструктивних матеріалів;

- всебічна діагностика ситуації, здійснення розрахунків з використанням сучасного інструментарію;

- використання новітніх методів наукових досліджень, сучасних інформаційних технологій та досягнень в різних галузях знань (політика, економіка, право, менеджмент, політологія, державне управління, соціологія, філософія);

- проведення порівняльного аналізу сутності, спрямованості та

досягнень вітчизняної та західної фінансової теорії, пошук шляхів розв'язання досліджуваних проблем конкретного об'єкта;

— творчий підхід до дослідження теоретичних, політико-правових, управлінських засад, проведення ретроспективного аналізу та системного аналізу діючої практики обраного об'єкту, здатність генерувати інноваційні пропозиції, управлінські рішення, обґрунтовувати їх необхідність, доцільність та економічну ефективність;

— визначення причинно-наслідкових зв'язків явищ та процесів, що досліджуються;

— пошук реальних напрямів розвитку та реформування податкової системи та податкової політики держави, податкового менеджменту та фінансового адміністрування;

— формування творчого підходу до виконання своїх професійних, функціональних обов'язків;

— належне оформлення результатів виконаного дослідження;

— наявність всіх супровідних документів;

— виконання та здача роботи на кафедрі у терміни, передбачені графіком навчального процесу та графіком виконання і попереднього захисту дипломних робіт;

— підготовка доповіді та наочних матеріалів, що відображають зміст виконаного дослідження, висновки і пропозиції автора;

— публічний захист дипломної роботи.

Кафедрою податків і фінансової політики щорічно готується примірна тематика дипломних робіт відповідно до змісту освітньо-кваліфікаційної програми, навчального плану за магістерськими програмами і охоплює усі професійно-орієнтовані дисципліни.

Ознайомившись з примірною тематикою дипломних робіт та керуючись власними науковими і професійними інтересами, функціональними обов'язками за місцем роботи, студент обирає найбільш привабливий для себе напрям наукових досліджень.

Вибір теми дипломного дослідження має принципове значення не тільки для успішного навчання за програмою підготовки магістрів і спеціалістів та захисту роботи, але й у професійній діяльності, працевлаштуванні, кар'єрному рості. В дипломі магістра вказується лише назва спеціальності, а в додатку до диплому вказується тема дипломної роботи.

Вибір теми дослідження є визначальним також для вибору бази практики студентами очної форми навчання. Складовою частиною практики є переддипломне стажування, яке, завдяки доступу студента до інформаційної бази, забезпечує збір, систематизацію і глибоке опрацювання інформації, необхідної для здійснення емпіричного дослідження з врахуванням обраного об'єкту дипломного дослідження та виданих студенту індивідуальних завдань.

Програми підготовки за ОКР «Магістр» забезпечують формування належного рівня теоретичних знань, набуття професійних навиків, оволодіння методиками прогнозних, планових, аналітичних, контрольних

розрахунків, вивчення всіх складових страхової діяльності та управління фінансами суб'єктів господарювання.

Тема роботи повинна відповідати спеціальності та суті досліджуваної наукової проблеми, вказувати на мету дослідження і його завершеність. При формуванні назви роботи слід уникати багатослівності.

Слід зауважити, що написання наукової роботи є складним творчим процесом, на завершальній стадії якого автор повинен засвідчити здатність вести науковий пошук, творчо опрацьовувати наукову літературу, нормативно-правову базу, аналітичні та статистичні дані. Результат наукового дослідження повинен відповідати вимогам істинності, новизни, бути логічно і експериментально обґрунтованим та практично значущим.

Дипломна робота за ОКР «магістр» повинна відповідати стандартам вищої школи, тобто бути виконаною самостійно на основі опрацьованого теоретичного, аналітичного та статистичного матеріалу. У мовностилістичному оформленні роботи необхідно дотримуватись вимог наукового стилю, уникати загальних фраз, тавтології, бездоказових тверджень.

Результати дослідження та зміст повинні бути викладені стисло, логічно та аргументовано, з обов'язковим посиланням на авторів і джерела, з яких запозичені окремі результати та матеріали як теоретичного, так і емпіричного характеру.

2. Порядок роботи над дипломним і магістерським дослідженням

2.1. Вибір теми

Процес написання дипломної роботи розпочинається з вибору теми дослідження. При цьому важливим фактором вибору для студента є усвідомлення проблеми дослідження, її осмислення та обґрунтування.

При цьому, студент повинен виокремлювати три етапи у виборі проблеми:

- формулювання проблеми та окреслення очікуваного результату;
- розроблення структури проблеми, тобто виокремлення теми, підтем та дослідницьких питань;
- визначення актуальності, цінності проблеми для економічної науки та практики.

Від того, наскільки правильною буде постановка проблеми, в значній мірі залежить її розв'язок, а відповідно і результат написання дипломної роботи.

Загалом розрізняють декілька специфічних груп проблем, до них відносяться: добре структуровані проблеми, проблеми середнього рівня структурованості, мало структуровані проблеми, не структуровані проблеми.

Добре структуровані, або як їх ще називають, стандартні проблеми, це ті, розв'язання яких жорстко залежить від будь-яких змін у причинах, що їх породили.

Проблеми середнього рівня структурованості - це такі, при вирішенні яких необхідно враховувати і вплив вірогідних чинників, тобто таких, які можуть вплинути, а можуть і не вплинути.

Мало структуровані проблеми - це такі, при вирішенні яких невідомі чинники посідають значне місце, а отже має місце високий рівень невизначеності.

Неструктуровані проблеми характеризуються максимальною невизначеністю.

Важливою передумовою успішного написання дипломної роботи є правильна констатація проблеми з визначенням її актуальності, ступеню розробки, наявної літератури.

Якщо студент недостатньо ознайомлений з темою то, вивчення літератури по обраній темі потрібно починати з загальних робіт, щоб одержати уявлення про основні питання, які охоплює обрана тема, а потім уже вести пошук нового матеріалу. Якщо ж студент в достатній мірі володіє темою наукового дослідження, то краще починати знайомство з найбільш перспективних, джерел.

Примірна тематика дипломних робіт розробляється випусковою кафедрою податків і фіскальної політики, щорічно оновлюється та коригується відповідно до набутого досвіду, побажань спеціалістів, викладачів та студентів, рекомендацій членів Державної екзаменаційної комісії.

Студент самостійно вибирає тему дипломної роботи:

— керуючись запропонованою кафедрою примірною тематикою дипломних робіт;

— запропонувавши власний варіант назви теми дипломного дослідження;

— за тематикою, яку замовляють функціональні підрозділи контролюючих органів, державні установи і організації, які уклали з Університетом контракти на навчання студентів, або мають з ним заключені угоди про співпрацю.

— Здійснюючи вибір теми дипломного дослідження студент керується різними міркуваннями та інтересами, зокрема:

— обізнаністю з проблемою, її актуальністю та значимістю,

— своїм теперішнім чи майбутнім місцем роботи (працевлаштування),

— передбачуваною майбутньою базою стажування (для студентів очної форми навчання),

— можливістю доступу до інформаційної бази,

— своїм майбутнім фахом і рівнем підготовки,

— іншими уподобаннями та інтересами.

В кожному конкретному випадку при виборі теми слід враховувати її актуальність та новизну, рівень дослідженості та значимість розробки, перспективність, наявність та рівень наукових досліджень, законодавчо-нормативне та інструктивно-методичне забезпечення, перспективу професійного росту автора, можливості узагальнення діючої практики оподаткування, розробки конкретних пропозицій щодо її удосконалення.

При виборі теми дипломної роботи слід уникати дублювання тем. Тема дипломної роботи є одиничною у випуску поточного року за формою навчання (очна, заочна).

Консультації з питань формування назви дипломного дослідження надають завідувач кафедри, заступник завідувача кафедри, керівники програм підготовки спеціалістів та магістрів, науково-педагогічні працівники кафедри податків і фіскальної політики.

Визначившись попередньо з темою дипломної роботи студент подає на ім'я завідувача кафедри заяву, в якій вказує:

- обрану тему дипломного дослідження,
- коротке обґрунтування вибору теми,
- побажання („науковим керівником прошу призначити ...”).

Заява подається на кафедру податків і фіскальної політики старшому лаборанту (додаток А).

Подані студентами заяви розглядаються завідувачем кафедри на предмет призначення наукового керівника з професорсько-викладацького складу кафедри.

Науковий керівник дипломної роботи :

- уточнює назву теми роботи;
- надає допомогу студенту у складанні плану роботи;
- здійснює керівництво підготовкою роботи;
- формує разом зі студентом завдання на виконання дипломної роботи;
- контролює дотримання графіку виконання дипломної роботи;
- проводить систематичні консультації;
- видає індивідуальні завдання в процесі виконання роботи та на час проходження переддипломного стажування;
- здійснює контроль рівня виконаної роботи у відповідності до вимог освітнього стандарту;
- дає письмовий відзив на завершеної роботу;
- надає допомогу у підготовці доповіді на публічний захист в ДЕКу;
- надає допомогу у підготовці ілюстративного матеріалу до роботи;
- регулярно (1 раз на місяць) звітує на засіданнях кафедри про хід виконання дипломної роботи;
- присутній на публічному захисті студентом дипломної роботи в ДЕКу.

Після вибору теми дипломного дослідження студенти разом з науковим керівником уточнюють кінцевий варіант назви теми та її обґрунтування, а також узгоджують план роботи.

Обґрунтування повинно виконуватися із дотриманням послідовності подачі матеріалу та містити наступне:

- постановка наукової проблеми;
- актуальність обраної теми;
- аналіз дослідженості проблеми вітчизняними та зарубіжними дослідниками;
- новизна (елементи новизни) дипломної роботи;

- мета дипломної роботи;
- завдання дипломного дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- теоретична та методологічна база дослідження;
- фактологічна база емпіричних досліджень;
- очікувані результати дослідження.

Постановка наукової проблеми передбачає стисле формулювання головного - сутності проблеми. Проблема в науці - це суперечлива ситуація, яка вимагає свого вирішення. Вміння відокремити головне від другорядного в значній мірі визначає спрямованість та логіку майбутнього наукового дослідження.

Визначення актуальності обраної теми передбачає доцільність її дослідження для розвитку фінансової науки та практики (на міжнародному, державному, регіональному, місцевому, галузевому рівнях, на рівні учасників процесів оподаткування).

Проведення аналізу дослідженості проблеми передбачає загальну оцінку сучасного стану висвітлення теми вітчизняними та зарубіжними дослідниками та перелік дослідників в алфавітному порядку.

Новизна, або елементи новизни є свідченням очікуваного якісного рівня науково-дослідної роботи. Доказом новизни дипломної роботи може бути відсутність монографічних досліджень з обраної автором теми, або фрагментарне її висвітлення окремими авторами в наукових статтях.

Особливу увагу слід приділити визначенню *мети та завдань* дипломної роботи. Мета дипломної роботи в концентрованому вигляді повинна охоплювати кінцевий орієнтир виконуваного дослідження, а завдання будуть вказувати на засіб досягнення мети. Формулювання мети здійснюється з врахуванням обраної теми дослідження, а завдань - з врахуванням назв структурних підрозділів роботи.

Об'єктом дослідження є процес або явище, що породжує суперечливу ситуацію (проблему) та обране автором для дослідження.

Дипломна робота є науковим дослідженням, а отже процесом глибокого вивчення об'єкта (явища, процесу) для виявлення причин та закономірностей його виникнення, ретроспективного огляду становлення, виявлення позитивних та негативних аспектів розвитку та трансформування для раціоналізації та оптимізації функціонування (здійснення), задоволення інтересів і потреб суспільства, регіону, суб'єкту господарювання, домогосподарств та їх дослідження.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, визначає тему дипломної роботи, саме на нього спрямовується увага дослідника.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження складає частину об'єкта дослідження.

Кожна наука має свій предмет. Предметом фінансової науки є грошові відносини, що виникають в процесі створення, вартісного розподілу та

перерозподілу внутрішнього валового продукту та національного доходу з метою створення, розподілу та використання фінансових ресурсів, формування та інвестування капіталу, прийомів та методи підготовки, прийняття та реалізації управлінських фінансових рішень. Дослідник, визначившись з об'єктом дослідження, повинен чітко сформулювати предмет дипломного дослідження.

Канонами обґрунтування вибору теми дипломної роботи є визначення бази дослідження:

— теоретичної – монографічної літератури, публікацій у періодичних виданнях, навчальної літератури;

— методологічної – законів України, постанов, рішень уряду, методології пізнання;

— фактологічної – за якими даними, та даними за який період буде проведене дослідження.

На завершення необхідно зупинитись на лаконічному перерахунку очікуваних результатів.

Визначивши тему та склавши план дипломної роботи студент представляє її на розгляд та затвердження на черговому засіданні кафедри податків та фіскальної політики. Затверджені на засіданні кафедри тема та план дипломної роботи закріплюється за студентам - виконавцем та його науковим керівником.

За бажанням студент може запропонувати власну тему дипломного дослідження, якщо у запропонованому переліку тем відсутні бажані для студента тема і напрям дослідження. У цьому випадку студент також подає на ім'я завідувача кафедри заяву з проханням дозволу на написання дипломної роботи за індивідуальною темою, де обґрунтовує власний вибір.

Студенти денної форми навчання повинні вибрати тему та погодити план дипломної роботи до 1 жовтня поточного року. Студенти заочної форми навчання повинні вибрати тему та затвердити план роботи до закінчення першої сесії.

Після затвердження теми і плану керівник видає студенту завдання за встановленою формою, яке передбачає перелік і послідовність виконання дослідження та терміни представлення складових частин науковому керівнику (додаток Б). Дотримання визначених термінів є обов'язковим.

Наступним етапом після вибору теми дипломної роботи є підбір літератури.

2.2. Підбір літератури

Керуючись проблематикою обраної теми дослідження студент самостійно підбирає необхідну літературу.

Робота над пошуком необхідної літератури починається насамперед з огляду систематичних та алфавітних каталогів наукових бібліотек. Основну увагу студент повинен акцентувати на монографічній літературі. При цьому він має виділити наукові праці тих вітчизняних і зарубіжних авторів, які працюють (працювали) над науковими проблемами,

пов'язаними з темою дипломної роботи.

Разом з тим студент обов'язково знайомиться з журнальними та газетними публікаціями останніх 2-3 років.

Для полегшення роботи над пошуком джерел та економії часу слід принагідно зауважити, що в останніх річних номерах часописів наводиться перелік усіх публікацій даного року з вказівкою номера та сторінок. Фактичні і статистичні дані минулих років містяться в таких статистичних щорічниках і довідниках, як „Статистичний щорічний довідник”, „Україна в цифрах”, обласних і районних статистичних збірниках, довідниках інших країн.

Разом з тим студент вивчає законодавчі та нормативні документи, постанови уряду, укази Президента з економічних питань, які друкуються у Відомостях Верховної Ради та Офіційному Віснику України.

Для вивчення обраної теми студент знайомиться також з підручниками і навчальними посібниками як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. При цьому варто пам'ятати, що це - допоміжна література для виконання дипломного дослідження.

Не допускається виконання дипломної роботи виключно за матеріалами підручників і посібників. Оскільки дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» та «магістр»- це творча наукова робота, тому, основним джерелом для її виконання мають бути наукові публікації та їх творче опрацювання.

Важливим джерелом інформаційного забезпечення є використання даних мережі internet.

Пропонуємо звертатися на веб -сторінки органів державної влади та управління а також міжнародних фінансових організацій.

Веб –сторінки органів державної влади, міжнародних організацій та податкових відомств іноземних держав

http://www.president.gov.ua/ Офіційне Інтернет-представництво Президента України
http://www.kmu.gov.ua/control Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
http://www.rada.gov.ua/ Верховна Рада України
http://www.kmu.gov.ua/ Кабінет Міністрів України
http://www.rainbow.gov.ua/ Рада національної безпеки і оборони України
http://podatkova.org.ua/ Україна податкова. Неофіційний сайт Державної податкової адміністрації України
http://www.centrmia.gov.ua/first.htm Міністерство внутрішніх справ України
http://www.me.gov.ua/ Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України
http://www.mon.gov.ua/ Міністерство освіти і науки України
http://www.mlsp.gov.ua/ Міністерство праці та соціальної політики України
http://minfin.kmu.gov.ua/ Міністерство фінансів України
http://www.minjust.gov.ua/ Міністерство юстиції України
http://www.ukrstat.gov.ua/ Державний комітет статистики
http://www.customs.gov.ua Державна митна служба України
http://www.pvu.gov.ua/control/uk/index Державна прикордонна служба України
http://www.pfu.gov.ua Пенсійний фонд України
http://www.dkrs.gov.ua Головне контрольно –ревізійне управління
http://www.bank.gov.ua/ Національний банк України

http://www.niss.gov.ua/ Національний інститут стратегічних досліджень
http://www.business-rada.kmu.org.ua/ Рада підприємців при Кабінеті міністрів
http://ue.eu.int/ Рада Європейського Союзу
http://www.un.org.ua/ua/ Організація об'єднаних націй в Україні
http://epp.eurostat.ec.europa.eu Євростат
http://www.worldbank.org/ Веб – сторінка Світового банку
http://www.imf.org/ Веб – сторінка Міжнародного валютного фонду
http://www.ato.gov.au Австралійське податкове управління
http://www.inlandrevenue.gov.ua/ Податкова служба Великобританії
http://www.toldskat.dk Центральна митна і податкова адміністрація Данії
http://www.mof.gov.il/ Міністерство фінансів Ізраїлю
http://www.ccra-adrc.gc.ca/ Митне і податкове агенство Канади

На основі підбраної до теми дипломного дослідження літератури складається список літератури, який в процесі виконання роботи постійно поповнюється. Нарешті, підібравши та узагальнивши літературу студент приступає до її опрацювання.

2.3. Опрацювання літератури

Опрацювання літератури супроводжується ретельним і всебічним вивченням літературних джерел, їх ксерокопіюванням або конспектуванням. Студент виписує окремі важливі, на його думку, теоретичні положення, цифри, факти тощо з обов'язковим посиланням на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Таким чином формується робочий матеріал для написання дипломної роботи. Далі цей матеріал групується за окремими найважливішими проблемами, які складають основні розділи, пункти, підпункти у відповідності до плану роботи.

Слід пам'ятати, що постійно з'являються нові публікації, насамперед, у наукових часописах і збірниках. Тому потрібно в процесі написання роботи докладати зусиль для поповнення переліку літературних джерел,

на які посилається автор дипломного дослідження.

Вивчення наукових джерел доцільно проводити поетапно. При вивченні літератури не потрібно прагнути до запозичення матеріалу та надлишкового цитування, яке створює враження компілятивності роботи. Однак, недостатнє цитування свідчить про слабе вивчення питання.

При вивченні літератури з обраної тематики доцільно використовувати не всю інформацію, що у ній міститься, а тільки ту, котра має безпосереднє відношення до теми, таким чином, щоб критерієм оцінки прочитаного була можливість подальшого практичного використання ідей, цитат чи думок.

Загалом, наукова творчість включає значну частину чорнової роботи, пов'язаної з підбором основної і додаткової інформації, її узагальненням і представленням у формі, що є зручною для аналізу і висновків. Факти, застосовуючи образне порівняння, не лежать на поверхні, а сховані та розсіяним у великій масі наукових джерел. Тому, добір наукових фактів - не проста справа, не механічний, а творчий процес, що вимагає цілеспрямованої роботи.

В роботі доцільно використовувати не будь-які факти, а тільки наукові, тобто такі що складають основу наукового знання, відбивають об'єктивні властивості речей і процесів. На підставі наукових фактів визначаються закономірності явищ, будуються теорії і виводяться закони.

Наукові факти характеризуються такими властивостями, як новизна, точність, об'єктивність і вірогідність. Новизна наукового факту говорить про принципово новий, невідомий дотепер предмет, явище або процес, що не є обов'язково науковим відкриттям, але є новим, не існуюче раніше знанням.

Вірогідність наукових фактів у значній мірі залежить від вірогідності першоджерел, від їхнього цільового призначення і характеру інформації. Офіційне видання, що публікується від імені державних або громадських організацій, установ і відомств, містить матеріали, точність яких у більшості випадків не повинна викликати сумнівів.

Монографія, як наукове видання, що містить повне і всебічне дослідження якої-небудь проблеми або теми; науковий збірник, що містить матеріали наукової конференції; науковий збірник, що включає дослідницькі матеріали установ, навчальних закладів або товариств з найважливіших наукових і науково-технічних проблем, - усі ці видання (зазвичай) мають принципове наукове значення і практичну цінність. У своїй основі вони належать до числа достовірних джерел. У числі джерел чільне місце посідають наукові статті.

Подібно статтям, різним ступенем вірогідності володіють також доповіді, прочитані на наукових конференціях, симпозіумах і т.п. Одні з них можуть містити обґрунтовані, доведені, апробовані висновки, інші можуть включати питання постановочного характеру, пропозиції тощо.

Про вірогідність вихідної інформації може свідчити не тільки характер першоджерела, але і науковий, професійний авторитет його автора, його приналежність до тієї або іншої наукової школи. В усіх випадках варто

відбирати останні дані, авторитетні джерела, точно вказувати, звідки узяті матеріали.

Особливою формою фактичного матеріалу є цитати, що органічно влітаються в текст науково – дослідної роботи, складаючи невід'ємну частину аналізованого матеріалу. Вони використовуються для того, щоб без перекручувань передати думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при зіставленні різних точок зору і т.п. Цитати слугують необхідною опорою в процесі аналізу і синтезу інформації. Відштовхуючись від їхнього змісту, можна створити систему переконливих доказів, необхідних для об'єктивної характеристики певного наукового явища. Цитати можуть використовуватися і для підтвердження окремих суджень.

Важливо при опрацюванні літературних джерел зазначити всі необхідні дані (прізвище, ініціали автора, повну назву роботи, видавництво, рік видання, сторінки), робити помітки на полях (або на звороті).

В організації збору та обробки матеріалів для наукових досліджень розрізняють кілька організаційно-методичних підходів:

- I цілісний
- II послідовний
- III вибіркового

В першому варіанті матеріал збирається та обробляється для всіх розділів дипломної роботи в міру його знаходження.

При послідовному підході дослідження здійснюються з врахуванням плану.

Вибірковий підхід може бути використаний автором дослідження в залежності від формування бази дослідження на власний розсуд.

2.4. Робота над планом дипломного дослідження

План є обов'язковим і надзвичайно важливим атрибутом майбутньої дипломної роботи. Він дозволяє логічно пов'язати окремі проблеми обраної і розгорнутої в текстовій частині роботи теми дослідження, розмістити їх у логічній послідовності.

При цьому слід мати на увазі, що всі проблеми, які розглядаються автором дипломної роботи, пов'язані єдиною метою дослідження. Напрямок дослідження йде від простого до складного. Потрібно починати із теоретичного дослідження, з послідовним переходом до емпіричного аналізу конкретних явищ і процесів з використанням статистичних і планових звітів.

План самостійно складається студентом після опрацювання літератури, погоджується з науковим керівником, при потребі коригується, розглядається та затверджується на засіданні кафедри.

План дипломної роботи повинен складатися зі вступу, кількох розділів, які деталізуються параграфами, висновків, списку використаних джерел, додатків. Разом з тим план роботи не слід переобтяжувати надмірною кількістю розділів та параграфів. Оптимальний варіант - план, який складається з трьох розділів.

Пункти плану повинні відображати сутність теми дослідження, бути

короткими, лаконічними та викладатися у логічній послідовності.

Від того наскільки виважено і вдало складено план дипломної роботи залежить правильність і повнота висвітлення теми, глибина розгляду проблем, логіка викладу матеріалу.

3. Вимоги до структури та змісту дипломної роботи

Дипломна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням.

Основним змістом дипломної роботи є пізнання сутності економічних категорій, понять, явищ і процесів, що досліджуються, методологія їх організації у сучасних умовах, аналіз ефективності функціонування та напрями удосконалення відповідно до вимог здійснюваних реформ.

Для забезпечення досягнення цієї мети (належного якісного рівня дипломної роботи) вона має відповідати встановленим стандартам та певним принципам. Серед них можна виділити наступні.

1. Науковий рівень дипломного дослідження.

На основі ґрунтовного опрацювання достатньої кількості наукової літератури, детального аналізу та критичної оцінки різних точок зору науковців та практиків на досліджувану проблему студент повинен продемонструвати своє вміння відслідкувати та розкрити економічну сутність досліджуваних категорій, понять, процесів, особливостей і тенденцій розвитку явищ і процесів суспільного життя. Водночас дипломна робота не повинна ґрунтуватися лише на поглядах одного, нехай і дуже авторитетного автора, відображати лише одну, нехай і досить обґрунтовану, точку зору.

Принагідно слід нагадати, що в сучасних умовах здійснюваних політичних, економічних та демократичних перетворень теоретична цінність публікацій швидко морально старіє та втрачає свою актуальність. Це потрібно пам'ятати і враховувати автору дипломної роботи, досліджуючи сутність певного явища чи процесу, формуючи свою власну теоретичну позицію. Слід дотримуватись вимог до формування списку використаних джерел та вказувати науковий апарат (посилатись на джерела) при проведенні теоретичних дискусій та емпіричних досліджень.

2. Аналітичний рівень.

Зібраний, систематизований, проаналізований автором цифровий матеріал слід подавати в дипломній роботі в текстовій її частині у вигляді аналітичних таблиць, діаграм, графіків або виносити у додатки до дипломної роботи.

Вимоги до таблиць в текстовій частині:

- емпіричний матеріал слід зібрати за кілька (3-5 і більше) років;
- систематизація цифрового матеріалу здійснюється з врахуванням хронології;
- таблиці повинні бути аналітичними, а не інформаційними;
- автор повинен продемонструвати набуті навички застосування різноманітних методів аналізу, моніторингу, контролінгу, моделювання, оптимізації, фінансового контролю, фінансового планування та прогнозування, виявлення позитивних та негативних тенденцій, оцінки ефектів та ризиків, пошуку резервів;

- емпіричний матеріал повинен бути пов'язаний з текстом, проаналізований, з відповідними коментарями автора;
- в оформленні таблиць, ілюстративного матеріалу, додатків слід дотримуватись стандартних вимог;
- рівень емпіричних досліджень оцінюється як за кількістю таблиць, графіків, діаграм, додатків так і за якістю їх виконання.

3. Ілюстративний рівень.

Автору дипломного дослідження необхідно продемонструвати вміння систематизації результатів теоретичних досліджень, подання їх у вигляді схем, використання графічного методу емпіричних досліджень.

4. Фаховий рівень.

Проведене дослідження повинно відповідати спеціальності, демонструвати високий рівень професійних знань та навиків автора, оволодіння фаховою термінологією, знання законодавчо-нормативної бази, вміння аналізувати явища та процеси, виявляти проблеми та аргументувати пропозиції щодо їх вирішення.

5. Новизна та обґрунтованість пропозицій.

Рівень дипломної роботи оцінюють за позиціями новизни, кількістю та обґрунтованістю пропозицій автора щодо вирішення поставлених в роботі проблем.

6. Апробація результатів дослідження.

Важливою вимогою до дипломних робіт за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Магістр” є апробація результатів здійсненого дослідження. Апробація результатів дипломного дослідження студентів здійснюється завдяки участі студентів у наукових конференціях, у роботі круглих столів, виступах на засіданнях наукового гуртка, публікації матеріалів.

7. Презентація результатів дослідження.

Презентація результатів дослідження здійснюється у формі виступу на публічному захисті в Деку з використанням слайдів чи роздаткового матеріалу, участі у дискусії. Тому підготовка до публічного захисту дипломної роботи здійснюється задовго до визначеної дати.

Завдання автора при написанні дипломної роботи значно полегшиться, якщо він для себе складе розширений (деталізований) робочий план, або конспект (проект) майбутньої роботи зі скороченим викладом змісту розділів у тезисному вигляді з виділенням основних моментів.

Зібраний матеріал потрібно викладати у логічній послідовності переходячи від простого (одиночного) до складного (загального).

Характерною ознакою наукового тексту є його цілісність, завершеність, логічна послідовність.

Можливими функціонально-синтактичними засобами вираження логічних зв'язків в дипломній роботі є:

- засоби, що вказують на послідовність (*насамперед, спочатку, отже, по-перше, по-друге*)
- засоби переходу від однієї думки до іншої (*раніше ніж ..., необхідно з'ясувати..., зупинитись на ..., необхідно розглянути..., перейдемо до...*)
- засоби причинно-наслідкового зв'язку (*крім того, таким чином,*

тому, відповідно до цього)

— засоби заперечення (в той час як, проте, але)
— засоби, що підводять підсумок, формують висновок, фіксують результат (підсумовуючи, отже, вищесказане дає підстави, слід зазначити ...).

Культуру наукової мови визначають такі її якісні характеристики як точність (зокрема, це стосується формулювання думки, вірного використання термінології, відповідність заключень результатам проведених емпіричних досліджень, відповідність першоджерелам); ясність – думка повинна бути подана зрозуміло, доступно, доказово; стислість – в роботі слід уникати обширних описів, публіцистичних відступів. Робота має в концентрованому виразі показати наукову ерудицію автора, його професійні якості, вміння виявляти проблеми та знаходити шляхи їх розв'язання.

Суттєвою вимогою до дипломної роботи є її відповідність особливостям стилю наукового викладу. Виклад матеріалу зазвичай здійснюють від третьої особи (автор вважає..., на думку автора...), займенник „я” замінюють займенником „ми”.

Важливим в процесі формування рукопису наукового дослідження з оподаткування та митної тематики є дотримання тісного взаємозв'язку теоретичних положень та емпіричних досліджень. Слід підтверджувати теоретичної положення результатами проведеного аналізу, а наведені цифрові дані в таблицях супроводжувати аналізом та висновками дослідника.

Структура дипломної роботи повинна бути наступною:

- титульний аркуш
- супровідні документи
- анотація
- зміст
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності)

- вступ
- перший розділ (теоретичний)
- другий розділ (аналітичний)
- третій розділ (конструктивний, практичний)
- висновки по розділах
- висновки
- список використаних джерел
- додатки (за умов необхідності та наявності).

Структура дипломної роботи визначається складністю проблеми, метою і завданнями дослідження та попередньо формується в процесі складання, уточнення, затвердження плану.

Титульний аркуш дипломної роботи містить: найменування міністерства, якому підпорядкований вищий навчальний заклад; найменування вищого навчального закладу, факультету та кафедри, де виконано дипломну роботу; тему дипломної роботи; шифр і найменування

спеціальності; освітньо-кваліфікаційний рівень (“магістр”); магістерська програма; шифр групи, прізвище, ініціали та підпис студента; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали і підпис наукового керівника, а також консультанта (за наявності); відмітку про допуск до захисту, дата, прізвище, ініціали та підпис завідувача випускової кафедри; місто, рік (додаток В).

Зміст подають на початку роботи. У ньому вказують назви структурних складових роботи, послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів (якщо вони мають заголовки), назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу. В змісті можуть бути перелічені номери й назви ілюстрацій і таблиць із зазначенням сторінок, на яких вони вміщені. Скорочення або наведення назви за іншою редакцією, послідовністю і підпорядкованістю порівняно з текстом не дозволяється (додаток Г).

Анотація виконується українською й англійською мовами і містить відомості про автора, назву дипломної роботи, освітньо-кваліфікаційний рівень та спеціальність, за якими вона виконується, місце і рік захисту, стилій виклад змісту та результатів дослідження (додаток Д).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів. Усі прийняті у роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Незалежно від цього за першої появи цих елементів у тексті роботи наводять їхню розшифровку.

Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа - їхню детальну розшифровку. Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення символи, позначення тощо повторюються менше, ніж три рази, перелік не складають, а їхню розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Текстова частина роботи складається зі вступу, розділів, підрозділів (основної частини), висновків.

Вступ до дипломної роботи за ОКР “Магістр” - відповідальна частина роботи, з якої розпочинається її текстова частина. Зазвичай до написання вступу приступають після завершення виконання інших складових дипломної роботи. При написанні вступу автору доречно звернутись до раніше виконаного обґрунтування вибору теми дипломної роботи, оскільки послідовність викладу матеріалу в них схожа.

У вступі необхідно:

1) здійснити постановку проблеми, коротко викласти зміст сучасного стану проблеми, вказуючи вирішені та невирішені завдання, наукові підходи, що існують у цій галузі, світові тенденції вирішення проблеми та її завдань, обґрунтувати актуальність обраної теми, доцільність та значимість проведення наукового дослідження;

2) проаналізувати рівень та сучасний стан дослідження проблеми вітчизняними та зарубіжними дослідниками, вказавши імена тих з них, хто вніс вагомий вклад в її розробку загальним або окремими списками в

алфавітному порядку за першою літерою прізвища;

3) сформулювати мету та завдання дослідження. При формулюванні мети не слід вживати слова «дослідження»..., «вивчення...», зважаючи на те, що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Наприклад, мета дипломної роботи „ Роль податкової системи в соціально – економічному розвитку української держави” може бути сформована наступним чином – „... комплексний аналіз концептуальних та прагматичних основ реалізації податкової системи України, виявленні переваг та недоліків вітчизняних фіскальних технологій з метою підвищення їх ефективності, окреслення ймовірних шляхів реформування як соціально – економічного важеля реформування економіки України”.

Завдання дослідження формулюють з урахуванням складеного та погодженого з науковим керівником, затвердженого на засіданні кафедри плану дипломної роботи.

4) визначити об’єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. В об’єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на неї спрямована основна увага дослідника, оскільки предмет дослідження визначає тему дипломної роботи, яка зазначена на титульному аркуші як її назва.

5) вказати методологічну, теоретичну та фактологічну основу дипломного дослідження;

Методологічною основою дослідження є методи дослідження, які застосовано в проведеному дипломному дослідженні для досягнення його її мети. Такими методами можуть, зокрема, бути методи теоретичного наукового пізнання: абстракції, переходу від абстрактного до конкретного, ідеалізації та формалізації, індукції і дедукції, історичний, логічний; та методи емпіричного дослідження: системного аналізу, структурний, порівняльний, факторний, математико-статистичний методи, метод порівнянь, економіко-математичного моделювання, оптимізації та інші.

У науковому пізнанні виокремлюють два рівні: теоретичний та емпіричний. Методологія наукових досліджень розрізняє такі методи наукового пізнання: загальнонаукові та конкретно-наукові (емпіричні).

Загальнонаукові методи використовують в теоретичних та емпіричних дослідженнях. Вони включають до свого складу аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, абстрагування, моделювання, конкретизацію, системний аналіз. До конкретно-наукових (емпіричних) методів відносять теоретичні та методичні прийоми наукових досліджень. Теоретичними прийомами є використання теоретичного доробку певної науки та створення нових теорій. Методами теоретичних прийомів наук є метод формалізації, аксіоматичний та гіпотетичний методи, та ін.

До методичних прийомів конкретно-наукових досліджень відносять спостереження, експеримент, впровадження результатів дослідження у практичну діяльність, розрахункового-аналітичні методи, методи економіко-математичного моделювання та оптимізації.

Теоретичною основою дипломної роботи є монографії, публікації у фахових періодичних виданнях, реферативні збірники, матеріали

наукових та науково-практичних конференцій, навчальна література.

Фактологічну базу емпіричних досліджень складають дані статистичних збірників, аналітичні дані центральних відомств, планові та звітні дані підприємств, організацій (вказується яких саме та за які роки).

6) визначити наукову новизну отриманих результатів. Чітко сформулювати наукові положення, які доповнені, поглиблені, досліджені автором роботи, пропозиції, запропоновані автором самостійно, рекомендовані автором уточнення та рекомендації прикладного характеру;

7) відмітити практичну значущість отриманих результатів. В дипломній роботі подають відомості про практичне використання одержаних дослідником результатів, або рекомендацій щодо їх використання;

8) подати інформацію про апробацію результатів роботи та публікації автора;

9) дати загальну характеристику структури та обсягу роботи.

Основна частина дипломного дослідження складається з розділів і параграфів.

В першому розділі висвітлюють теоретичні, політико-правові організаційні, управлінські та історико-філософські аспекти обраної теми. Цей розділ є результатом ґрунтовного аналізу теоретичної та методологічної бази дослідження.

В другому розділі проводиться ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми з використанням статистичних даних та показників роботи функціональних підрозділів податкової і митної служб.

Третій розділ повинен містити обґрунтування шляхів, заходів, пропозицій дослідника, що базуються на проведеному в другому розділі аналізі, розрахунок економічної ефективності, пошук оптимізаційних рішень, економіко-математичні моделі.

В кінці кожного розділу подають короткі висновки (обсягом не більше 1 сторінки).

Висновки розміщують безпосередньо після основної частини, починаючи з нової сторінки. У них наводять отримані автором особисто основні наукові результати, які розкривають ступінь досягнення мети та завдань дипломної роботи, їхню наукову, економічну і соціальну значущість, вказують позитивні та негативні сторони запропонованих рішень, порівняння з відомими розв'язками, формулюють рекомендації щодо наукового і практичного використання здобутих результатів. Текст висновків доцільно поділяти на пункти. Висновки подають стисло і лаконічно. Спочатку коротко оцінюють стан проблем, піднятих автором в дипломному дослідженні. Висновки повинні відображати результати виконаних досліджень в усіх підрозділах основної частини роботи та бути відповіддю на поставлені завдання у вступі. Далі розкривають шляхи розв'язання виявлених автором проблем. Важливим критерієм оцінки якісного рівня дослідження є кількість, глибина та значимість пропозицій автора.

Перелік використаних джерел містить перелік джерел, з яких у роботі використано матеріали і на які є посилання у тексті. Цей перелік починають з нової сторінки, надаючи бібліографічні описи в порядку, за яким вони вперше згадуються у тексті або в алфавітному порядку з їхньою наскрізною нумерацією.

Додатки вміщують матеріал, який:

а) є необхідним для повного висвітлення теми, але внесення його до основної частини може порушити впорядкований і логічний виклад тексту роботи;

б) не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення;

в) підтверджує апробацію та впровадження результатів досліджень.

У додатках доцільно вміщувати допоміжні ілюстрації, таблиці, а також матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (проміжні математичні докази, формули, розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, інструкції, методики, опис комп'ютерних програм, первинні документи або їхні копії тощо).

4. Організація виконання дипломної роботи

У відповідності до визначених термінів науковий керівник дипломної роботи та завідувач кафедри здійснюють контроль за виконанням дипломної роботи, а студент несе персональну відповідальність за дотримання термінів її виконання з врахуванням календарного графіку.

Кафедра посеместрово складає та затверджує графік консультацій професорсько-викладацького складу. У визначені графіком дні і години наукові керівники проводять консультації для студентів.

В межах визначених термінів студент подає науковому керівнику підготовлені розділи дипломного дослідження.

Після перевірки науковим керівником розділи дипломної роботи з зауваженнями та рекомендаціями щодо покращення та подальшої роботи, повертаються виконавцям. Повністю виконана та оформлена у відповідності до типових вимог дипломна робота подається студентом на відзив науковому керівнику.

На завершальній стадії підготовки дипломних робіт кафедра організовує попередній захист робіт випускників поточного року на предмет їх відповідності вимогам галузевого стандарту до робіт такого виду, наявності та якості роздаткових матеріалів, перевірки ерудованості автора.

Допущена комісією з попереднього захисту дипломна робота разом з усіма необхідними супровідними документами переплітається, підписується її автором, науковим керівником, завідувачем кафедри.

Студент, консультуючись з науковим керівником готує доповідь на захист в ДЕКу, у визначені розкладом дні з'являється на публічний захист дипломної роботи в ДЕКу.

Окрім організації виконання дипломних робіт кафедрою, важливою компонентною успішної підготовки та захисту робіт є організація

виконання дипломного дослідження її автором. Остання повинна передбачити глибоке опрацювання законодавчо-нормативних, методично-інструктивних матеріалів, монографічної, періодичної економічної, навчальної літератури, збір та обробку цифрового матеріалу.

Така робота триває від вибору теми та складання плану дипломної роботи до дати захисту в ДЕКУ.

4.1. Загальні принципи оформлення дипломної роботи

Як правило, дипломна робота спочатку виконується у чорновому варіанті. Лише після узгодження з науковим керівником дискусійних і сумнівних моментів, врахування зауважень і усунення недоліків, удосконалення структури викладу матеріалу приступають до виконання чистового варіанту.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає у дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи. При цьому на обсяг вступу відводиться 3 – 4 сторінки, на основну частину роботи 80 – 100 сторінок, на титульний лист і зміст роботи - по одній сторінці, висновки – 5 – 7 сторінок.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «АНОТАЦІЯ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їхні назви правлять за заголовки структурних елементів. Кожний структурний елемент, а також розділ починають з нової сторінки, у кінці назви крапка не ставиться.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки, а для пунктів і підпунктів вони не обов'язкові. Заголовки структурних елементів роботи та заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати напівжирним (bold) шрифтом великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Приклад:

РОЗДІЛ І

НАУКОВО – ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРИРОДИ ТА ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів слід починати з абзацного відступу та друкувати напівжирним (bold) шрифтом маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Приклад:

2.1. Аналіз та оцінка структури податкових систем зарубіжних країн

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, то їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділів не допускається. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки. Відстань між основами рядків заголовка, а також між двома

заголовками потрібно зробити, як у тексті. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам.

Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього її тексту. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, вносять до загальної нумерації сторінок.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1, 2, 3 і т. д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку ставлять, наприклад, 1.1., 1.2. і т. д. Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку ставлять, наприклад, 1.1., 1.2., або 1.1.1., 1.1.2. і т. д. Номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою, наприклад, 1.1.1.1., 1.1.1.2., 1.1.1.3. і т. д. Після номера підпункту крапку ставлять.

Першою сторінкою роботи є титульний лист, який включають до загальної нумерації сторінок. На ньому номер сторінки не ставлять.

На другій сторінці розміщують зміст дипломної роботи. Зверху потрібно написати: Зміст, нумерацію сторінки не проставляти.

Всі аркуші, на яких розміщені такі структурні частини роботи як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати „І. ВСТУП” або „4. ВИСНОВКИ”.

4.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій

Дипломна робота може бути допущена як до попереднього захисту на кафедрі, так і до захисту в ДЕКу лише за умови високого її аналітичного та ілюстративного рівня. Для аналізу необхідно використовувати таблиці та ілюстрації, зокрема схеми, графіки, діаграми тощо.

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву і слово „Таблиця” починають з великої літери. Назву не підкреслюють. В дужках над змістом таблиці вказують одиниці виміру.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки- з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

Приклад побудови таблиці:

Заголовок таблиці

Головка таблиці						Заголовки граф
						Підзаголовки граф
Рядки						

Боковик таблиці

Графи (колонки)

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис „Таблиця” із зазначенням номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: „Таблиця 2.5” (п'ята таблиця другого розділу).

Наприклад:

Таблиця 1.2

Показники роботи з особовим складом в системі митних органів

Назва показника	1.07 2004 р.	1.07 2005 р.	1.07 2006 р.	1.01 2007 р.	1.01 2008 р.
Фактична чисельність, осіб	17851	17928	18234	18334	18477
Прийнято, осіб	663	3192	631	1625	4634
Звільнено, осіб	905	2643	1132	1552	2983
з них: в порядку переведення в інший митний орган	351	2177	849	975	2234
Підвищено кваліфікацію, осіб	2118	1710	2334	4813	5251
з них: керівників структурних підрозділів	701	507	737	1622	1750
Накладено дисциплінарних стягнень	944	539	627	1202	1086
з них:					
- оголошено догану	496	214	219	418	331
- попереджено про неповну службу відповідність	382	253	64	116	120
Проведено службових розслідувань	143	94	132	247	203
Передаю матеріалів до правоохоронних органів щодо дій митників (за результатами перевірок та розслідувань)	95	86	100	218	204
Порушено кримінальних справ за фактами зловживання службовим становищем	14	17	17	71	62
Притягнуто до відповідальності відповідно до Закону України "Про боротьбу з корупцією", осіб	14	9	17	25	25
Здійснено нарадів на працівників митних органів, погроз, замахів на їх майно	33	12	15	34	32

Примітка. Складено автором за даними [79-80, 82,83].

Ілюстрації позначають словом „Рис” і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис.1.1. (перший рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у роботі подано ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Наприклад:

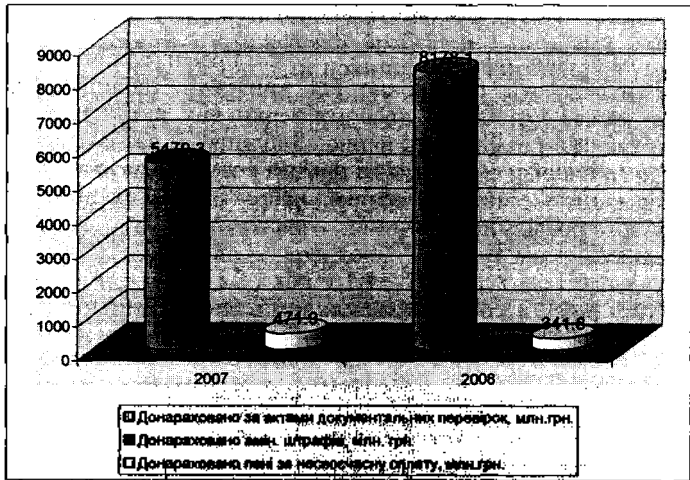

Рис. 1.1. Результати контрольно – перевіркової роботи за 2007-2008 рр. [100;101]

Наприклад:

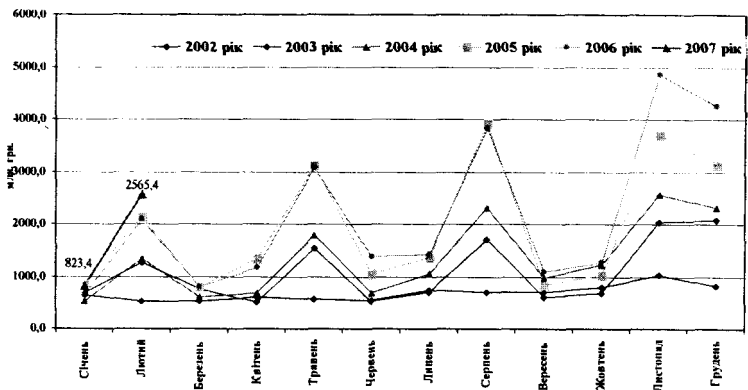

Рис. 2.1. Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток до державного бюджету в 2002 – 2007 роках [151].

Найбільш вживаними видами ілюстрацій є схеми, графіки, діаграми. Для їхнього виконання необхідно використовувати комп'ютерну техніку та типові комп'ютерні програми.

Посилання на таблиці та ілюстрації не варто оформляти як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається матеріал, пов'язаний з таблицею чи ілюстрацією, на якому необхідно зосередити увагу читача, розмішують посилання у вигляді виразу у круглих дужках „(табл. 2.5)” або зворот типу: „ ... як видно з рис. 1.1”.

За необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації у роботі вміщують примітки. Їх розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються. Одну примітку не нумерують. Слово “Примітка” друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова “Примітка” ставлять крапку і з великої літери в тому самому рядку подають текст примітки. Текст примітки слід друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом.

Приклад:

Примітка. Розраховано автором за даними [3, с.125].

Деякі примітки нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

Приклад:

Примітки:

1. За даними Держкомстату України.
2. За станом на 1.01.2007 р.

4.3. Написання формул

При необхідності використовують формули. Їх виділяють з тексту вільними рядками. Над і під кожною формулою потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння чи формула не вміщаються в одному рядку, їх слід перенести після знака рівності (=) або після інших розділових знаків (+, -, :). Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка, який починають зі слова „де” без двокрапки.

Наприклад,

$$Y = k * T * ВВП \quad (1.1)$$

ПН- податкові надходження,

k- коефіцієнт залежності податкових надходжень від норми оподаткування,

T- норма оподаткування в країні,

ВВП –валовий внутрішній продукт.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Формули у дипломній роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.3) (третя формула другого розділу).

4.4. Посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи студент повинен робити посилання на використані літературні джерела. Посилання робляться тоді, коли в тексті використовують цитати чи вислови, переповідається своїми словами думка того чи іншого автора, наводяться цифри і факти, використовуються таблиці або ілюстрації з певного джерела тощо. Вони дають необхідну інформацію щодо прочитаного матеріалу, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, а також дають змогу відшукати документи і перевірити їх достовірність.

Загальні вимоги до цитування:

- текст цитати береться в лапки і наводиться дослівно;
- цитування повинно бути повним (у випадку пропуску слів в цитаті ставляться три крапки), без перекручень думок автора;
- кожна цитата повинна мати посилання на джерело;
- при непрямому цитуванні слід також посилатись на джерело, а думка автора повинна передаватись максимально точно.

Посилання в тексті дипломної роботи роблять згідно їх переліку у квадратних дужках {2 + 25}, або з посиланням лише на одне джерело [25].

Посилатися слід на останні видання публікації. Якщо посилаються на джерело з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць чи формул з джерела, на які робиться посилання у дипломній роботі [26, с. 492].

На всі ілюстрації, формули та таблиці у роботі повинні бути посилання в тексті. Посилання на них вказують порядковим номером. Наприклад,

- Ілюстрації - “рис.1.1”;
- “... у формулі 2.5”;
- “... в табл.2.5”.

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації пишуть скорочено слово “дивись”, наприклад: “(див.табл.3.2)”. При цьому слово “таблиця” в тексті пишуть скорочено.

Посилаючись на джерело слід мати на увазі, що кількість посилань має бути оптимальною, тобто не надто надмірною чи мізерною. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини дипломної роботи. Не рекомендується робити більше 2 посилань на сторінку, а також посилатися на одне джерело більше 3-х разів.

Пояснення за окремими даними, наведеними у тексті або таблицях, допускається оформляти виносками. Виноски позначають надрядковими знаками у вигляді арабських цифр (порядкових номерів).

Нумерація виносок є окремою для кожної сторінки. Знаки виноски проставляють безпосередньо після того слова, числа, символу чи речення, до якого дають пояснення, та перед текстом пояснення.

Текст виноски вміщують під таблицею або в кінці сторінки й відокремлюють від таблиці або тексту лінією завдовжки 30 - 40 мм, проведеною в лівій частині сторінки. Текст виноски починають з абзацного відступу і друкують кеглем 12 з мінімальним міжрядковим інтервалом.

4.5. Формування переліку використаних джерел

Перелік використаних джерел розміщується після висновків (додаток Л). У списку повинні наводитись лише ті джерела, які дійсно використовувались автором при написанні дипломної роботи.

Перелік джерел бажано розміщувати в списку одним із таких способів:

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування);
- у хронологічному порядку.

Що стосується останнього варіанта, то він передбачає розміщення джерел у такому порядку: спочатку законодавчі та нормативні документи, постанови уряду, укази Президента, далі автори і заголовки у алфавітному порядку, в кінці (за наявності) іноземні автори. При цьому спочатку вказується прізвище автора, його ініціали (якщо авторів більше 3-х, вказується тільки назва книги), далі назва праці, її вид (підручник, навчальний посібник, словник тощо), місце видання, назва видавництва, рік видання. Якщо йдеться про статтю у часописі, то схема запису така: автор, назва статті чи публікації, назва видання, рік, номер сторінки; для газети: автор, назва публікації, назва видання, дата виходу. Слід наголосити, що назва джерел подається тією мовою, якою вони видані. Не потрібно перекладати їх українською.

4.6. Оформлення додатків

Додатки оформляються як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Додаток повинен мати заголовок. Він пишеться угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої пишуть (друкують) слово “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток.

Позначаючи послідовно додатки великими літерами української абетки. Із нумерації слід виключити літери Г, Є, З, І, Й, О, Ч, Ї. Наприклад, Додаток А, Додаток Б. Один додаток позначається як “Додаток А”, при оформленні додатків окремою частиною на окремому аркуші пишуть (друкують) великими літерами слово “ДОДАТКИ”.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатка відповідно до вимог. У цьому разі перед кожним номером ставлять

позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; Г.3.1 – підрозділ 3.1 додатка Г; Д.4.1.2 – пункт 4.1.2 додатка Д; Ж.1.3.3.4 – підпункт 1.3.3.4 додатка Ж.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад: рисунок Г.3 – третій рисунок додатка Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А.1) – перша формула додатка А. Якщо в додатка одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, одне рівняння, то їх також нумерують, наприклад: рисунок А.1, таблиця А.1, формула (А.1).

В посиланнях у тексті додатка на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння рекомендується писати: «...на рисунку А.2...», «...на рисунку А.1...» – якщо рисунок єдиний у додатка А; «...в таблиці Б.3...» або «...в табл. Б.3...»; «...за формулою (В.1)...», «...у рівнянні Г.2...».

Переліки, примітки і виноски в тексті додатка оформляють та нумерують відповідно до вимог оформлення тексту роботи. Джерела, що цитують тільки у додатках, мають розглядатися незалежно від тих, які цитують в основній частині роботи, і мають бути перелічені наприкінці кожного додатка.

Форма цитування, правила складання переліку посилань і виносок повинні бути аналогічними до прийнятих в основній частині роботи. Перед номером цитати і відповідним номером у переліку посилань та виносках ставлять позначення додатка.

Якщо у роботі як додаток використовується документ, який має самостійне значення і оформляється згідно з вимогами до документа цього виду, то його копію вміщують у роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «Додаток__» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

5. Типові помилки і недоліки при написанні дипломної роботи

1. Дипломна робота – це комплексне дослідження певної проблеми, що ґрунтується на вимогах і завданнях, висунутих перед теорією і практикою господарювання використанням нових економічних методів. Тому важливо, щоб вона мала елементи наукової новизни. Потрібно оптимально поєднати теоретичні аспекти досліджуваної проблеми з практикою організації, дати ґрунтовний аналіз та оцінку вітчизняного та зарубіжного досвіду її ефективного розв'язання.

2. Дипломна робота - не є безпосереднім переписуванням монографій, підручників, статей у періодичних виданнях. Зібраний матеріал повинен бути узагальненим, проаналізованим, творчо переосмисленим з обов'язковим авторським баченням проблеми.

Виклад потрібно здійснювати своїми словами, уникаючи незрозумілих термінів і складних мовних зворотів.

3. Викладати матеріал у дипломній роботі потрібно логічно, уникаючи використання непорядкованого, несистематизованого матеріалу,

застарілих даних.

Усі цифри і факти повинні бути вивірені і на них мають робитися посилання у текстовій частині.

Таблиці і рисунки повинні мати назву і бути пронумерованими для зручності посилання на них. Вони повинні також мати посилання на джерела, з яких цей матеріал взято.

4. Особливо багато погрішностей допускається студентами при опрацюванні іноземної літератури, оформленні списку використаних джерел і посилань на літературні джерела. При формуванні списку літератури потрібно керуватися правилами запису оформлення.

5. Прашуючи над науковими роботами зарубіжних авторів потрібно уникати вживання важкозрозумілих слів іноземного походження. Краще їх замінити словами - детермінантами (тобто такими, що передають їх суть українською мовою).

Якщо виникає потреба звернутися до іноземної літератури, то доцільно у тексті детально переказати її зміст своїми словами без дослівного цитування і зробити посилання.

6. Дипломна робота обов'язково має мати зміст, текстова частина повинна бути узгоджена з планом, а її оформлення відповідати всім вивезгаданим вимогам.

7. Потрібно уникати граматичних і стилістичних помилок, русизмів, неточного цитування першоджерел. Щодо останньої вимоги то цілком можливою є ситуація, за якої порушується (втрачається) номер першоджерела. Щоб уникнути цього, посилаючись на джерело, радимо виписувати повну назву літературного джерела до тих пір, доки не буде сформований остаточний варіант списку використаних джерел. Можна також назву літературного джерела виписувати на окремих карточках. Це полегшить роботу при формуванні списку використаних джерел та його поповненні в подальшій роботі над новими джерелами.

8. Мають місце випадки, коли робота її автором виконується поспіхом, з використанням недостатньої кількості літературних джерел, без посилань на них у текстовій частині роботи, без достатньо аргументованих вступу і висновків, а також не відповідає іншим вимогам, що ставляться до дипломних робіт, що наведені вище.

У разі виявлення плагіату (дослівного переписування робіт) двома або більше авторами дипломних робіт, такі роботи до перевірки не приймаються і до захисту кафедрою не допускаються.

9. Дипломна робота повинна бути структурно витримана: не повинно виникати значних розбіжностей у обсягах окремих параграфів, розділів.

Типові помилки студентів при написанні дипломних робіт

Неправильно	Правильно
проводити аналіз	здійснювати аналіз, аналізувати
складає 25 %	становить 25%
полісу, сектору (чого?)	поліса, сектора (чого?)
слідуючі	такі, ці.
продаж (Родовий відмінок множини)	продажів (Родовий відмінок множини)
В повному об'ємі	у повному обсязі
любий	будь-який
комісія по розслідуванню	комісія для розслідування / з розслідування
діяти по обставинах	діяти залежно від обставин /за обставинами
по постанові	за постановою, за ухвалою
по бажанню	за бажанням
розходження по контракту	розбіжності за контрактом
по спеціальності	за спеціальністю, за фахом
по підсумках	за підсумками
по сумісництву	за сумісництвом
комісія по питаннях	комісія з питань
по мірі можливостей	У міру можливостей
міроприємства	заходи
по крайній мірі	принаймні, щонайменше
при участі	за участю
при наявності	за наявності
так як	оскільки
дякуючи йому	завдяки йому
не дивлячись на.....	незважаючи на.....
по необхідності	через необхідність
являється	є
у даній (роботі, статті)	у цій (роботі, статті)

6. Супровідні документи до дипломної роботи

Пакет супровідних документів до дипломної роботи включає:

1. завдання на виконання дипломної роботи (додаток Б);
2. відзив наукового керівника(додаток И);
3. зовнішня рецензія (додаток К);
4. замовлення на виконання дипломної роботи; (додаток Е)
5. довідка про впровадження (і довідку про апробацію) (додаток Ж);
6. анотація (на українській та англійській мовах) (додаток Д).

Супровідні документи зшиваються з дипломною роботою (після титульної сторінки) але до нумерації обсягу роботи не включаються.

7. Підготовка до захисту дипломної роботи

Підготовка до захисту дипломної роботи включає такі складові:

1. прочитання автором дипломної роботи в повному обсязі чистового варіанту та усунення можливих технічних і редакційних помилок;
2. підписання дипломної роботи автором на титульному аркуші та на останній сторінці її текстової частини;
3. подання дипломної роботи після її завершення науковому керівнику для одержання його письмового відзиву;
4. підписання дипломної роботи науковим керівником на титульному аркуші в разі її допуску до захисту;
5. формування ілюстративного матеріалу до дипломної роботи про основні результати виконаного дослідження на її публічний захист;
6. проходження попереднього захисту на кафедрі;
7. подання дипломної роботи на рецензування та формування пакету супровідних документів;
8. допуск до захисту дипломної роботи керівником магістерської програми, завідувачем кафедри.

Ілюстративний матеріал може готуватись у вигляді:

- а) роздаткового матеріалу;
- б) плакатів (листів з набором таблиць, схем, діаграм, графіків);
- в) слайдів.

Зміст роздаткового матеріалу обговорюється та погоджується з науковим керівником, виготовляється та підшивається у папки, кількість яких відповідає кількості членів ДЕК плюс 1 (для автора). До кожної папки з роздатковим матеріалом додається титульний аркуш.

Попередній захист дипломної роботи відбувається на кафедрі у відповідності до затверджених графіків та складу комісій з числа професорсько-викладацького складу кафедри в розрізі магістерських програм.

На розгляд комісії з попереднього захисту студенту особисто необхідно подати дипломну роботу в завершеному чистовому варіанті (не переплетену), роздатковий матеріал, та відзив наукового керівника.

За результатами попереднього захисту дипломної роботи комісія в протоколі попереднього захисту робить запис “до захисту” або “на допрацювання”.

Дипломні роботи, що рекомендовані до захисту, подаються на зовнішнє рецензування (можливо: за місцем стажування, місцем роботи автора; керівнику підприємства, установи, організації, діяльність яких співзвучна обраній темі дослідження.)

Дипломна робота, що рекомендована до захисту зшивається разом з супровідними документами, та подається на підпис завідувачу кафедри.

8. Захист дипломної роботи

Порядок захисту дипломних робіт визначено „Положенням про державні екзаменаційні комісії”.

Дати захисту визначаються графіком засідань ДЕКів, затвердженим

першим проректором, начальником навчального управління університету та доводяться до кафедри, членів ДЕКів та випускників поточного року.

Процедура захисту дипломної роботи складається з:

— представлення головою ДЕКу (або його заступником) дипломної роботи, що вноситься на захист, ознайомлення зі змістом супровідних документів;

— доповідь автора (до 10 хв.);

— відповіді автора на запитання голови, членів ДЕКу та присутніх на захисті.

В доповіді автора дипломного дослідження необхідно розкрити актуальність теми, мету роботи, об'єкт, предмет, наукову новизну та практичну цінність дипломної роботи, конкретні висновки та пропозиції. При цьому важливо ілюструвати, підкріплювати твердження автора, посилаючись на роздатковий матеріал, або демонструючи слайди.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕКу. Після закінчення захисту робіт на закритому засіданні ДЕКу обговорюються підсумки, виносяться рішення щодо оцінки знань, результатів виконаних дипломних робіт щодо присвоєння кваліфікації. Рішення державної екзаменаційної комісії оголошується їх головою в той же день. У випадку, коли випускник не згідний з оголошеною оцінкою, він має право на апеляцію, яка подається в ДЕК в день захисту.

Автори найкращих дипломних робіт за рішенням ДЕК можуть отримати рекомендацію в аспірантуру. Після захисту дипломні роботи передаються кафедрою на зберігання в архів.

Випускники, які виконали навчальний план, але не захистили дипломної роботи та випускники, які одержали незадовільні оцінки за результатами захисту в ДЕК, відраховуються з університету без видачі диплому магістра чи спеціаліста, з отриманням академічної довідки. Дипломна робота може бути повторно захищена протягом наступних трьох років з попереднім поновленням її автора в університеті.

9. Критерії оцінювання результатів захисту дипломної роботи

Якість виконання та успішність захисту дипломної роботи оцінюють за чотирибальною системою.

Відмінно виставляється у випадку, коли робота є бездоганною в усіх відношеннях, студент вільно володіє матеріалом обраної теми, оперує економічними термінами, використовує і дає критичну оцінку широкого кола наукової літератури, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує сучасні теорії та методи наукових досліджень, вміло поєднує теоретичні положення з практикою, його доповідь стисла, логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання правильні і стислі, автор має наукові публікації за темою дипломної роботи.

Добре виставляється за ґрунтовно виконану роботу, сумлінну підготовку до захисту і вмілий виклад матеріалу та достатній рівень знань, однак на захисті студент допускав певні неточності в трактуванні окремих проблем, використав достатню кількість літературних джерел, його доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання в основному

правильні і стислі, автор має наукові доробки за темою дипломного дослідження.

Задовільно виставляється, якщо студент орієнтується в даній темі, але не може без допомоги зробити висновки, пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, відчуває значні труднощі в стислому логічному викладі проблем, не всі його відповіді на запитання правильні або повні.

Незадовільно виставляється у випадку, коли студент, навіть маючи непоганий письмовий варіант роботи, не орієнтується в питаннях теми, не володіє необхідними поняттями, не опанував мінімум наукової літератури, не володіє матеріалом обраної теми дипломного дослідження, аналіз виконано поверхнево, робота носить описовий характер, є суттєві недоліки в оформленні роботи, відповіді на запитання членів ДЕК неточні, неповні або відсутні.

10. Додатки

ДОДАТОК А

Взірець заяви на написання дипломної роботи

Завідувачу
кафедри податків і фіскальної політики
д.е.н., проф. Крисоватому А.І.
студента гр. Оподм -51
Буряка С.І.

Заява

Прошу Вашого дозволу на написання дипломної роботи за ОКР «магістр» на тему : «Ефективність справляння ПДВ в Україні».

Науковим керівником прошу призначити к.е.н., доцента кафедри податків і фіскальної політики Десятнюк О.М.

Дата

Підпис

ДОДАТОК Б

Взірець завдання на дипломну роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра податків і фіскальної політики

Спеціальність _____

(назва спеціальності)

(назва спеціалізації)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри податків і фіскальної
політики

“ _____ ” _____ 201__ р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Студент(ка) групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дипломної роботи _____

затверджена наказом по Університету від “ _____ ” _____ 200__ р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої дипломної роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Перелік питань, що їх потрібно розробити _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи.

Розділ	Консультант	Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання “_____” _____ 200__ р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів дипломної роботи	Примітка

Студент _____
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

ДОДАТОК В

Взірець титульної сторінки дипломної роботи за ОКР «магістр»

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет фінансів
Кафедра податків і фіскальної політики

Кінашук Сергій Іванович

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Спеціальність 8.050114 -Оподаткування

Дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»

Студент групи-ОПОДм-52
С.І.Кінашук

науковий керівник:
к.е.н., доцент
О.Ю.Сидорович

Дипломну роботу допущено
до захисту «___» _____ 201__ р.
Зав. кафедри ПіФП,
д.е.н., проф. Крисоватий А.І

ДОДАТОК Г

Взірець змісту дипломної роботи

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ I. Концептуальні основи фіскальної політики	8
1.1. Суть та інструментарій фіскальної політики	8
1.2. Наукові основи реалізації фіскальної політики	20
1.3. Параметри впливу фіскальної політики на соціально – економічний розвиток на макро – та мікро – рівні.	29
Висновки до 1-го розділу	40
Розділ II Прагматика і проблематика реалізації фіскальної політики	41
2.1. Особливості та макроекономічні наслідки здійснення фіскальної політики в Україні	41
2.2. Місце і роль фіскальної політики у досягненні соціально – економічних ефектів в суспільстві	58
2.3. Ефективність діяльності Державної податкової служби щодо реалізації фіскальної політики	72
Висновки до 2-го розділу	85
Розділ III Проблемні аспекти та напрями вдосконалення фіскальної політики України	86
3.1. Зарубіжний досвід проведення реформ в сфері фіску	86
3.2. Напрями удосконалення фіскальних процесів в Україні в контексті суспільних трансформацій	94
Висновки до 3 –го розділу	104
Висновки	105
Перелік використаних джерел	110

ДОДАТОК Д

Взірець анотації до дипломної роботи

Анотація

Крупчак Н.П. Роль податкової системи в соціально – економічному розвитку української держави. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо –кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 8.050114 «Оподаткування» -Тернопільський національний економічний університет. Факультет фінансів. – Тернопіль, 2010.

В роботі здійснене комплексне дослідження теоретичних та практичних аспектів реалізації податкової системи, виявлені переваги та недоліки вітчизняних фіскальних технологій в порівнянні з досвідом зарубіжних країн.

На підставі вивчення теорії і практики оподаткування в інших країнах світу визначаються соціальні принципи оподаткування та окреслюються можливості їх застосування в процесі реформування податкової системи України.

Annotation

Croupchac N.P. Role of the tax system in socially -economic development of the Ukrainian state. Manuscript.

Research on the receipt of educationally qualifying level is a master's «degree» after speciality 8.050114 «Taxation» are the Ternopol national economic university. Faculty of finances. Ternopol. 2010

In work there is realizable complex research of theoretical and practical aspects of realization of the tax system, exposed advantages and lacks of domestic fiscal technologies on comparison with experience of foreign countries.

On the basis of study of theory and practice of taxation in other countries, social principles of taxation are determined and possibilities of their application are studied in the process of reformation of tax system.

ДОДАТОК Е

Взірець замовлення на виконання дипломної роботи

На фірмовому бланку

Ректору Тернопільського
національного економічного
університету
професору Юрію С. І.

Тернопільська МРДПІ замовляє виконання дипломної роботи на тему :
“Політика, елементи та ефекти податкового менеджменту” студенту
Тернопільського національного економічного університету, який
навчається за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів зі
спеціальності «Оподаткування» Гаврилюку Ростиславу Олеговичу.

Начальник
Тернопільської МРДПІ

ДОДАТОК Ж
Взірець довідки про впровадження окремих рекомендацій
дипломної роботи

На фірмовому бланку

Ректору Тернопільського
національного економічного
університету
професору Юрію С. І.

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Виконана студентом Тернопільського національного економічного університету Гаврилюком Ростиславом Олеговичем дипломна робота та тему “Політика, елементи та ефекти податкового менеджменту” відповідає замовленню Тернопільської МРДПІ, має певну практичну значущість і планується до впровадження у практичну діяльність.

Зокрема, заслуговує на увагу (далі наводяться основні положення дипломної роботи, які будуть впроваджені у діяльність органу):...

Начальник
Тернопільської МРДПІ

ДОДАТОК И
Взірець відзиву наукового керівника

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ
Кафедра _____ **Податків і фінансової політики** _____

ВІДЗИВ

наукового керівника _____ **К.Є.Н., доцента** _____
(вчене звання, науковий ступінь, посада)

_____ **Сидорович Олени Юріївни** _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

на дипломну роботу студента **гр. ОПОДм -52**
_____ **Кінашука Сергія Івановича** _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему «Методологічні засади функціонування податків як соціально – економічної категорії»

Актуальність теми: зумовлюється ринковими та демократичними перетвореннями, необхідністю вивчення методологічних засад функціонування податків як соціально – економічної категорії

Самостійні розробки і пропозиції автора: на основі здійсненого аналізу методологічних засад функціонування податків в податковій системі України намічені основні шляхи удосконалення їх реалізації

Практичне значення роботи: практичне значення мають рекомендації автора щодо удосконалення використання податків як соціально – економічного важеля реформування економіки України

Недоліки: суттєвих недоліків не виявлено.

Загальний висновок: Дипломна робота є завершеним самостійним дослідженням, відповідає вимогам, заслуговує на позитивну оцінку, а її автор - на присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Науковий керівник:

_____ **Сидорович О.Ю.** _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

« _____ » _____

2010р.

ДОДАТОК К

Взірець рецензії на дипломну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента групи ОПОДм-52

Кінащук Сергія Івановича

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: «Методологічні засади функціонування податків як соціально – економічної категорії»

виконану на матеріалах: Державної податкової адміністрації України, Тернопільської ОДПА, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України

Актуальність теми: зумовлюється все зростаючою необхідністю поглибленого дослідження функціонування податків як соціально – економічної категорії та потребою розробки методологічного інструментарію їх вивчення

Самостійні розробки і пропозиції автора: у роботі наявні самостійні розробки автора, серед яких на особливу увагу заслуговує економіко – математична модель аналізу ефективності функціонування податків, та їх впливу на соціально-економічне становище України

Практичне значення роботи: окремі розробки та пропозиції автора заслуговують на увагу та можуть бути використані у практичній діяльності функціональних підрозділів податкової служби України щодо вдосконалення мобілізації податків та податкових платежів

Недоліки: в ході рецензування суттєвих недоліків не вичленено, однак, слід було б більше уваги приділити опрацюванню аналітичних даних, що б значно підвищило практичний рівень роботи

Загальний висновок: Дипломна робота виконана на високому науково-теоретичному рівні, містить практичні рекомендації, розробки та пропозиції, рекомендується до захисту та заслуговує на позитивну оцінку, а її автор на присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр"

Рецензент:

(посада, місце роботи, вчене звання, науковий ступінь)

(прізвище, ім'я, по батькові)

" " "

2010 р.

(місце)

ДОДАТОК Л

Приклади оформлення бібліографічного опису у переліку використаних джерел

Книги:

Один автор

1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).
2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).
3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1).
4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).

Два автори

1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).
2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).
3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.

Три автори

1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.

Чотири автори

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).
2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. —

(ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів

1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Лушчина І. М. і др.]; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.

2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).

Без автора

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Ключ]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).

2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с.

3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с.

4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.

Багатотомний документ

1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— . — (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с.

2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— . — (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с.

3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— . — (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4).

4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. : Право, 2002— . — Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с.

5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— . — (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с.

6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.

2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.

3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвипл.: 10 років АУБ).

4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000).

5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с.

6. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.

Словники

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с.

2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.

3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.

4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).

2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).

3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики

України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).

2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).

3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання

1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17.

3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61.

4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.

5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсєєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.

6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20.

7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.

8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования

импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.

9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець XIX—початок XX ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.

Електронні ресурси

1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чусв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. — Назва з контейнера.

2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.

3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : <http://www.nbuiv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет

Магістерська програма

з спеціальності 8.050114

"Оподаткування"

Підписано до друку 05.08.2010

Формат 60x 84 ¹/₁₆. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний 65 г/м². Друк на дублюкаторі.

Умов.-друк. арк. 15,75

Тираж 200 примірників. Замовлення № 9/09/14

Віддруковано у видавничому центрі "Вектор"
46000 м. Тернопіль, вул. Кривоноса 2-Б
Тел. 8 (0352) 40-08-63

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
серія ТР №33 від 06 грудня 2007р.
СПД Созанський А.М.